

Registered No. M. 1118.

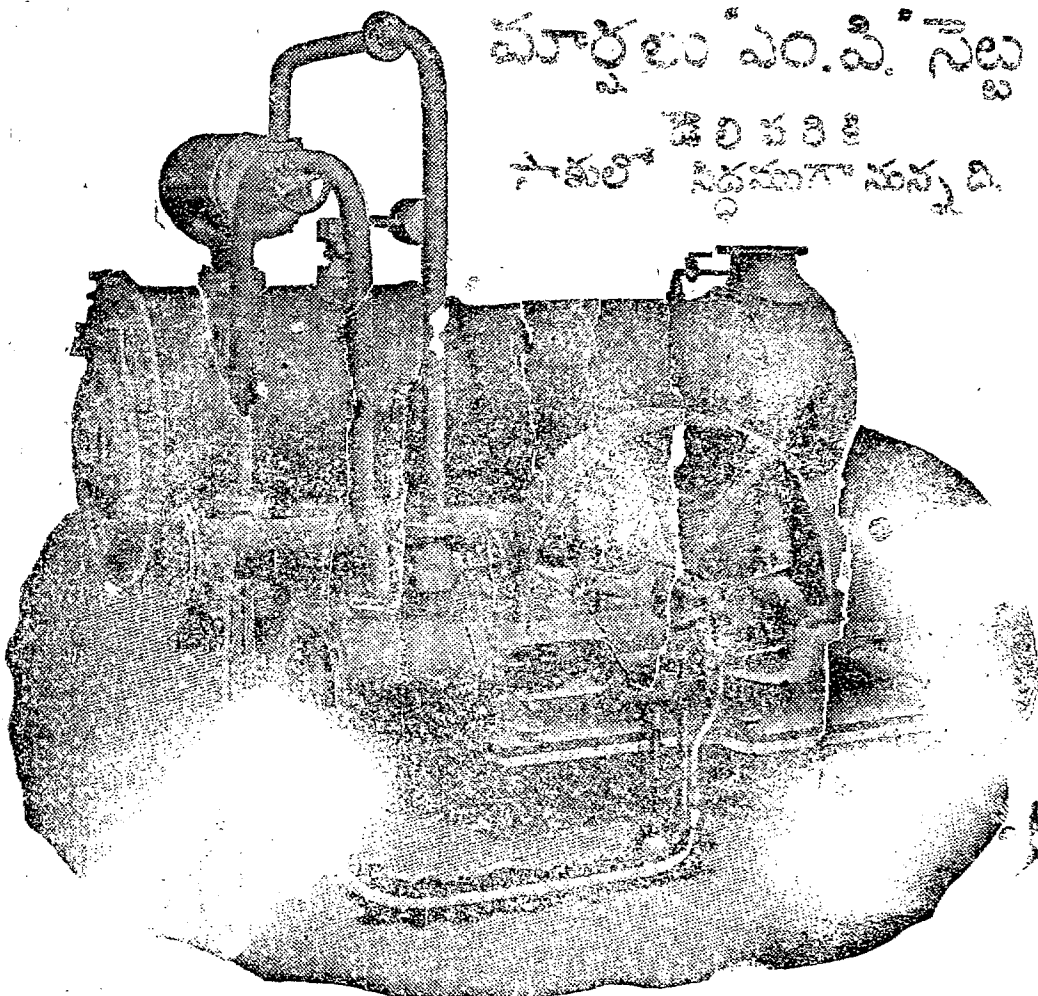
Post Box No. 212.

TelePhone No. 544.

ఆంధ్రమిత్ర

310079 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 3. } ఐన్నవట్టణము 1921 వ సం॥ ఆక్టోబరు నెల 17 తేది సోమవారము } No. 162.
 పరిచ్ఛేదము. 5 } చుక్కరి నాడు సంవత్సర ఆశ్వీజ మాస బహుళ శ్రవణ మది. } సంచిక. ౧౩౨

మార్బులు 'ఎం.పి.' నెట్టు
 జిలి పరికి
 సామలో స్వేదముగా నున్నది.

బాయిలర్లు, ఎంజిను, సూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వై పింగు
 మొదలగువాటిలో పయిన ఉండునది మార్బులు 'ఎం. పి.' మార్తి నెట్టు
 రేయిక్క వివరణము ధరలకు ఇతర వివరములకు ఈ దిగువ చిరునా
 మాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను. 1808

మార్బులు నను & కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

కార్యాలయం: బెంబేలు, తంజావూరు.

నెం. 9, నెకండు లైను బీచ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది.
 ఇతర పవిత్రమైన నొప్పులను కూడ
 మా అమృతాంజనమును వాడి
 నంత మాత్రమున నయమగును.
 సులభ నెల 0-10-0 అణాలు

మోహనితైలము

సీసా 1-కి 0-12-0

తామర తైలము

డబ్బి 1-కి 0-6-0

పండ్ల పొడి

డబ్బి 1-కి 0-2-0

అమృతాంజనం డిప్లో,
 బొంబాయి - మదరాసు.

ఓటో మోహిని

2833

మీరు అంతకుపూర్వము కన్పించినవాటికంటే చాలా బడలికయందు నడుచుటలో సైతము సులభముగా నడుచుటలో సైతము ఈ అద్భుతము యంత్రముగల మంచి కోటాపుష్పముల వాడనకు యిచ్చి మనము
 అనంతమును ముఖమునకు వాంతి నిచ్చును.

రోబినియా తైలము

నేరతికాలములో ఉపయోగించుటకు వచ్చిన నేరతికాలము చలువము సాంద్రముగా యిచ్చును.
 అనేక ప్రయోగాలు ఉపయోగించుచున్నాము. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతి కుటుంబములోను ఆవశ్యకము.
 ఎల్లవోట్లను విక్రయించుచున్నాము.

ఓటో మోహిని ధర బుడ్డి 1-కి రూ 2, 1, 0-12-0, 0-8-0

కోటినియా తైలము ధర బుడ్డి 1-కి రూ 1.0-0

Shyam & Co, 9, Bander st, Madras. ప్రియాం కంపెనీ, 6 బందరునీధి, మదరాసు.

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు-

219

తక్షణ మే

ప్రాసిన రవాణా ఖర్చులు కూడను అపేక్షించక ఇప్పుడే మీకు
 ఒక ప్రతి "కామశాస్త్రము" వంపెదము.

త్వరకడుడు!

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,
 ఆరోగ్యనిగ్రహ యావధాలయము, 26, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఆంధ్ర గ్రంథాలయ వేస్, లిమిటెడ్, బెజవాడ.

(1903-వ సంవత్సరం ఇండియన్ కంపెనీల ఆక్టు క్రింద రిజిస్టరు చేయబడినది.)

(3108)

మూలధనము రు 3,00,000

ప్రస్తుతము వసూలు చేయు ధనము రు 1,00,000

భాగము ౧-కి రు ౨౫ లు చొప్పున ౧౨,౦౦౦ భాగములు. భాగముల సొమ్మును దరఖాస్తుతో రు ౫ లు; లిలాటు పెంటు అయినప్పుడు రు ౫ లు; మిగిలిన సొమ్ము ఒక్కొక్క మాసమునకు తక్కువకాని వ్యవధిగల 3 వాయిదాలలో ఇయ్యవలయును.

డైరెక్టర్లు

- శ్రీ వైదా చినరామకృష్ణయ్యగారు, జమిందారు, బాంకరు, కాకినాడ.
- సూరి వేంకటవరసింహశాస్త్రిగారు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ కార్య నిర్వాహకసభాధ్యక్షులు, రామమోహన కేంద్రగ్రంథాలయధ్యక్షులు, బెజవాడ.
- నడింపల్లి వేంకటలక్ష్మీనరసింహారావు పంతులు అగారు, బార్-ఎట్-లా, మేనేజింగు డైరెక్టరు, ఆంధ్ర కర్మాగారము; ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాలగ్రామ సంఘమునకు (ట్రస్టీ, గుంటూరు.
- బచ్చ నాగభూషణరావుగారు, కార్యదర్శి, జ్ఞానదాయినీ గ్రంథాలయము; భూస్వాములు; బ్యాంకర్లు; పేరుకలపూడి. (గుంటూరు జిల్లా
- పుత్తుల భాక నరసింహయ్యగారు, కార్యదర్శి, శ్రీ వేంకటాద్రియని జాతీయపాఠశాల; భూస్వాములు; పెదపాలెం. (గుంటూరు జిల్లా)
- పురాణం సూరిశాస్త్రిగారు, బి. ఏ. భూస్వాములు; ప్రొవైడెంటు; చుదిరీపట్నం
- బొడ్డపాటి హనుమంతరావుగారు, కార్యదర్శి, శ్రీ సత్యనారాయణ వరప్రసాద గ్రంథాలయము; భూస్వాములు; బొడ్డపాడు. (కృష్ణాజిల్లా)
- పుచ్చా శ్రీరామశర్మగారు, కార్యదర్శి, ఆర్యబాలసహజము; భూస్వాములు; పెదపాలెం. (గుంటూరు జిల్లా)
- అయ్యంగి వేంకటరమణయ్యగారు, ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘ గౌరవ కార్యదర్శి, రామమోహన కేంద్రగ్రంథాలయ గౌరవకార్యదర్శి. బెజవాడ.

ఆంధ్రదేశాభ్యుదయమున

కర్తృవశ్యకములగు

గ్రంథములను తిక్కన

పోతన-కృష్ణదేవరాయాది

జాతీయవీరుల పటములను,

ప్రకటించి ఆంధ్రదేశమునకు వన్నెదెచ్చును.

అచ్చు వేయువారికిని గ్రంథకరలకును

మిక్కిలి సహకారి.

వెటుబడిదారులకు లాభకరము.

ఇతర వివరములకు ప్రోస్పెక్టస్ మొదలగువానికి ఇట్లు వ్రాయవలెను :

ఆయ్యంగి వేంకటరమణయ్య మేనేజింగు డైరెక్టరు.

పాత్యపు వెంకటాచల పండితుల

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతమును

కామంచూర

కస్తూరి మాత్రలవలె

సర్వోత్తమగుణకారియగు దివ్యవక్షాత వేంకటాచల పండితులు ధారాళముగా చెప్పుచున్నట్టి వీటిలో ఆయుర్వేదమునకు వస్తువు చేరలేదు గావున అప్పుడు పుట్టిన శిశువు మొదలకొని వృద్ధులవరకు ప్రతిఒక్కరైనా గుండెనామలతో నేమించవచ్చును. ఈ మాత్రలు ౫ నుండి ౧౫ వరకు తాంబూలములో గాని లేక పట్టి నోటి లోగాని ప్రతిదినము ఉపయోగించుచు వచ్చిన యెడల మందము అల్పము మలబద్ధము చికిత్సయియు జ్వరము జ్వరము మలేరియాజ్వరము శీతము వాతము, దగ్గు, పడికము నరముల నొప్పి జల

హీనత ఇంపు ఎంబా ప్లేగు కలరా మున్నగు ఇంకా అనేక వ్యాధులను దగ్గరకు రానియ్యదు. జబ్బుగలిగిన వేరే ఉపయోగించిన తక్షణమే గుణ మిచ్చును. ఒకచోట కూర్చుండ్లకు నీన గుమస్తాలు వ్యాపారస్థులు ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులు ఘోషాశ్రమిలు కూడ ఈ మాత్రలను నేమించి గుణమును పొగడుచున్నారు. 250 మాత్రలు ౫ల సీసా 1-కి వెల రు 0.4-0 ఒక సీసా మొదలు 6 సీసాల వరకు పోస్తేజి 0.4-0 ఒక సీసా 6 సీసాలను తెప్పించిన పోస్తేజిలో

అన్ని దుకాణములందు దొరకును శ్రీ శ్రీరాధాభువ వైద్యశాల

(301-594) మై సూ డ తంజి నివాసము - పండిట్ మైసూడు

మూడుఅవరాధపరిశోధకనవల

మాయావి

ఈ యింద్రజిత్తునిమాయలు, ఈ కుంభకర్ణుని బుద్ధితేని పకుబలము, ఈ రాజజానురుని యెడలెటుంగని మహాకారము, ఈ తాటక యంతులేని దానవలీల, ఈయప్పనాతి చూపోషని దుశ్యభావము, ఈ వృత్తుకేవల యెడలెని వీరవిహారము మనమెన్నడును గని విని యెటుంగము. ఈ మాయావి యపరాధ పరిశోధకనవల. క్యాలిగోబయిండుతో జిత్రపట శోభితమయి వెలువడుచున్నది. తపాలఖర్చు గాక 1-12-0. (మాయావి తరువాత కథ)

మనోరమ

(వార 821)

ఇరువురు మనోరమలు - ఇరువురును మనోరమలే కాని, యిందొకతే మనోహరిణి. మరయొకతే మహామరిణి. ఒక చోట మధురముగ్ధమందహాసము. మరయొకచోట భయంకర ప్రళయ వికృతాబ్ధిహాసము-ఒకటి మానవలీల-ఇంకొకటి దానవలీల. అమృతముకొఱకు దేవదానవముద్ధము జరిగినది. హాలాహలము పుట్టినది. ఆకాలకూటబ్యాంబు మనోరమ కాదు. అది వారిపితాచీయగు జామిలియా. చిత్రపటశోభితమై కాలిగోబయిండుతో నున్న దీనికెల పోస్తేజి గాక 1-12-0. (మనోరమ తరువాత కథ)

మాయావిని

(డి. 2371)

వారిపితాచీ యగు జామిలియా భయంకరసంఘటనము లిం దత్యర్థముగ వర్ణింపబడినది. అపరాధ పరిశోధకులలో ససాధారణ మేధాకాలియగు జేవేంద్రనాథునకును, జామిలియాను జరిగిన భయవిస్మయవిలాస సంభాషణము చదివి దీరవలయును. తపాలఖర్చుగాక దీనికెల 0-12-0. ఈ నవలలు మూడును చందాదారు లగువారలకు పోస్తేజికాక రు 2-8-0 లకే పంపుదుము. ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథనిలయము, రాజమహేంద్రవరము.

నారీ మనోహర

వతి పనులు

విశాఖపట్టణము

మూలధనము - లక్ష రూపాయలు

వంతువిజయ - ఒక రూపాయ

1. నేరు నేరు జాతుల మేలువరుసపత్రి మనదేశములో పండించుట.
2. పనివాండ్రచే చేతనూలు వడికించి వివిధములగు బట్టలు నేయించుట.
3. పనివాండ్రకు జరూరయిన మూలధనము స్వల్పకడ్డకీ అప్పు నిచ్చుట.
4. ప్రతిచోట బ్రాంచి నేర్పించి నచ్చటచ్చట తయారగు నూలుబట్టలు వ్యాయమైన ధరకు కొనుట.
5. నూలుబడికడము, బట్టలు నేయడము అనుభవకాలుల ద్వారా నేర్పించుట.
6. లాభములో నాలుగవ వంతు దేశ సేవకు వినియోగ పరచుట.

విజయట్టు

ప్రతి గ్రామములోను వంతుదార్లను చేర్చుట, దీపోలను స్థాపించి, నూలు వడికించి బట్టలను నేయించుట మొదలగు పనులకుగాను జీతము, కమిషను పైని యేజింట్లు కావలెను. లక్కరాజు - అప్పలస్వామినాయుడు, (3168) స్థాపకుడు.

చీరాలపేరాల పౌరుల విజృంభి
చీరాల పేరాలనాయకత్వము వహించిన, ఆంధ్రప్రదేశ్
దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు యీనెల మొదటితారీఖున
కారాగృహమునకు విశ్రాంతికోరకు జననివయము అందరికి తెలి
సిన విషయమే! మేము వారికి వచ్చినపదవికి అణుమాత్రము నిరు
త్సాహపడక మాయుధ్యమమును ఇదివరకన్న పదిరెట్లు ఇనుమిక్కి
లిగా జయపదము గావించుకొనుటకు మేము సర్వసిద్ధులమై యు
న్నాము. మా ప్రతిహతులగు కొందరు మాయుధ్యమము పూర్తిగా
ఆంధ్రప్రదేశ్ భుజస్థులందములమీదనే ఆధారపడి యున్న దని
చెప్పు బూటకపుమాటలు నీళ్లమాటలు. మా గ్రామస్థులు
యావత్తుండి ముగ్ధునిసాటిటి పోయినమాట వినిగాని గ్రామ
ములలోనికి చేరరు.

ఇప్పుడును, మాముఖ్యులందఱు ప్రాసిక్యమును నోటిను
లువచ్చినవి. వారు శ్రీకృష్ణజన్మస్థానమునకు వెళ్లుటకు సిద్ధముగా
నున్నారని విరాటంకముగా నొన్ని వక్కాణించగలము. మే
మందఱును సభ గావించుకొని గవర్న మెంటువారిచే నియమింప
బడిన కారాగృహములన్ని నిండించగలమని తీర్మానము గా
వించు కొంటిమి.

శ్రీ గోపాలకృష్ణయ్య గారు శ్రీకృష్ణజన్మస్థానమునకు
అరిగిన వేంటనే టంగుటూరి ప్రకాశముగారు మాకు పంపిన
సందేశమును విశయపూర్వకముగా స్వీకరించుచు మా దేశీయ
సోదర సోదరీలులను, మా గ్రామములకు తరుచుగ వరుడెంచి
మాకు సలహాలను నిత్తునని, హెచ్చరించుచున్నాము. మా గ్రా
మములకు ధనసంఘి ఆవసరముగాన వేంటనే ఆసంఘి సప్ల
యిచేసి మమ్మును కృతార్థులుగా చేయదురుగాక.

కే. సత్యనారాయణమూర్తి.

* * * * *
చీరాల-పేరాల సోదరులకును యావద్భారతదేశీయ
మహాజనులకును ఒక విజృంభి

మాచీరాల-పేరాలవాసులు పదున్న కష్టములు ఆఖిల
భారతప్రపంచము యెరిగియేయున్నది. మాకు అందఱుముండెను
శ్రీగోపాలకృష్ణయ్యగారు నిష్పంధింపబడటం జెల్లెమే మా గ్రామ
సహాయనిధికి ద్రవ్యము సమకూర్చులందులకు నేను తిరుపతినుండి
మదరాసునచ్చియుండి మేము కాసనభాషితమునై ఆధారపడి
యుండకపోయినను పర్యవసానము తేలువకు ఆగుట యొక్క
మని కొందరు చెప్పినందున వనూలుపని ప్రారంభించలేదు. ఇటీ
వల ఘాతుకతెలిసిన వార్తలవల్ల మారు త్వణో ముక్తిలుగునను
కొంటిమిగాని మొన్న నేనువామితుడుపూటుకూరు వెంకటేశ్వర్లు
ఒకవెద్దనునుఘ్ననితో సంభాషించగా, మంత్రిగారియభిప్రాయ
ము ఇదివరకువరెగాక గోపాలకృష్ణయ్యగారినిష్పంధము ప్రజల
లో మార్పుకలిగించునను ఆతలో నున్నటుల చెప్పుటచే
ఇంకకొంతకాలము మాకు కష్టములు తప్పనని లోచుచున్నది.
గాని ప్రారంభమున 90 సంవత్సరములు నిండిన
వృద్ధవీరవంశీయ చైతన్యం కేయున్న విషయములో గోపాల
కృష్ణయ్యగారినిష్పంధము ప్రజలను లొంగదీయనని తలచుట
నిజమగునని గా. మంత్రిగారికి పరిస్థితు లిచ్చటికిని బోధపడక
క్రిందితాదేదారుల వ్రాతలనై విశ్వాసముతో నింకను నున్నారని
చెప్పకతప్పదు. కాన చీరాల-పేరాల సోదరులారా! ఇదివరకు
కన్న నెక్కుడుపట్టుదలతో మహాశాంతముతో మనఉద్యమము
ను కొనసాగించినచో మనకు విముక్తి తప్పకకలుగును. ఇంతవరకు
నేను యెరిగినంతవరకు నాంధ్రప్రభుత్వమువారు మొదట ప్రజల
మాటలను త్రోసిపుచ్చినను ఆశాంతమునకు ప్రజలయెప్పుడునే
నెరవేర్చిన నిదర్శనములుగలవు- లార్డుకర్నూలుగారు చేసిన బంగా
రావిభాగము చేయుటను నిద్రనుండి లేపినదేగాని తట్టుతుడకు
శ్రీనాధాచార్యమహాదేవులయొక్క రద్దుచేసెను- కాలిఫోర్నియా-
పెల్లముసర్వప్రభుత్వము ప్రజాప్రతినిధుల సలహాలను త్రోసివేసి
నిర్మించునెగాని ఎక్కడను అమలునకురాక పూర్వమేలాన్డ
రీడింగుప్రభుత్వములో రద్దుకావనిచెప్పెను- తేపల్లెమునిసాటి
టిని రద్దుచేసెదమని వెల్లడించిరిగాని మంత్రిగారు కోరినవిధముగ
బకాయిపన్నులుయెచ్చుటకు ప్రజలు యెప్పుడవరకు తలెయ్య
చున్నది. చీరాల-పేరాలవంటి పల్లెటూళ్లకు యీమునిసాటిటి
తీసివేయబడినచో రాజీయపరిష్కారమే వుండెడిదిగాను. కాన
గా. మంత్రిగారు మాకు తగినరాజకీయప్రబోధము కలిగించినందుకు
అభివందనను లభించుచున్నాను.

మూలపురుషుడు గోపాలకృష్ణయ్యగారు నిష్పంధములో
నున్నారు. తక్కిన పుత్రునిగ్రహములను బంధించుటకై ప్రాసి
క్యముకలు చేసినారు. భారము అంతయు దేవీయలవై బడినది.
అనేకులకు గృహనశతి యింక కొందరికి పలునశతులు
యియ్యవలసియున్నది. ధనమాల మిగం జగల్, అది తేకున్న

లైత సంతకము:

బొంబాయి స్వదేశి స్టోర్సు.

స్వదేశీనరకులు!!

నెం. 40, 41, 42, రత్నబజారురోడ్డు, జార్జి టౌను, మద్రాసు

చీరలు, రవికులు, రగ్గులు, కంబళ్లు, రత్నకంబళ్లు, పరుపులు, తలగడలు, పట్టు, నూలు, ఉన్ని మొదలగు
పానళ్లు, చిత్రాడలు, త్రి (వేలగట్టు ఉయ్యలు, బొమ్మలు, పిత్తిలి టిఫిన్లు, ఇతర త్రి వాటిగా నాలు రకములు, కోటు,
నారమట్టు మొదలగు సూదిరిలు, స్త్రీలు ట్రంకులు, ఇనప ట్రంకులు, షీసు రుపణా వస్త్ర రకములు, వైన వేసుకొను
నవి మారడ అకక గించుకొను వైకము పెట్టు, కాన్ వాను కేసులు, బ్రీపుసంయు అంగవస్త్రములు, ధోవతులు మొద
విధవిధ వింతయైన మొదలగునవి నలువిధరూపిలలో మా యొద్దగలవు. లగునని ఆనేకమాదరీలలో మా వద్ద
మాదిరిలలో ఉన్నవి. వాటియొక్క వివరములు తెలుపుటకు నిదిటచోటు చాలదు. సిద్ధముగా స్టోరులో నున్నవి.

సకల జనుల సౌకర్యము వారియొక్క లాభమును దృఢించి ఈ నూతన బొంబాయి లెజిచియున్నాము.

బెంగళూరు, కంచి, కాశీ, మధుగ, నేలం, మలబారు, అచామదాబాదు, బొంబాయి, కలకత్తా, పునా, కరాచి
మొదలగు స్థలములనుండియు, చురుకు హిందూదేశమునం దుండు ఇంకను మరిన్ని ఇతరస్థలములనుండియు వారి వారి అంత
నుకు తెగియు పువయోగించును పెండ్లి మొదలైన ప్రయోజనములలోనను వుపయోగించుకు తెగిన వరిగె పట్టు నూలు జుబీ
రకములను రప్పించి, స్టోరు చేసియున్నాము. ధర్మము సగముగా వుండును.

వైద్యులకు కావలసిన కిరాణా దినుసులు

మా వద్ద దొరుకును.

డాక్టరు ఆ. లక్ష్మీవతి బి. ఏ. యం. బి. సి. యం.

మేనేజింగ్ డైరెక్టరు:

అంధ్ర ఆయుర్వేద ఫారసీ, లిమిటెడ్,

19, హాకిన్ రోడ్డు, మదరాస్.

చేయన జేమియులేదు. కానో మహాజనులారా! పల్లెయనక
పట్టణయనక ఎల్లవారూ తమకేకొలది ఉదారమగు విరాళ
ములను క్షయమును యితరులవద్దనుండి వనూలు చేసియు మా
కు తెగిన విధమున సహాయము చేయుట, ఆవసరమని విన్నవించు
చున్నాను.

విరాళములను పంపువారు, ఆంధ్రప్రతికాకార్యాలయము
(6, 1 రెండు కెట్టిపిడి: మదరాసు)నకు సంపించవలెనని కోరు
చున్నాను.

రావుల సీతారామయ్య.

* * * * *
చీరాల ముగ్ధునిసాటి స్వయంవరములు
సభా కలెక్టరుగారి రాక.

మా వంగోలు డివిజనుకు నూతనముగా నాబడిన సభా
కలెక్టరు మైదాదుసాహెబుగారు ది 2-10-21 తేదిన వుద
యం 8/30 గంటలబండ్లలో చీరాలలో దిగి. వారితో గూడ
బొప్పట్ల తిహాజీదారు అసిస్టెంటు తిహాజీదారుగూడ వచ్చిరి.
రైలువద్దకు వెయిడ్ ఛేర్ మకాగారు వారిసిబ్బందితో సహా
వెళ్లి సభా కలెక్టరుగారిని దర్శించి వారివిధిక్రమమైన కర్మ ఆన
గా ముగ్ధునిసాటి తీసివేయగూడదనే సంగతులు చెప్పగా
సభా కలెక్టరుగారు గ్రామము మాడవలెనని అన్నంతలో ఛేర్
మకాగారు, వారి సిబ్బంది, పోలీసువారు, లోకల్ ఫండువారు,
హాస్పిటల్ వారు, మున్నగు స్కూలు ప్రధాన్లులు కాపుర
మున్న సంకావారి ఆగ్రహారంధిగుండా దాటిపి గ్రామము
లో యింకాకొందరు కాపురమున్నట్లు స్థిరపరిచవలెనని ప్ర
యత్నించినారు. ఈదారిలో వైనచెప్పిన యేబది తేక యరు
నదిమంది పుద్యోగస్థులుమాత్రం వున్నారు. ఇంతలో ఊటుకూరి
వెంకటేశ్వర్లు వగయిరాలు కలుసుకున్నారు. అంతట హస్పి
టల్ గోడ్డుమీదుగా సంగళువారున దక్షిణాగ్రామం చివర
వరకు పుమారు ఆరుఫణ్ణంగులదూరము వెళ్లినారు. ఇంట్టు
యావత్తు తాళములు నేయబడి వాకిళ్లముంద పచ్చిగడ్డి నొక్క
లాకు వస్త్రాలతో నిండియుండి అణ్యముగావున్నది. సాను
పడిన గ్రామమును జూచి సాహెబుగారు జంగిల్ మాదిరిగా
వున్నదనిగాడా నెలవిచ్చిరి. తర్వాత చీరాలవలసవేట పాక
ల్లు చూచుకుంటూ కమిటిపాకవద్దకు వచ్చి అక్కడ కొంత
సేపు కూర్చుండి మీతుల యిబ్బందులు చెప్పకొనవలసిదిగా
సాహెబుగారు నెలవిచ్చినమీదట పూటుకూరి వెంకటేశ్వర్లు
శ్రీకాకుళం సుబ్రహ్మణ్యం, మేకుపర్లం సాహెబు, చీరాల
రంగయ్యగారు మునిసిపాలిటీవల్ల తమకుల కష్టములు కష్ట
ముగా చెప్పి మునిసిపాలిటీ తీసివేయుట తమముఖ్యోద్దేశమని,
మునిసిపాలిటీ తీసివేసేవరకు గ్రామములోనికి వెళ్లమని చెప్పిరి.
పద్మసాలీలతరపున పేరాలకాపురస్తుడు పడవల భావన్న గారు
కొన్ని సంగతులు ముచ్చటించబోగా ఛేర్మకాగారి యితను
నాకోకోపలేరు మహదారు అని అంటూ, ఆ నాకోకోప

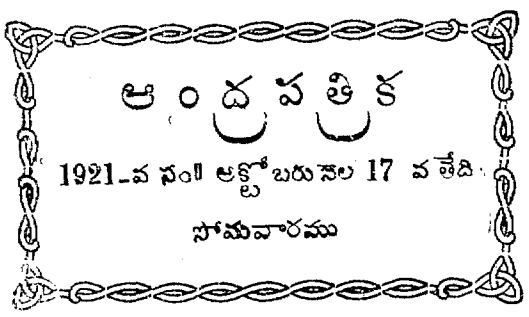
లేటర్ల యింతవరకు తీసుకవచ్చి గ్రామమును పాడుచేసినార
నిన్ని, అందరికి మునిసిపాలిటీ తీసివేయుట యిష్టములేదనిన్ని
మునిసిపాలిటీవల్ల వర్తకులకు కష్టముగావున్న కారణంవల్ల వారు
బలవంతులగుటవల్ల తలెమ్మావారిని లోబరుచుకొని యీపని జరి
గించినారని చెప్పినారు. అంతట చీరాల రంగయ్యగారు లేచి
ఛేర్ మకాగారు తమపువ్యోమునకు కష్టముకలుగుతుందని తమ
ప్రతిష్టకు భంగము కలుగుతుందని చెప్పమంటే గాని వాస్తవ
మైన సంగతులుగావు. మేము నాకోకోపలేరువే. స్వరాజ్య
ము రావలెనని యా వ ద్భా వ త దేశ స్థులకు వున్నది.
అందరికి వచ్చినపక్షము మాకుకన్ముంది. స్వరాజ్యము కావలెననే
నాకోకోపలేరును గాంధీమహాత్ముడు గ్రామము వదిలివెట్టి
వెళ్ల మని యెప్పుడు చెప్పియుండలేదు. ఆ ప్రకారం యిదివచ్చు
యొక్కవేజరిగి ముండలేదు. మునిసిపాలిటీ తీసివేయుమని యెన్ని
పర్యాయములు గవర్న మెంటువారికి పిటిషన్లు పెట్టుకొనినను
నిర్ణయమున దున, గవర్న మెంటువారు ఉపకారం చేసెద
రను ఆశ నిరాశచేసుకొని యీపుద్యమమును సాగించితిమని
చెప్పిరి. అంతట సాహెబుగారు, యేమంతలప్రకారం మీరు
గ్రామములోనికి వెళ్లెదరని అరుగుగా పూటుకూరి వెంకటేశ్వ
ర్లుగారు మునిసిపాలిటీ రద్దుచేస్తే వెళ్లెదమని చెప్పిరి. అంతట
సాహెబుగారు చీరాలపేరాలవాసులు గ్రామములోనికివెళ్లి
కాపురములు వుండియెడల మునిసిపాలిటీ తీసివేసేవిషయమై
ఆలోచించెదమని, యావత్తువరకు పరిష్కారమయ్యెదరన్న
వారంటు, ప్రాసిక్యముక వస్త్రాలవరకు తీసికొనవని గజ
టిగా ప్రకటించెదమని, యీవత్తులమీద గ్రామములోనికి
వెళ్లవలసిదిగా నెలవిచ్చిరి. యీవత్తులవల్ల మాకు యేలాటి
పువకాము జరుగునని నమ్మకములేదు గాన మునిసిపాలిటీ పూర్తి
గా రద్దుచేసిన నేగాని మేము గ్రామములోనికి వెళ్లమని జాల
ంటి వెంకటసుబ్బారావుగారు చెప్పిరి. సుబ్రహ్మణ్యంగారు,
గ్రామములోనికివెళ్లి కాపురమున్న వెంటనే మునిసిపాలిటీ రద్దుచే
సెదమని ఆంద్రుయ్యవ్వమనిరి. అంతట సాహెబుగారు ప్రజలం
దరితో బాగా ఆలోచించుకొనుమని చెప్పి వెళ్లిరి.

ది 5-10-1921 తేదిన గ్రామస్థులు సుమారు 2000 నేల
మంది సమావేశమైరి. యీవైవిధ గము మీటింగులో పెట్టగా
మనకు యెంతోకష్టకష్టములు వచ్చినను, మునిసిపాలిటీ రద్దుచేయ్య
వలెను గ్రామములోనికి వెళ్లకుండుటకు సభలో యేకగ్రీవముగా
తీర్మానింపబడినది.

చీరాలపేరాల గ్రామస్థులకష్టములు ఆభగవంతునివల్ల నే
నెలవేరునని ప్రజలందరు నిశ్చయించుకొనినారు.

యావద్భారతదేశదేశీయులకు విజృంభి.

మా గ్రామములో యిప్పటికి కొందరు బీదలు పాకలు
నేయుచున్నారు. మరికొందరు నేయుచున్నారు. డబ్బులేమిచే
బీదలు చాలాకష్టపడుతున్నారని గాన బీదలయందు దయ
యించి యిదివరకు ద్రవ్యసహాయము చేసెదమని వాగ్దానము
చేసినవారున్న యిప్పుడు యిక్క నిశ్చయించుకొన్నవారును
వెంటనే తగుసహాయము చేయవలె నని ప్రార్థితులు.

రాష్ట్రములు:
ఇండియా ప్రభుత్వము

రాజ్యాంగ సంస్కరణముల మూలమున, రాష్ట్రములస్థితి అభివృద్ధి గాంచెననుట కాధారము గడుపించుటలేదు. సంస్కరణములకు బూర్వము, రాష్ట్రములకు చేకూరిన రాబడి వాని లాభము నిమిత్త ముపయోగించుటకు వలను పడకబోయెను. కేంద్రప్రభుత్వమువారే రాబడిని గ్రహించి, తమ యిచ్చవచ్చినరీతిని వంచిపెట్టుచుండిరి. అవసరావసరములను తీర్చగ వరిగ జేంపరయిరి. మద్రాసు రాష్ట్రముపై నపుడును చిన్నచూపు జూచుచుండిరి. మద్రాసు రాష్ట్రమునకు పర్వతెండు సెటిల్ మెంటు లేకబోవుటచే, దారిద్ర్యము ననుభవించుచున్న విశేషధనమును ప్రభుత్వపు బాక్సనునకు బంపుచుండెను. కాని, కేంద్రప్రభుత్వమున పలుకుబడి లేకయుండెను. వంగ రాష్ట్రపుస్థితి కొంతవడి మేలుగనుండెను. మద్రాసు రాష్ట్రపు రాబడి, ఆరాష్ట్రమునకన్న ఇతరరాష్ట్రముల యక్కురల కధికముగ వెచ్చింపబడుచుండెను. నూతన రాజ్యాంగ సంస్కరణములు, రాష్ట్రముల రాబడిని కేంద్రప్రభుత్వపు రాబడి నుండి వేరుజేసెను. కేంద్రప్రభుత్వమునకు రాబడిలో లోటుగలుగకుండ, వివిధరాష్ట్రములు, నిర్ణీతముగు మొత్తములను చెల్లింపవలయునని, మెన్దను సంఘమువారు నిర్ణయించిరి. వీరి నిర్ణయము ప్రకారముగూడ మద్రాసురాష్ట్రముపై నధిక భారము మోపబడెను. ఈభారము ప్రతివత్సరమును కొంతవరకు తగ్గింపబడుచుండునని మెన్దను సంఘమువారు సూచించిరి. ఈ ఏర్పాటుప్రకారము మద్రాసు 348 లక్షలను, వంగదేశము 63 లక్షలను కేంద్రప్రభుత్వమునకు ప్రథమవత్సరమున నీయవలయును. మద్రాసు తన రాబడిలో 100-కి 35 $\frac{1}{2}$ వంతున ఇండియా ప్రభుత్వమునకు చెల్లింపవలసి యున్నది. క్రొత్త ఏర్పాటువలన, రాష్ట్రముల కెట్టిలాభము గలిగినటుల పోవదు. తన యక్కుర లేతరుననున్నను, ముందుగ ఇండియా ప్రభుత్వమునకు చెల్లింపవలసినది చెల్లించి, మిగిలిన రాబడితో వ్యవహారముల నన్నిటిని ప్రతి రాష్ట్రమును సర్దుకొనవలయును.

అన్ని రాష్ట్రములును యీ భారమును కష్టముగనే భరించుచున్నవి. మెన్దనుసంఘమువారి ఏర్పాటునకు అన్ని రాష్ట్రములును తమ యసమృత్తిని వెనుక గనుబజచియుండెను. రాష్ట్రములు, కేంద్రప్రభుత్వమునకు సొమ్మును చెల్లింపవలయుననుట క్రమముగాదు. రాష్ట్రములకు ప్రత్యేకముగను, కేంద్రప్రభుత్వమునకు ప్రత్యేకముగను రాబడి విచ్చుచున్నపుడు, వీలగునంతవరకు ఎవరి రాబడిలో వారు తమ వ్యయము నిముడ్చుకొనుట కర్తవ్యము. సామాన్యముగ సంభవించని యిబ్బందులు తలస్థించినపుడు, రాష్ట్రములు కేంద్రప్రభుత్వమునుగాని, కేంద్రప్రభుత్వము రాష్ట్రములనుగాని ధనసహాయము కోరిన కోరవచ్చును. అంతియగాని, ప్రతివత్సరమును తమ బాగోగులను

జేసిని విచారించకముందు, రాష్ట్రములు కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు ధనము బంకువలసి యుండుట, అన్యాయ మని వేరుగ దెలుపనక్కరలేదు. తన కున్నధనములో వ్యయము నిముడ్చుకొన గలిగినపుడే, కేంద్రప్రభుత్వము తనబాధ్యతను గ్రహింపగలుగును. రాబడినిబట్టి వ్యయమును నిర్ణయించుకొనగలుగును. మాఖ్యావసరము లగు వ్యయములను, రాష్ట్రము లేభరింపవలసియున్నవి. అందుచే కేంద్రప్రభుత్వమునండియే రాష్ట్రములకు ధనమింకను చేరుట న్యాయముగనుండును. కేంద్ర ప్రభుత్వవ్యయములలో సైనికవ్యయమే విస్తారమయినది. రాష్ట్రములనుండి ధనము వచ్చుననునాశ లేనియెడల, సైన్యవ్యయమును కేంద్రప్రభుత్వము ఎక్కుడు జాగ్రూకతతో నిర్ణయింపగలుగును. రాజ్యాంగసంస్కరణములు స్వపరిపాలనాధికార మొనగకబోయినను, ఇతరవిధముల నయినను సౌకర్యముల నొసగలేదని, వ్యక్త మగుచున్నది. ద్వంద్వప్రభుత్వము విఫల మగుటకు, ధనాభావము ఒక కారణమగుచున్నది. మంత్రులకు కోర్కె లేన్నియున్నను, ధనము లేక వానిని సఫలపరుపలేకపోవుచున్నారని పలురాష్ట్రముల నుండి వినవచ్చుచున్నది.

ఇండియా ప్రభుత్వమునకు చెల్లింపవలసినది పోన, మిగిలిన సొమ్ములో డిబ్బందుశాఖలకు విశేషధనము పోవును. ప్రజాయత్తశాఖలకు బోయెడి ధన మల్పము. మంత్రు లందుచే క్రమ పరిపాలనమునకు డబ్బు లేదని గుండుచుండును. వంగరాష్ట్రమువారు మిగిలినవారికన్న ముందుగ తాము చెల్లింపవలసిన మొత్తమును వదులుకొనవలసిన దని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని వేడిరి. వీరికోర్కెను పొందుపరుచుచు ఆర్థికసభ్యు లగు హెయిలీగారు హైందవశాసనసభలో నొకతీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. ఆ తీర్మానముపై చర్చ జరుగునపుడు, వివిధరాష్ట్రసభ్యులును తమతమ రాష్ట్రములపై బడిన భార మధికముగ నున్న దని మొరలిడిరి. వంగదేశమువారి మా రీయవలసిన మొత్తమును ఇండియా ప్రభుత్వమువారు వదులుకొనరి. వంగదేశపుమంత్రులును, శాసనసభ్యులును, ఈ భారమును భరించునెడల పరిపాలనము కొనసాగుట దుర్లభమని నివేదించిరి. అవసరమగు పనులకు వేసికని ధనము లభింపదని నడివీరి. మద్రాసు రాష్ట్రభారమునకన్న వంగదేశభారము తక్కువ. వంగరాష్ట్రమునకన్న మద్రాసురాష్ట్రమునందు దారిద్ర్య మధికము. క్రస్తుతవత్సరమున కాటకము వ్యాపించియున్నది. దత్తమండలము లలో కాటకము మిగుల వేధించుచున్నది. రాష్ట్రమున జలాధారములు తక్కువయగుటచే, పంటలును తక్కువగనున్నవి. జలాశయముల ఏర్పాటులనేకములు, డబ్బులేక నిలిచిపోయినవి. వివిధమున జూచినను, మద్రాసుపరిస్థితులు అనరుకూలముగ నున్నవి. ఇట్టిస్థితిలో వంగదేశమున కన్న గూడ మద్రాసురాష్ట్రమున కుపశాంతి ముందుగ గలుగుట యావశ్యకము. అందుచే వంగదేశము డబ్బు నీయనక్కరలేదని దెలిపినటులనే మద్రాసు రాష్ట్రముగూడ చెల్లింప నక్కరలేదని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు దెలుపుట యవసరము.

మద్రాసు శాసనసభలో మొన్నటిదినము టి. ఎ. రామలింగచెట్టిగారు వంగదేశమున కొనగిన సౌకర్యమును మద్రాసు రాష్ట్రమున కొనగవలయునని తీర్మాన ముపపాదించిరి. యూరపియను సభ్యులును, హైందవ సభ్యులును తీర్మాన విషయమునకు నేకగ్రీవముగ సమ్మతి తెలిపిరి. అనధికారసభ్యులే గాక ప్రభుత్వ సభ్యులును ఇందునుగూర్చి పట్టుదలతో మాటలాడిరి. ఈ

తీర్మానము పై యధికారులకు వెంటనే తెలుపబడునని, శాసన సభాధ్యక్షుల వాగ్దానమునుబట్టి గ్రహింపవచ్చును. ఒకసంవత్సరమునందు శాంతి గలిగినను లాభములేదు. చెల్లింపవలసిన మొత్తములో కొంత మార్పు గలిగినను ప్రయోజనములేదు. ఈపద్ధతి యసలే దొలగిపోవలయును. కేంద్రప్రభుత్వాదాయము రానురాను హెచ్చునుగాని తగ్గిపోవదు. విశేషాదాయము రాదగిన శాఖలు వారిచేతులలో నున్నవి. సుంకములరాబడి వాణిజ్యాధిక్యముతో బాటు పెరుగుచుండును. వాణిజ్య స్వాతంత్ర్యము దేశమునకు చేకూరినచో, ఇండియా ప్రభుత్వపు రాబడియు హెచ్చును. రాష్ట్రాదాయమునందు, మత్తుపదార్థముల రాబడి తగ్గిపోయె నని మద్రాసు శాసనసభ్యు లంగీకరించిరి. ఆ బాగో రివిన్యూ ఇంకను నానాటికి తగ్గిపోక తప్పదని, రామలింగచెట్టిగారు నుడివిరి. ఇందుకు విచారించుటకు బదులు సంతసింపవలయును. దేశపు నైతికాభివృద్ధిని క్రుంగజేసెడి మత్తుపదార్థములనుండి రాబడిని సంపాదించుట కన్న, దానిని విడనాడి దేశీయుల డ్డే మమును పెంపొందించుట ముఖ్యావశ్యకము. ప్రజలసీతిని ఆరోగ్యమును ధనమును పాడుచేసెడి రాబడివలన, దేశము ఆధోగతి పాలగుచున్నదిగాని అభివృద్ధి గాంచుట లేదు. నల్ల నుండు వాడుకను చాలించిననాటినుండియు, చీనాదేశమున వికాసమెటుల గలిగెనో, త్రాగుడు దురభ్యాసము సమసి పోయినకొలదియు హిందూదేశము సత్వరాభివృద్ధి జెందుననుట కేమాత్రము సందియములేదు. గాంధీ మహాత్ముని యద్యమము, దేశ పారిశుధ్యమున కెంతయు తోడ్పడుచున్నది. రాష్ట్రములకు చెడు మార్గములద్వారా లభించెడి రాబడి తగ్గిపోవుచున్నది. రాష్ట్రాభివృద్ధికి ధన మధికముగ గావలసి యున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వమునకు రాబడి విశేషముగ చేకూరుట కవకాశ మెంతయేని గలదు. ఇట్టిస్థితిలో ఇండియా ప్రభుత్వమునకు రాష్ట్రములు చెల్లింపవలసిన మొత్తముతో నసలే నిమిత్తము లేకుండ జేయుట న్యాయము. ఆ విషయమును శాసనసభ బాగుగ యోచింపలేదు. కేంద్రప్రభుత్వము దేశమునకు బాధ్యతవహించనంతవరకు, వారీసౌకర్యమును రాష్ట్రములకు కలిగించెద రని తోచదు. ఈసౌకర్యము లేనంతవరకు, తమకున్న కొలదియవకాశముల నయినను మంత్రులుపయోగించి అభివృద్ధికరములగు మార్పులను ప్రవేశిపెట్టి వీలుండదు. ఇట్టిస్థితిలో సంస్కరణము లపజయము గాంచుటలో వింత లేదు. కోశాధికారము ప్రజలకు లేనంతవరకు, పైపైమెరుంగు లేన్ని యున్నను ఉపయోగము లేదు. సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము చేకూరనంతవరకు, ప్రజలకు కోశాధికారం లభింపదు. సంస్కరణములలో స్వల్పమయినమార్పుల గోరుటతో ప్రాద్దుబుచ్చుటకన్న సత్వరస్వరాజ్యముకొరకే ఎల్లరుచు ఏకదీక్షతో పాటుబడుట లాభకర మని సులభముగ కనుగొనవచ్చును. ప్రస్తుత విషమస్థితిలో, స్వపరిపాలనమువలనగాని దేశము సత్వరాభివృద్ధి గాంచజాలదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వములును, కేంద్రప్రభుత్వమును ప్రజలకు సంపూర్ణ బాధ్యత వహించినగాని ప్రజ లిచ్చెడి సొమ్ము ప్రజోపయోగమునకు వినియోగము గానేగదు. దేశదారిద్ర్యము తొలగి సౌభాగ్యము చేకూరుట కదియే సాధనమార్గము.

చీరాలపేరాల పొరుల కష్టములు
సంజీవని సహాయము.

చీరాల పేరాలవాసుల కష్టములను వర్ణించుచు బ్రచురింపబడిన లేఖలను పాఠక మహాశయులు చదివెయ్యుదురు. అధికారులు వారి కట్టుదలను వదలుదురని నమ్ముటకు సూచనలు లేవు. శాసన సభయందు ప్రవేశపెట్టదలచిన తీర్మానము వెనుకకు బడినది. స్థానిక శాఖాంగమంత్రికి ఆంధ్రరత్న గోపాలకృష్ణయ్య గారి బంధనము స్వీయాచరణమునందు విశ్వాసమును బలపరచినది. అభియోగముల సంఖ్య హెచ్చుచున్నది. కల్లపు గ్రామములకు బోయిన చీరాలపేరాలవారు స్వస్థలములకు జేరుచున్నారు. వానలు కురియుచున్నవి. నివసించుటకును పనులకును నాచ్చాదనములేకను గొందరు కష్టపడుచున్నారు. సీతారామయ్యగారు వ్రాసిన లేఖయును చీరాల లేఖలును ప్రజల దురవస్థను హృదయము కరగునటులు వర్ణించు చున్నవి. గోపాలకృష్ణయ్యగారిని గౌరవించుటకు చీరాలపేరాల సంరంభమును విజయవంతము చేయుట యవసరము. ఆంధ్ర కాంగ్రెసుసంఘము లీతినిమునను స్వసంఘనిధినుండి కొంత ద్రవ్యమును నిచ్చియును కొంతద్రవ్యమును ప్రోగుచేసియును చీరాలపేరాలవాసులకు సహాయమును జేయుట ధర్మము. చెన్నపురి కాంగ్రెసుసంఘమునుండి రూ 100 ల నిచ్చుట కుద్దేశము గలదు. ఆంధ్ర కాంగ్రెసుసంఘము లన్నియును నీ విధమునను ద్రవ్యసహాయమును జేయుట కేర్పాటును చేయుట యుక్తము. ఆంధ్ర మహాజను లందరును నాపన్నులైన చీరాలపేరాల ప్రజలకు యథాశక్తిని సహాయమును జేసి స్వధర్మనిర్వహణమును జేయుటకు వేడుచున్నాము. విరాళముల నాంధ్ర ప్రతికకు గాని చీరాలపేరాలకు గాని కంపచుచ్చు.

విలేజ్ కోర్టులు

క్రొత్తచట్టము ప్రకారము, విలేజ్ బెంచి కోర్టులు నిలిచిపోయి, వానిస్థానమునందు కంచాయీకోర్టులు నెలకొల్పబడుచున్నవి. 1920 సంవత్సరపు విలేజ్ కోర్టుల రిపోర్టు ప్రాత ఏర్పాటులు తొలగి క్రొత్త ఏర్పాటు లమలులోనికి వచ్చుచున్న తరుణమును సూచించుచున్నది. విలేజ్ కోర్టులను ప్రజలు కొంతవర కుపయోగించుచున్నను, ప్రస్తుత పరిస్థితులలో వాని నెక్కుడు గ నాదరించెదరని తోచదు. గ్రామమును వదలి, పట్టణము లందలి కోర్టులకు చీటికిమాటికి పరుగిడుట యాచారమయినది. విలేజ్ కోర్టులలో దాఖలుగాదగిన వ్యాజ్యములు పట్టణములలోని కోర్టులలో దాఖలగుటకు వీలులేదను నిషేధము లేనంతవరకు, స్థితి మారజాలదు. అనంతపురముజిల్లాలో విలేజ్ కోర్టులను ప్రజలంతగ నుపయోగించరయిరి. దక్షిణార్కాటులో స్థితి యిటులనే నున్నది. బళ్లారిలో కొంచెము అభివృద్ధి గనపట్టినది. చిత్తూరులోను, గంజాములోను, గోదావరిలోను, రామనాథు, తిరునల్వేలి, మొదలగు మండలములలో విలేజ్ కోర్టులను ప్రజలు విశేషముగ నుపయోగింపలేదు. కడప, గుంటూరు, కృష్ణా, కర్నూలు, మధుర, మలబారు, నెల్లూరు, విశాఖపట్టణము మండలములలో కొంతవర కభివృద్ధి గనపట్టుచున్నది. చాల గ్రామములలో కక్షలు ప్రబలియుండుటచే, విలేజ్ కోర్టులను ప్రజలు లెక్కించుట లేదని, మండలాధికారులు తమ రిపోర్టులందు సూచించిరి. ప్రస్తుత విధానముక్రింద, విలేజ్ కోర్టులుగాని, తదితరకోర్టులుగాని, ప్రజలకక్షలనుమాన్పి, వాటిలో నైకమత్యము కలిగింపజాలవు. ప్రజలే తమలోగల విశ్వాసపాత్రు

లై, కలుకుబడిగల పెద్దలతో కంచాయీతిస్థానములను ప్రతిగ్రామమునను స్థాపించుకొనుట అత్యంతావశ్యకము. తమలో బెరిగెడి వివాదములను వారిద్వారా పరిష్కరించుకొని, వారి కర్జయములను శిరసావహించవలెను. కోర్టులకుబోయి, వ్యాజ్యములతో జూదమాడుట మానుకొనవలయును. ఏగ్రామమువా రాగ్రామమునందే తమతమ వివాదములను పరిష్కరించుకొని, కోర్టులదొక్క-క బోవుచో, పట్టణములలోని కోర్టులతో బని పోవును. అప్పుడు న్యాయవాదులు తమంతట తామే, వృత్తిని మానుకొనగలరు. గ్రామప్రజలనుండి పిలుపు రానిది, న్యాయవాదులకు చురుకు పుట్టదు. గ్రామకాంగ్రెసుసంఘములు కంచాయీతుల నిర్మాణమునకు బూనుకొని, కలతలను మాన్పివేయవలయును. గ్రామమే, హిందూ దేశమునకు పునాది. గ్రామమునందు ఐకమత్యము బలపడిన, దేశమునందైకమత్యము బలపడును. సహాయనిరాకరణోద్యమము సఫలత గాంచుటకు, ప్రజలలో నైకమత్యము దృఢముగ నుండుట యవసరము. ఐకమత్యమునకు వేరు పురుగుగ నున్న కక్షల సంతరింపజేయుటకు, కాంగ్రెసుసంఘములు చురుకుగ బనిచేసిన స్వరాజ్యము చేరువుకు వచ్చు ననుటకు సందియము లేదు.

సహకారపరపతిసంఘములు

1919-20 సంవత్సరమున యావద్భారత దేశమున సహకారసంఘము లెటుల బనిజేసెనో వివరించెడి నివేదిక వెలువడినది. నివేదికవత్సరమున కో-ఆపరేటివు బ్యాంకుల సంఖ్య 333 నుండి 400 కు పెరిగెను. సభ్యులసంఖ్య 107017 నుండి 127026 కును, క్యాపిటలు 729 లక్షల నుండి 885 లక్షలకును పెరిగెను. బ్యాంకులమూలమున వచ్చిన నికరపు లాభము 1370.781 రూపాయల నుండి 1750678 రూపాయలకు పెరిగెను. వ్యవసాయపు ప్రయమరీసంఘముల సంఖ్య 28977 నుండి 36299 కు పెరిగెను. వ్యవసాయేతరసంఘముల సంఖ్య 1971 నుండి 2662 వరకు పెరిగెను. నివేదికవత్సరాంతమున వ్యవసాయ, వ్యవసాయేతర సంఘసభ్యులసంఖ్య 1514,539 అయ్యెను. క్యాపిటలు 1255 లక్షలయ్యెను. వ్యవసాయసంఘములనుండి 30,78,118 రూపాయలును వ్యవసాయేతర సంఘములనుండి 11,63,877 రూపాయలును, మొత్తము 42,41,995 రూపాయలును చేకూరెను. ఇండియా మొత్తమున, సహకార సంఘములసంఖ్య రానురాను విశేషమగుచున్నది. 1919-20 సంవత్సరమున 40772 సంఘములు పని జేయుచుండెను. రాష్ట్రములబట్టి చూచిన సంఘముల సంఖ్యలో అజ్మీరు మార్వారురాష్ట్రము ప్రథమస్థానము నాక్రమించుచున్నది. కూర్గు రెండవ స్థానమును బర్మా మూడవస్థానమును, పంజాబు నాలుగవస్థానమును ఆక్రమించుచున్నవి. బొంబాయి రాజధాని ఆరవస్థానమును, మద్రాసు పంగరాజధానులు ఏడవస్థానమును ఆక్రమించుచున్నవి. స్వదేశసంస్థానములగు మైసూరు, బరోడా, భోపాళ రాష్ట్రములలో సహకారసంఘముల సంఖ్య విస్తారముగ నున్నది. సభ్యుల సంఖ్యయు క్రమక్రమముగ విస్తారమగుచున్నది. నివేదికవత్సరమున సభ్యుల సంఖ్య 1521148 అయ్యెను. సభ్యులసంఖ్యలో అజ్మీరు మార్వారు ప్రథమస్థానమును, కూర్గు రెండవస్థానమును, బొంబాయి మూడవస్థానమును, మద్రాసు ఆరవస్థానమును ఆక్రమించుచున్నవి. స్వదేశసంస్థానములలో మైసూరు, బరోడా, భోపాలు రాష్ట్రములు అభివృద్ధి గనుబటచున్నవి. ఇండియా మొత్తమున పర్మింగుక్యాపిటలునందు రానురాను అభివృద్ధి గనుపడుచున్నది. 1919-20 సంవత్సరమున 214071 రూపాయిల క్యాపిటలు గలదు. ఈవిషయమున రాష్ట్రములబట్టి చూచిన, అజ్మీరు, మార్వారురాష్ట్రము ప్రథమస్థానమును, బర్మారెండవస్థానమును, మధ్యరాష్ట్రములు మూడవస్థానమును, పంజాబు నాల్గవస్థానమును, బొంబాయి అయిదవస్థానమును, మద్రాసు ఆరవస్థానమును ఆక్రమించుచున్నవి. మైసూరు, బరోడా, భోపాలు రాష్ట్రము లీ విషయమై అభివృద్ధి జూపుచున్నవి. మొత్తముమీద స్వల్పరాష్ట్రములందువలె, పెద్దవియగు మద్రాసు, బొంబాయి, బెంగాలురాష్ట్రములందు సహకారసంఘోద్యమము విశేషాభివృద్ధి జూపుటలేదు. స్వదేశ సంస్థానములు, మద్రాసు, బొంబాయి, బెంగాలురాష్ట్రములకన్న నీ విషయమున ముందగు నైచినవి.

స్థానిక వార్తలు

నెల్లూరువిద్యార్థి సంఘము:—ఈసంఘమువారి 31 వార్షికోత్సవమును జరుపుకొనుటయందు యాలోచించుటకు శేపు మంగళవారము సాయంకాలము 4-30 గంటలకు పచ్చయప్పకళాశాలయందు సభకూడును. నెల్లూరు వార్తలరును విచ్చేయ ప్రార్థింతులు.

దివ్యజ్ఞానసభ:— అక్టోబరునెల 12, 23 తేదీలను చిత్తూరులో కలెక్టరువారి బంగళాకు యెదురుగా నూతనముగా కట్టబడియుండు మందిరములో దివ్యజ్ఞానసభ జరుగును. శ్రీమతి అనివిసంకమ్మగారు అగ్రాసనాధిపత్యమును వహింతురు.

ఒకయువస్వామి:— జే. సి. మాలోనీ, వి. సి. యస్ గారు పబ్లిసిటీ విభాగియా భవనములో శేపు 18 వ తేదీ మంగళవారము సాయంత్రము 6 గంటలకు మద్రాసులో యిండ్లు కట్టుటను గూర్చి యుపన్యసించెదరు.

“నవీన కేరళము” వారపత్రిక:— స్వరాజ్య ప్రింటింగు ఆండ్ పబ్లిసింగు కంపెనీవారిచే ప్రకటింపబడనున్న “నవీన కేరళము”ను మళయాళము వారపత్రికకు మద్రాసుకు ప్రకాశకులుగా నుండెదమని కృపానిధిగారు శనివారమునాడు ఎగ్జ్యూరు ఛీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారికి తెలిపిరి. అతడు ధరావతును చెల్లించలేదు. యు. గోపాలమినో, కె.సి. కేశవమినోగారు ప్రతికాసంపాదకులుగా నుందురని తెలియుచున్నది.

వైశ్యసంఘము:— శకునరక్షణము:— సామి వెంకటాచలం చెట్టిగారు, శకునరక్షణ సంఘము స్థాపించుటకై టి. నాగయ్య చెట్టిగారును, ఉప్పటూరు ఆశ్వార్య చెట్టిగారు నెలకు 50 రూపాయల చొప్పునను, ఉప్పటూరుతిరు వెంకడతామ చెట్టిగారు 30 రూపాయలను, చొప్పున, వి. ఎతిరాజులు చెట్టిగారు, 25 రు.ల చొప్పున, హోలందుకోవారు 20 రూపాయలతో రావుబహదూరు టి. సంజెయ్యమ్మ చెట్టిగారు సంవత్సరమునకు 30 రూపాయలుచొప్పునను విరాళము లొసంగిరిని తెల్పుచున్నారు.

ఆంధ్రా ఆయుర్వేద యునానీ మహామండలి:— నిన్నటిసాయంకాలము 5 గంటలకు ట్రిప్పికేసులో వైశ్యులైన డాక్టరు జే. కే., పుగారి ధన్వంతరియ్య శ్రమమున వై మహామండలివారు రా. బి. తిక్కాని బాలాజీ రావు నాయకుగారి ఎం. ఎల్. సి. యధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై ఈ క్రింది తీర్మానములను గావించి:—

- 1 దేశీయ వైద్యులకు రెంటిని యభివృద్ధి చేయుటకు, ఇంకను ఎక్కువ అవకాశములను కలగజేయుటకును ఆయుర్వేద యునానీ వైద్యపాఠశాలల నొకదానిని నెలకొల్పుట.
- 2 ఈమండలి యధ్యక్షులగు రా. బి. టి. బాలాజీ రావు నాయకుగారు (కృష్ణాజిల్లా బోర్డు ప్రెసిడెంటులును ఎం. ఎల్. సి.) ఉపాధ్యక్షులగు వా: శ్రీ వేంకటేశ్వర శాస్త్రి గారు (క్రొత్తయందూరు, హాళరి ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటును) పనుమర్రి శ్రీనివాసరావు, వి. ఎల్. శాస్త్రి, డాక్టర్. జే. కే. రావు, డాక్టర్ నవాజుసాహెబ్ బహదూరుగారు హైదరాబాదు మున్నగు ప్రభుత్వలలో వై ప్రతిష్టాపనము నుద్దరించుట కొకసంఘము స్థాపించు. ఇంకను మరికొందరు సభ్యులను ఈసంఘమున జేర్చుటకు అధికారము గలదు.
- 3 మండలి కార్యదర్శులుగ డాక్టరు నజీబు బహదూరు, డాక్టరు జే. కే. రావుగారు నియమింపబడినారు.
- 4 ప్రస్తుతిము కార్యాలయము రెండు ధన్యంతరి ఆశ్రమమున స్థాపింపబడినది.

మదరాసు శాసనసభ

శనివారమునాడు మద్రాసు శాసనసభ ఫలహారా నంతరము 2 గంటల సమయమున సమావేశమయ్యెను.

మదరాసు రాష్ట్రము భారత ప్రభుత్వమునకు చెల్లించవలసిన మొత్తమును వంగదేశములో కేసీలూగున తగ్గించవలయునను తీర్మానము సభ్యులచే సంగీకరించబడునట్లు ఆంగ్ల దేశమందలి జాయింటు సార్వమొంటికమిటీవారికిని భారత దేశపు కార్యదర్శిగారికిని తల్లిదండ్రులను తిండివార్త నియమలయినని ఫలహారములకు సభ్యులు లేవనముందు ది. బి. మోదల్ రామచంద్రరావుగారు ఉపపాదించియుండిరి.

అధ్యక్షులు:—ఈ తీర్మానమును జాయింటు కమిటీకిని, భారత దేశపు కార్యదర్శికిని తల్లిదండ్రులను తిండివార్త చేయవలయునని రామచంద్రరావుగారు కోరుచున్నారు. ఈ విషయమును గురించి మనము దీర్ఘముగ నాలోచింపవలయును. ఇట్లు పంపుటకు మన కధికారులు గలదా యని నిబంధనలను పరిశీలింపవలయును. మన గవర్నరు ప్రభుత్వమునికి అట్టి అధికార మున్నయెడల, అతడు ఈ కార్యమును నిర్వహించగలడు. ప్రతివిషయమందును, మనము నియమముల కనుసరించుచుండవలయును. నా అభిప్రాయము రామచంద్రరావుగారికి సమర్థముగా నున్నయెడల, ఆయన తీర్మానముగా ఉపసంహరించవచ్చును.

అంతట ది. బి. మోదల్ రామచంద్రరావుగారిండుల కంగీకరించిరి.

ఈ తీర్మానము యావస్థయిచ్చే సంగీకరించబడెను.

పి. శివరావుగారి బిల్లు

భర్తీ బండ్లకు, భాగీబండ్లకు అప్పటికి మునిసిపల్ ట్యాక్సు పన్ను 4 ఆదాలు చేయవలయునని పి. శివరావుగారి క బిల్లును ప్రవేశపెట్టియుండిరి. ఆ బిల్లును గురించి ఆలోచించవలయునని శివరావుగారు కోరిరి.

గౌ. ది. బి. పి. రామారావుగారు బిల్లులో కొన్ని సవరములను వాక్యములను సవరించిరి. ఈ సవరణ లంగీకరించబడెను.

శ్రీమాన్ పి. వి. వెంకట్రమణయ్యగారిట్లు చెప్పిరి “సవరణలంగీకరించిన బిల్లును ఆంగీకరించగూడదని నేను వేదవలసియున్నది. పన్నులను పెంచుకొనవలయునను ప్రభుత్వమువారా బిల్లులను ప్రవేశపెట్టవలయునని గాని అధికారతరస్థులు ప్రవేశపెట్టగూడదు. ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టుట కేమి తొందర గలిగినదో నాకు బోధపడినది కాదు. అట్టి అవసరముండియున్న పక్షమున ప్రభుత్వమువారే ఈ బిల్లును ప్రవేశపెట్టియుండవలెను”

ఈమార్పును చేసినయెడల, మునిసిపాలిటీల ఆదాయము 2 లక్షలు ఎక్కువగు నని స్థానిక స్వపరిపాలనాంగ కార్యదర్శి ఎఫ్. జె. రిచ్చర్డ్సుగారు పలికిరి.

అధికారతరస్థులకు కూడ ఇట్టి బిల్లులను ప్రవేశపెట్టుట కధికారము గలదని గౌ. రా. బి. కె. వెంకటరెడ్డినాయుడుగారు చెప్పిరి. అంతట ఈ బిల్లును వోటుకు పెట్టిగా శ్రీమాన్ పి. వి. వెంకట్రమణయ్యగారు తప్పుమిగిలినవారందరు అంగీకరించిరి.

ప్రొసెసునర్స్ తరమును ఎక్కువచేయుట

యం. న్యాయారాధనగా రిట్లుపాదించిరి ప్రొసెస్సు ఆదాయములో కొంతమొదలను కారణమున నివిలుకోర్చులలోని ప్రొసెస్సునర్స్ తరములను ఎక్కువచేయవలయును. ఇప్పుడును రు 12-8-0 లు రు 14-4-0 లు, రు 15-0-0 బదులు రు 15-0-0 లు, రు 17-8-0 లు, రు 20-0-0 లు నియమలయినని ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారికి శిఫారసు చేయుచున్నారు.

శ్రీమాన్ పి. వి. వెంకట్రమణయ్యగారు ఈ తీర్మానమును ఆమోదించిరి.

ప్రభుత్వపక్షమున, గౌ. కె. శ్రీనివాసయ్యగారి రిట్లు ప్రస్తుతమిచ్చిరి. “వీరి నెలదేతములను హైకోర్టువారు నిర్ణయించెదరు. ప్రభుత్వమువారి విషయముతో జోక్యముకలుగజేసికొని, జేతములను మార్చునని వారిని నిర్బంధించజాలరు. నేనీ విషయమును గురించి హైకోర్టువారికి కొంతకాలముక్రిందట వ్రాసియుంటిని. వీరి జేతములను రు 14-0-0 లు, రు 15-0-0 లుండవలయునని హైకోర్టు న్యాయమూర్తి లభిప్రాయపడుచున్నారు. ఇట్లు చేయుటవలన మూడవతరగతి ప్రొసెసునర్స్ జేతములలో కొంత అభివృద్ధి యుండగలదు. ఇంతకంటె ఎక్కువచేయుట ఆ సభ మన హైకోర్టుజ్జియ అభిప్రాయపడుచున్నది.”

ఈ సమావేశమునాడు తమ తీర్మానమును తీసికొనిరి.

శాసనసభలో సంగీకరించబడిన తీర్మానములు

ఎ. టి. పామర్ గారిట్లుపాదించిరి. “ప్రతిసారి శాసనసభ సమావేశమైప్పుడు ఆంగీకరించబడిన తీర్మానములమీద ప్రభుత్వమువారి కేలాటికర్వదీసికొన్నారో, తిరిగి శాసనసభ సమావేశమైప్పుడు సభ్యులకు దెలుపుచుండ నలయునని ఈ సభ వారు శిఫారసు చేయుచున్నారు.”

ఉపపాదించుచు, పామరుగారిట్లుపాదించిరి. “ఉత్తానము తగ్గకముందే, ప్రభుత్వమువారు చర్చదీసికొనుచుండవలయును. ఇనుము వేడిగానున్నప్పుడే సాగగొట్టుట నుత్తమమార్గము. మనము శాసనములుగావించుట కొయ్యపనివానిమోస్తరుగా నున్నది. అతనికొయ్యపనిముట్లే ఆకృతిని దాల్చినచో నతడుమామట కానందుముగలవాడై యుండుటనుసహజము. ఇట్టినిబంధన ఉండుటవలన, ప్రభుత్వమువారు నిర్లక్ష్యము, అలస్యముచేయుచుండ, ఆంగీకరించబడిన తీర్మానములమీద చర్చదీసికొనుచుండును.”

ప్రభుత్వపక్షమున, గౌ. కె. శ్రీనివాసయ్యగారి తీర్మానమును ఆంగీకరించిరి.

పాఠశాలలోని పఠనీయగ్రంథములు.

యం. ఆర్. సేతురత్నం అయ్యగారిట్లుపాదించిరి. “ప్రభుత్వమువారి పాఠశాలలలోను ప్రభుత్వమువారి సహాయమును బొందుచున్న పాఠశాలలలోను పఠనీయ గ్రంథములు వేరేగా నుండు పద్ధతిని తీసివేసి, అన్ని బళ్లయ దును, ఒక్కరక్కమైన గ్రంథమును నాడవలసిట్లు చేయవలయునని ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారికి శిఫారసు చేయుచున్నారు.”

టి. కేశంకరంగారి తీర్మానమును ఆమోదించిరి.

గౌ. రా. బి. పి. పాట్రోగారి తీర్మానమును ఆంగీకరించిరి.

సింహళమునకు వెళ్లు ప్రయాణికులకష్టములు

యం. సోమసుందరం పిళ్లగారిట్లుపాదించిరి. “సింహళమునకు వెళ్లు ప్రయాణికులకు చేయబడు రోగపరీక్షపద్ధతిని తీసివేయవలయునని ఈ ప్రభుత్వమువారు సింహళద్వీపపు ప్రభుత్వమువారికి వ్రాయవలయునని ఈ సభవారు శిఫారసుచేయుచున్నారు.” తీర్మానమునుపాదించుచు, పిళ్లగారిట్లుపాదించిరి. 1896 వ సంవత్సరములో బొంబాయి లో ప్లేగు వ్యాధ్యము గలిపించెను. అచ్చటనుండి అన్ని దిశలకు వ్యాపించెను. తమ ద్వీపములోకి ఎప్పుడు వచ్చునో యని భయపడి, సింహళము ప్రభుత్వమువారు భారతదేశమునుండి తమదేశమునకు వచ్చే ప్రయాణికులకు రోగపరీక్ష చేయుటకు కొన్ని స్థలముల నేపాటించిరి. మన ప్రయాణికులు ఈ కష్టములను సహించుటకు అసాధ్యముగానున్నది. పాత్స్ జలసంధి కిరువైపులను, ప్రజలందరు ఒకే సంతతివారు. వారు చుట్టములు. ఈ రోగపరీక్షల స్థలములకు వెళ్లి, తిరువాత తమ బంధు సంబంధ స్వార్థము పాత్స్ జలసంధి దాటుటకు వెళ్లవలసియుండును. కొలదిమైళ్ల ప్రయాణముబదులు వారు 500 మైళ్లదూరము ప్రయాణముచేయవలసియున్నది. ఈవిషయము తెలియని మహనీయులకొక దృష్టాంతము చెప్పెదను. ఇచ్చటనుండి నైదాపేటకు 8 మైళ్లు, దీనిబదులు ఇక్కడనుండి అక్కణమునకు వెళ్లి అచట చిన్నరైల్వే కంచువీధిగా వెంగల్గుటకు వెళ్లి, అచ్చట రయిలుమార్చి, నైదాపేటకువోవుట ఎంతచుట్టు ప్రయాణమో గమనింపుడు. సింహళమునకు వెళ్లి బంధువులను/చూడదలచినవారిట్లు చుట్టుదిరిగి పోవలయును. వారందరు కోటి శ్మశరాలు గారు. వారు దరిద్రులు. ఈ కష్టములు పడజాలక వారు తమ బంధుమిత్రులను విసర్జించ నలసియుండును. బి. వి. యస్. యస్. కంపెనీ, బి. వి. యస్. రైల్వే వారికోసము సింహళము ప్రభుత్వమువారికి రోగపరీక్ష స్థలములను మార్చుమే షర్వచిది. పాయింటు కాలిమారు సింహళద్వీపమున కతిసమీపములోనున్నదిగాని, ఇది రోగపరీక్ష స్థలముగా దుకాబట్టి ఈపద్ధతి నేమనివేయవలయును. మధురప్రతినిధియగు శ్రీమాన్ టి. సి. శ్రీనివాసయ్యగారి తీర్మానము నామోదించి దీర్ఘముగా నుపన్యసించిరి.

ప్రభుత్వపక్షమున గౌ. శ్రీమాన్ కె. శ్రీనివాసయ్యగారిట్లు ప్రస్తుతమిచ్చిరి. తమ ప్రజల కేలాటి కష్టములంద గూడదని మదరాసు ప్రభుత్వమువారు గోరుచున్నారుగాని ఈ విషయము విదేశ ప్రభుత్వమువారిచేతులలో నున్నది. ఈ నిబంధనల కార్యమును తగ్గించవలయునని మే మనేక పర్యాయములు కోరితిమి. మా ప్రయత్నములు కొంతవరకు ఫలవలయునని, ఇచ్చటి నిబంధనలన్నియు మా ప్రయత్నములయొక్క ఫలితముగా నేర్పడినవి. ఈ నిబంధనలను కూడ తీసివేయవలయునని

మన మునిసిపాలిటీ ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించి ప్రయోజనముండదు.

ఈ నిబంధనలు మొదటితరగతి, రెండవతరగతి, మూడవతరగతి ప్రయాణికులకందరికి అనువర్తించును. వీరినందరిని ఒకే రకముగా నాదరించనియెడల మనమేమిచేయగలము? సింహళద్వీపమునుండి భారతదేశమునకువచ్చే ప్రయాణికులు సులభముగా వచ్చి, మండపము రోగపరీక్షాలమీదుగా తిరిగి తమదేశమునకు సులభముగా వెళ్లుచున్నారు. నేను వీరిననేకమందిని, మన దేశయుల ననేకులను మండపములో చూచితిని. వారు మండపములోగ పరీక్షాలయమునందు తమ కేలాటికష్టము లున్నట్లు నాకు చెప్పలేదు.”

శ్రీమాన్ టి. సి. శ్రీనివాసయ్యగారు:—కష్టము, సుఖమాయని మనము చర్చింప నవసరములేదు. ప్రయాణికుల నందరిని అచ్చట నిలుపుట ప్రయోజనకరము, లేదా, అని మనము చర్చింపవలయును.

గౌ. శ్రీమాన్ కె. శ్రీనివాసయ్యగారు “ప్రయోజనకరమో, లేదో సింహళము ప్రభుత్వమువారు తీర్మానించవలయును. మండపముకాపులలో ఆపివేయబడు ప్రయాణికులను సరిగా నాదరించుచుండవలసినట్లు మనము చూడవలయును. మన ప్రభుత్వాధికారులు తమ ఇచ్చవచ్చినప్పుడు క్యాంపును పరీక్ష చేయగలరు. ఇట్టి రోగపరీక్ష అత్యవసరమన్ని సింహళము ప్రభుత్వమువారి భిప్రాయపడుచున్నారు. ఇట్టిపరీక్ష నిర్బంధములవలన, వారిదేశములోనికి ప్లేగువ్యాధ్యము వచ్చినదా, లేదా యిం మనము ప్రశ్నించజాలము ప్లేగు, కలరా, మశూచికము భారతదేశమునుండి తమదేశమునకు రాగూడదని వారుద్దేశించుచున్నారు. ఈ తీర్మానమును ఆంగీకరించుటకు వీలులేదు.”

ఈ ఉపన్యాసమును విని తమ కాకాభంగము కలిగినట్లు ది. బి. కృష్ణకావయ్యగారు నుడివిరి. రామనాథపుర్రాజుగారు తీర్మానమున కనుకూలముగా మాట్లాడి, ప్రయాణికుల నందరిని పశువులవలె, పశువులదాడ్ల వంటి కొట్లాటలలోకి త్రోసి, బయటదిరుగనియ్యరని పర్ణించిరి.

ది. బి. పట్టుకేశంపిళ్లగారిట్లు చెప్పిరి. “ఒకవారముగోజులు మనకూలివాండ్రును సింహళమునకు బంపకుండచేయుడు. ఒక నెలదినములు మనలియ్యము సింహళమునకు ఎగుమతిచేయకుండచేయుడు. సింహళమంతయు పులులమూడవలసినదేకదా! నేనచ్చటికి స్వయముగ వెళ్లియుంటిని. అచ్చటికష్టములన్నియు నాకుదెలుసును. లంచములిచ్చుట, నిర్బంధపెట్టుట మున్నగు దురలవాటులు మండపమునందు విశేషముగ గలవు.”

ఈ తీర్మానమును వోటుకు పెట్టిగా, ప్రభుత్వ సభ్యులతప్పు, మిగిలినవారందరు ఆంగీకరించిరి.

వివిధవర్గముల ప్రకారము ప్రభుత్వోద్యోగులపట్టిని తయారుచేయుట

ఓ. తనిక్కాచలం కెట్టిగారిట్లుపాదించిరి. “మదరాసు రాజధానియందలి ప్రతిజిల్లాలోని ప్రభుత్వోద్యోగుల పట్టిని వివిధవర్గముల ప్రకారము తయారుచేయవలయును. అన సరమైనచో, ఇందుకుగాను ప్రత్యేకముగ నొక అధికారిని నియమించవచ్చునని ఈ సభవారు శిఫారసు చేయుచున్నారు.” తంగవేలుపిళ్లగారి తీర్మానమును ఆమోదించిరి.

ప్రభుత్వ పక్షమున ఆర్థిక సభ్యుడు ఎ. ఆర్. న్యాయుగారిట్లు ప్రస్తుతమిచ్చిరి. “ఇట్టి వివరీకరణ పట్టిని తయారుచేయవలయునని ఒక అధికారతరస్థుడు గోరుట ఎంత మాత్రము న్యాయమో నాకు దోచలేదు. ఇది కొత్త విషయముగాదు. ప్రాతశాసనసభలో గూడ నీసమస్య ప్రభుత్వమువారిని బాధించుచుండెను. ప్రతి ప్రభుత్వోద్యోగియును కలము, జేతమును దెలుపుచు పట్టిని తయారుచేయవలయునని ఉపపాదకుడు గోరుచున్నాడు. ఈ సమాచార మెందుకు గావలయునో నాకు బోధపడలేదు. ఇట్టి పట్టిలిప్సడు ప్రతిజిల్లాయందును గలవు. కార్యదర్శుల కార్యస్థానముయందును గలవు. ఇందుకుగాను ప్రత్యేకముగ ఒక అధికారిని నియమించుట అవసరముగాక చాల దండుగ భర్త్యుచేయవలసినవచ్చును. కార్యదర్శుల కార్యస్థానమందేగాక, జిల్లాలన్నిటియందును, ఇందుకుగాను వృథాప్రయాస తీసికొనవలసియుండును.

అధికారతరస్థులు కనుగొనగోరుసంగతులను మేము గోప్యముగా నుంచ బ్రయత్నించుటలేదు. ఇప్పటికే, ప్రభుత్వోద్యోగులయొక్కందరికి తీరకుండ పనియున్నది. ప్రభుత్వోద్యోగులందు వివిధవర్గములవారిని నియమించువిషయమై మేమిటీనల కొన్ని నిబంధనలను ప్రకటించితిమి. కలెక్టర్ల అర్హతాంశపరీక్షనివేదికలను తయారుచేసి మాకు బంపవలయునని మే మజ్ఞాపించితిమి.

అంతట పోయి కేసులు పెట్టడం. ప్రభుత్వసభ్యులు, మంత్రులు ముఖ్యంగా రా. బి. టి. యం. నరసింహాచార్యులు ప్రతిపక్షముగా వోట్లు నిచ్చిరి. 1. కాటంకెడ్డి ఆదివారాయారెడ్డిగారు 2. డి. బి. యం. కృష్ణనారాయణగారు. 3. డి. బి. పట్నకేశవశర్మగారు. 4. రా. బి. ఆ. సుబ్బకృష్ణరావుగారు. 5. పి. శివరావుగారు. 6. రా. బి. సి. వి. యస్. నరసింహారాజుగారు. 7. టి. శివశంకరంపిళ్లగారు. 8. యం. నారాయణరావుగారు. 9. శ్రీ మాన్ సి. వి. వెంకట్రమణయ్యగారు తటస్థముగ నుండిరి. 45 మంది అనుకూలముగ వోట్లు నిచ్చిరి. 16 మంది ప్రతిపక్షముగా వోట్లు నిచ్చిరి గాబట్టి తీర్మానము అధిక సంఖ్యకులచే నంగీకరించబడినది.

తరిగి నవంబరు 15 వ తేదీ మంగళవారమునాడు సభ సమావేశమగునని అధ్యక్షులు చెప్పి, వెళ్లుమండగా, సభ్యులందరు సంతోషముతో కరతాళధ్వనులను చేసిరి. అంతట X 5-5 నిమిషములకు సభ ముగిసెను.

మదరాసు కార్పొరేషను

నోటీసు

తొండ్రు కావలెను

కార్పొరేషనువారి ఎడ్లకు 1921-వ సంవత్సరం అక్టోబరు (10-11-1921 మొదలు 10-12-1921) నెలకు కావలసిన 60,000 పౌనుల కచ్చిబియ్యపు తవుడును సప్లయచేయుటకు ధర కట్టిని ఈ క్రింద చేత్రాలుచేయబడిన వారివలన ఈనెల 24-వ తేదీ మధ్యాహ్నం 3 గంటలవరకు అంగీకరించబడును. ప్రతి తొండ్రును ఒక కవరులో అతికించి, కవరుపైన 'కచ్చిబియ్యపుతవుడు సప్లయ చేయుటకు' 'తొండ్రు' అని వ్రాసివండువలెను. మాదిరిలు పెద్ద తెల్ల సిసా బుడ్లలో వేసి, బాగుగా నీలుచేసి వంపుచు, రూ. 500 లు ధరావత్తు కట్టవలెను. ఏ తొండ్రుదారు ధరను అంగీకరించబడునో అతడు 1921-వ నవంబరునెల 10-వ తేదీ మొదలు కొని దిశంబరునెల 10-వ తేదీ లోగా వసవుల కాలల చీఫ్ సూపర్ టెండరు గారివలన ఏయే తారీఖునందు ఎన్ని పౌనులు కచ్చిబియ్యపు తవుడు యివ్వవలెనని ఏర్పాటు చేయబడునో వాటిని అంతయు సెంట్రల్ గ్రామ్ డిపో అయిన ట్రివెల్ యన్ బేసిక్ వద్ద, సిర్రెడ్డి కామయ్యవండు డెలివరీచేయుటకు బద్ధుడౌను.

జను మొదలిన తొండ్రుదారుడు వైవరత్తుల ప్రకారము తాను నడచుకొనునట్లు తొండ్రులలో అంగీకరించిన 3 దినములలోపల ఒడంబడిక వ్రాసి యివ్వవలెను.

హెల్త్ డిపార్టుమెంటు
డివిజన్ కార్పొరేషన్
14-10-21

సి. సింగరవేలు
మొదలియార్.
హెల్త్ ఆఫీసర్.

ఆరోగ్యమార్గము

శ్రీగాంధీ మహాత్మ ప్రణీతము

విషయసూచిక:— మొదటిభాగము: 1 ఆరోగ్య మనగా నేమి, 2 శరీరము, 3 గాలి, 4 నీరు, 5 ఆహారము, 6 ఆహార నియమము, 7 వ్యాయామము, 8 నిద్ర, 9 సంభోగ నియమము.

రెండవ భాగము:— అధ్యాత్మము: 1 వాయుచికిత్స, 2 జలచికిత్స, 3 మట్టిచికిత్స, 4 జ్వరము గాని నివారణము, 5 నుల బద్ధము, 6 జీడిబిరెవనములు, మొదలగునవి, 6 అంటురోగములు-మహాచికిత్స, 7 ఇతర అంటురోగములు, 8 గర్భము-ప్రసవము, 9 శిశుపోషణము, 10 ప్రసూదములు, నీటి గండము, 11 కాల్యూలు, బొబ్బలు, 12 పాముకాలు 13 తేలుకట్టు మొదలైనవి, 14 శివసంహారము.

ఆంగ్లీకరణము

గూడూరి రామచంద్రరావు గారిచే ప్రకటితము
అచ్చులో నున్నది
అతిక్రమముగ వెలుగుడును.

వెల 0 8-0

వలయువారు వెంటనే యీ దిశవలన సమాఖ్య వ్రాయవలెను. "నేపాసంఘము, గుడివాడ, కృష్ణాజిల్లా"

ఖిలాఫతువ్యవహారములు

సెంట్రలు కమిటీ మీటింగు

సెంట్రలు కిలాఫతు కమిటీ సభ గత శని ఆదివారముల నాడు జరిగియున్నది. ప్రస్తుతదశను మోచింపుటకు సభ జరిగెను. బర్మానుండి ము. భరతవర్మ ము సంతటినుండియును ప్రతినిధులు వచ్చిరి. అధ్యక్షులు సేతు చోటానీగారు సభాపత్ర మణము చేసిరి. వారు పరస్పరించిరి.

ఉపన్యాసము

వారు క్రిందటి మార్చి నెలలో సీమకుపోయిరి. వారిని మరి కొందరిని ఆంగ్లమంత్రి ఆహ్వానించెను. సన్నిహితప్రార్థనకేర్యవ హారమువిషయమై భారతవహమ్యదీయుల యభిప్రాయములను తెలుపుచున్నారు. సేతుమసీరు మానేసి కిల్వానిగారు చోటానీ గారితో పొడంగుననుండిరి. రాయబారమువలన ఫలము కలుగ లేదు. రాయబారుల ప్రయత్నములవలన తురుష్కుల పరకృతి యంతమాత్రమును కలిగియుండలేదు. మీదుమిక్కిలి వారి తరలతో యుద్ధము చేయవలసిన స్థితి కలిగెను. వారి దేశమునిది కిత్తులు దండెత్తుచున్నారు. వారి గ్రామములను కేతువులు తగుల బెట్టుచున్నారు. స్త్రీలును పురుషులును పిల్లలను హత్యచేయుచుండిరి. మసీదులు మున్నగు పవిత్రధర్మములను పడగొట్టుచున్నారు. లాయబారుగారు తురుష్కుల మిత్రులగుటకు బదులు గ్రీకులకు మిత్రుడయ్యెను. కామస్వరభలో నీరంగిని ఆయన కృష్ణముగ చెప్పెను.

అందరిలోనికి ఒక మాంటేగ్యునకు మాత్రము అభిమానము న్నుది కాని విదేశకర్మవహరములు ప్రజలకు తెలియదు. తుర్కీ అనిన చాలమందికి గిట్టదు. అందుచేత మాంటేగ్యుచేసిన యత్నము లన్నియు నిష్ఫల మయ్యెను.

గ్రీసును ఆంగ్లేయులు తోడ్పడుట

తురుష్కుల విషయమై ఆంగ్లేయుల ధోరణి మరింత అధ్వాన్న మయ్యెను. ప్రాన్సు ఇబ్రీల కంటెను వారి సంతతి అధ్వాన్న మయ్యెను. ఇది చోటానీగారి అభిప్రాయమే కాదు. ప్యారిసునుండి చోటానీగారు రిడింగుప్రభువునకు వార్త పంపి నప్పుడు ఆగాభాక్ గారు కూడ దీనికి తోడ్పడిరి. ఆంగ్లేయులు గ్రీకులకు తోడ్పడుచున్నారు. మధ్యన రిక్టోము చేయుటకు ఆంగ్లేయుల వీలు గలుగదు. జాతీయతయందు మహమ్మదీయులకు నమ్మకము లేదు. వారికి సముఖాభిప్రాయ ముండదు.

భారతవహమ్యదీయులు తురుష్కులతో సఖ్యముగ నుండు ముగ్గిరుమండ ఆంగ్లేయులు గ్రీకులపక్షమున నుండుటకు కారణ మిట్టి తెలియదు. మహమ్మదీయులు చెప్పిన మాటలను పాటింపకపోవుటచే ఆంగ్లోభవము పెరుగుచున్నది. ఆగాభాక్, అమీరు ఆలీ మున్నగువారు, హిందునాయకులు, మున్నగువారు చెప్పు మాటలను పాటింపలేదు.

మనము కాంతిని కోరుచుంటిమి, కిలాఫాతు స్వాతంత్ర్యముండ వలెను. పుణ్యధర్మములు, జాడరతు-ఉల్-అబ్దు మహమ్మదీయుల వర్గీలోనే యుండవలయును. అంతవరకు మహమ్మదీయులందు కాంతిము కలుగదు.

నిర్బంధములవలన ప్రజలకు భీతి కలుగదు. దానివలన మరింత ఆంగ్లోభవము ఉద్దేశము పెక్కువయ్యెను. ఉధ్యోగులకును వైవర్య మతిశయింపవచ్చును.

మనపక్షము ధన్యము. మనకార్యము ధర్మకార్యము. ధర్మము నకు చివరకు విజయము కలిగితిమను. మనము మాత్రము దౌర్జన్యము లేకుండ కార్యము చేయవలయును. ఆంగ్లోభవము పుట్టిన కారణము లింకను తొలగింపవలెన లేదు. వారు తమ కష్టముల నెక్కువ చేసికొనుచున్నారు. ఆంగ్లప్రజలకు సత్యము తెలియకుండ దాచుచున్నారు. కావున సత్యమును మనము ప్రకటింపవలయును. విరోధాయుడు మన కొకసంఘ మున్నయెడల సత్యప్రియులకు సత్యము తెలిసికొనుటకు వీలుకలుగును.

ఎన్ని కష్టములు వచ్చినను మనము ఖురాన్ లో చెప్పిన ప్రకారము నడుచుకొని తీరవలయును. ఇందుకు చాలత్యాగ మననము కావచ్చును. కాని ధర్మానంతరమునందు వెనుకాడగూడదు ఆంగ్లోభవ మెందుకు పుట్టినదో ఆకారణములను తొలగించిన చిత్తు పోవును. నిర్బంధములవలన పని కాదు. బలవంతమువలన ప్రజలపైమను పొందలేము. ప్రతికోపము వందలకొలదియందిని బందిఖానాకు పంపినానో! ఆంగ్లోభవము తగ్గదు. అసలుకారణములను తొలగించినగాని ఆంగ్లోభవము తగ్గదు.

రిడింగుప్రభు సేమిట్ చేయునని ఆశయుండెను. కాని విషయములాటయే నెగ్గెట్లు కనిపించుచున్నది. కావున ఉధ్యోగ దేశములందును ఆంగ్లోభవము జరుగుచు నేయున్నది.

చోటానీగారు విరోధాయీ ప్రయోగముచేసినప్పుడు, ఆంగ్లోరా కానిస్టాంటినోపిలు ఈజిప్టు హెడ్డాదు, వెలస్తీను, ఆఫ్ఘాన్ స్థానముల ప్రతినిధులనుమాచిరి. భారతీయులకుఆంగ్లోరా ప్రతినిధులు ప్రత్యేకముగ సందేశము పంపిరి. 'మహమ్మదీయులకు అభిమానముతో పనిచేయుచున్నందుకు చాల కృతజ్ఞతను' కనబరిచిరి.

చిహ్ను చోటానీగారి సలహాలను చెప్పిరి:— సోదరులారా! హిందుమహమ్మదీయ సఖ్యము మనకార్యసిద్ధికి మూలము. కిలాఫతుకు పనిచేసినను స్వరాజ్యమునకు పనిచేసినను సఖ్యమునకు ధర్మము కలుగగూడదు.

మనము స్వదేశేతర మనలంబింపవలెను; విదేశకర్తృత్వము లను విహిష్కరింపవలెను.

ఆంగ్లోరాలో చాలదైన్యముగ నున్నది. అక్కడకు మహమ్మదీయులు సామ్యుపంపవలెను. అసియా మైనరులో కాటకముగ నున్నది. అక్కడకు మనము సామ్యు పంపించి తోడ్పడవలెను

నిర్బంధముగ తియారుచేయబడిన కాస్త్రీయ బౌద్ధములు. ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ గా వారకును. తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును. మేనేజర్, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ, 19, హాన్స్ రోడ్, మాంటురోడ్ - మదరాసు.

మహాత్ముని మహిమ

ఇది నులది శైలిని భవనరూపముగ నూతనముగ ననేక విషయములతో రచింపబడినది. ప్రతివారును చదువదగినది. ఇందు మహాత్ము జన్మదినచక్రము గూడ బొందుపరపబడి యున్నది. దీని వెల రూ. 0-6-0 మాత్రము. 12 ప్రతు లొక్కసారి గొనినయెడల రూ. 8. పోస్టేజీ నిమిషా కలసియున్నది. క్రింది లోకమునకు వ్రాయుడు.

[887] ఇవెటూరి వినాయకశర్మ, కాకినాడ.

గాన విద్యా

తరంగిణి

హార్మోనియంపై సంగీతమును నేర్పుకొనటకు సులభమార్గము లిందు సూచింపబడినవి ఈ గ్రంథ ముంధ్ర దేశమునం దిదివరకే ప్రసిద్ధి చెందియున్నది

కాగితములైందు రు. 1. కాల్పైందు 1-4-0 పోస్టేజీచేరు

సేతు బ్రదర్స్, మదీరీపట్నం (తేక)

పోస్టు బాక్సు 610 మైలాపూరు, మదరాసు.

- ## స్వరాజ్యగ్రంథములు
- (1) స్వరాజ్యగీతములు
జనసామాన్యమున కింపుగ నుండునట్లు వ్రాయబడినది.
0-8-0
  - (2) స్వరాజ్యదేశము
(శ్రీమతి సరళాదేవి చౌదరాణిగారి యుపన్యాసము నుండి అనువాదితము) నిర్మల మగు శైలి 12 ప్రతులు, రు. 1-0-0
  - (3) హైందవ స్వరాజ్యము
(మహాత్మాగాంధీ విరచితము) స్వచ్ఛమగు వాడుక తెలుగున భాషగంభీరము తంతయు చెడకుండ తత్వ మాచేయబడినది,
0-10-0
  - (4) స్వరాజ్యమేళరణ్యము
(సి.యస్. ఆంధ్రూరుగారి ఆమూల్యవ్యాసములు తెనిగింపబడినవి) ఇందలి పదములు ములుకులుగాని పలుకులు గావు.
0-8-0
  - (5) సహాయనిరౌకరణతత్వము
0-4-0
- ఇండియా ఏజెంసీ బీరో,**
ప్రిన్టికేసు, మదరాసు.

భారతరాష్ట్ర పునర్నిర్మాణము

(3)
ద్వితీయ శాసనసభ చర్చ

III

అనరబుల్ సర్ విల్లియంవిక్ సెంటుగారు తీర్మానముపై నిట్లు చెప్పిరి:—

అయ్యో, నేనిప్పుడు సభ్యులు చెప్పింపనున్న తీర్మానము యొక్క మరలనుగూర్చి సభ్యులకు దెల్పెదను. అదియేమనగా:

“వివిధములగు స్థానిక ప్రభుత్వములతో సంబంధించి రాజప్రతినిధిగారు భారతరాష్ట్ర పునర్నిర్మాణ కార్యభారమును వహింపవలసినదిగా నీసభ్యులు కోరుచున్నారు”

తీర్మానమున కొక సవరణచేయబడెను. ఆసవరణవలన మొదలైన దాని కంటె సుగ్రాహ్యము కాబాలను.

గౌరవనీయులగు తీర్మానోపపాదకులు, తీర్మానమును గూర్చిన చర్చలలో, ప్రత్యేక రాష్ట్రావసరముల గూర్చి చర్చింపవలదని సభ్యులను గోరియుండెను. దీనివలన యితర విషయముల లోనికి సభ్యులు దిగుదురని కాబోలును అయిన తలచెను. అయితే వివిధరాష్ట్రములలో నీభావము దృఢముగ నున్నటుల దోచుచున్నది. దానికి తార్కాణముగ, సింధుదేశము, సిల్లాటుజిల్లాల విషయమై యున్న కష్టములగుర్చి చర్చగూడజరిగెను. చాదరిగాను మాటలాడెదరేని, సింధుభూమి, మకృభూమి విషయమై కొన్ని సలహాల నిచ్చియుందురు. వారు మాటాడుటకు సిద్ధముగ నున్నారనియే నేను తలంచెదను. బీహారు, ఒరిస్సానుండి వచ్చిన గౌరవనీయులగు మాటాడుచో ఒరిస్సానుగూర్చి కొన్ని సలహాలు చెప్పెదరు. మతీయొకరు, నేనుకొన్న వారు, మాటాడిరేని రాష్ట్ర విభజనము భాషాప్రయుక్తముగ గాక, రాష్ట్రీయ అసహిష్ణుతనుబట్టి జరుగవలెనని చెప్పవచ్చును. వారు యాదోజు మాటలాడెదరేని నాకు నమ్మకము లేదు.

తీర్మానోపపాదకులు రాష్ట్రవిభజనము చేసిన నాధార పడియుండవలయునో దెలుపలేదు. తీర్మానము నంతను జాగ్రత్తగా జదివెదరి. కాని ఆయన మాటాడినపుడు భాషలపై నాధార పడియుండవలెనని ఆయన యభిప్రాయము దెలిసెను. సభ్యులందఱును, యీ తీర్మానములకు మూలాధారమైన మాంటేగ్యూ మెన్యుఫెక్చర్ నివేదికములో నేమి చెప్పబడెనో తలకింపుడు.

“పరిపాలనాభాగములు కొద్దివిగ నున్నచో ప్రభుత్వము యొక్క కష్టముగూడ పరిపాలనములో దగ్గిపోవును. భారత ప్రభుత్వకార్యభారమును అనుభవజ్ఞులు కాని వారలకు మార్చునపుడు, యీ విషయము ముఖ్యమైనదిగా గనబడును. భాషాప్రయుక్తముగ గాని జాత్యుక్తముగ గాని ప్రభుత్వమును మార్చవలయుననుటగూడ మంచిదేయని యిందువలన దెలియగలదు.”

తీర్మానోపపాదకులు ఆప్యాయజీవీని కొంతభాగమును మార్చును జూపిరి. నేను కొన్నిమాటలను తీసివేసెదను. అనివేదికములో తుదకు నేమి చెప్పెననగా:

“ఎక్కడవైన అట్టి పునర్నిర్మాణము ఆచరణమేమి, అట్లు చేయుటకు ఒప్పుదలపైని ప్రయత్నములు జేయవలెనని మానిఫెస్టాభిప్రాయము. కాన నది నూతన రాష్ట్రీయప్రభుత్వములవారు ప్రభుత్వవిధిగ గుర్తింపవలయునని మేము కోరుచున్నాము”

నేను సభ్యుల నీమాటలను గూడ వివగోచెదను.

“ఇట్టి విభజనమునకు జేయు నాలోచనలపైని రాష్ట్రీయభిప్రాయమును పరీక్షింపవలయును”

విదప జాయింటు కమిటీ వారీవిషయమై విచారించి యేమి చెప్పిరనగా:—

“ఈనూత్రము ననుసరించి పనిజేయుటనుగూర్చి యీకమిటీ వారు రెండువిషయముల జెప్పవలసియున్నది. మొదటిదేమనగా రాష్ట్రీయయొక్క భావనసభాభిప్రాయముల గనుగొని భాషగ నాలోచించినచే తత్సరిహద్దుల మార్పుగూడదు. మతీయొకటి మనగా భావనసభ్యులు చాలచుండి, యేదేని యొక ప్రత్యేకము, జాత్యుక్తముగ గాని, భాషాప్రయుక్తముగ గాని, విభజించి ప్రత్యేక రాష్ట్రముగా జేయవలెనని కోరిరేని, దానిని ముందు విచారించుట కొకసంభుమును నియమింపవచ్చును.”

జాయింటు కమిటీవారు చెప్పినదిన్ని, మాంటేగ్యూ మెన్యుఫెక్చర్ గారల చెప్పినదిన్ని విషయము లివియె. అట్టి విభాగము కావలసిన ప్రజలతసంభూతికరము విన్నపము జేసికొనవలయును. అట్టివిన్నపమును సిల్లాటు జిల్లావారు జేసికొనినది నావెనుక నున్న గౌరవనీయులసభ్యులు చెప్పియుండిరి. దానినే ముందు ఆసాం భావనసభ కమిటీ ఆసాము ప్రభుత్వముద్వారా యిండియా

ప్రభుత్వము వారికి వచ్చెనేని తగువిచారణ జరుగునని నేను చెప్పగలను. వివిధములగు బహిరంగసభలలో జరిగిన విషయముల బట్టి యాచరించుమని గౌరవనీయులసభ్యులు కోరగూడదని నా తలంపు. ఆ సాము ప్రజాభిప్రాయముల దెల్పునది ఒక్క భావనసభయే. ఇప్పుడే పునర్నిర్మాణసమస్యపై ప్రారంభమువలన గల్గెడి కష్టముల జెప్పెదను. నేను సింధుదేశమును గూర్చి చెప్పవలసినది మిగతా యుద్ధాచారణము గానించెను. ఇక్కడ నీసభలోనే సింధుదేశమునుగూర్చి ఒకరొక రీతిగను మరొకరొక రీతిగను అభిప్రాయముల దెల్పియుండిరి. సర్ ము ర్తేంద్రనాథ బెనర్జీగారు, యిట్టి తీర్మానమునే ఒకరాష్ట్ర విషయమై యుపపాదించినపుడు చెప్పిన యుపన్యాసభాగమును దెల్పెదను. అది నాకు యెన్నిమాటలో ఉపయోగకరముగ నుండెను. ఆయన యేమి చెప్పెననగా:

‘ఇట్టి విచారణను ఒక ప్రత్యేక ప్రదేశమునుగూర్చి ప్రారంభించితేరేని, దానివలన, పోట్లాటులు అన్యోన్యవైరమును అంధోళనమును, ద్వేషమును గలుగును. ఇట్టిదే పునర్నిర్మాణము వలన, మనకు బాధ్యతల నియమమును బాధ్యతాయత ప్రభుత్వమును సంపదలను గావింప సమకృత్యేనా మాన్పేహితుడు? బెంగాలువిషయమై మనకుదెలియునగదా? ఎంతటి ఘోరము లగు రోషాదేశములు ప్రబలెనో మనకు దెలియును. మనుష్యులకు బుద్ధిపోయెను. వారి కింకొక ఆలోచనలేదు. ఇంకొకమాటలేదు. యెప్పుడును యిదేకలవరింతు. అట్టి యాందోళనమును గలిగించి స్వపరిపాలనా భావిమానవల నాశము గావించుట కాయన కిష్టముండునా?

ఆ విషయమై యీసభవారుగూడ నాలోచింపవలసినదే. జాయింటు కమిటీవారు చెప్పినవరకు యిందేనేని యేదైన నొక రాష్ట్రమును దీసికొని దాని గుణములపైని విచారించుటకు ఇండియాప్రభుత్వమువారు సిద్ధముగ నున్నారు. అనుభవముగలట్టియు, బాధ్యతాజ్ఞానము గలట్టియు నిచటిసభ్యులు అంతకంటె నెక్కువ పని జేయుమని కోరరని నాతలంపు. ఈ విషయమునే సభ్యులను నేను విశాలహృదయుడనై యడిగెదను. తీర్మానోపపాదకులు భారతరాష్ట్ర పునర్నిర్మాణమును గూర్చి జేసిన తీర్మానము, ఆచరణయోగ్యమైనదేనా? (స్పెష్టుగారు: యే!) ఇచటి సభ్యు లెవరైన ప్రభుత్వప్రభావము నలంకరించియున్న నా స్థానము లో నున్నచో దాని కంగీకరించునా? ఇది యొక విద్వచ్ఛర్మ గాని, ఆచరణయోగ్యమైనది కాదనియు, మీరది చేయజాలరనియు ఆయన చెప్పెదా? ఈ సభాసభ్యులు విషయములను స్థూల దృష్టితో జూడక సూక్ష్మదృష్టితో జూచి యాచరణయోగ్యము లేనా యని యాలోచింపవలయును. అట్లు చేసెద రని విశ్వ సింహెదను. ఆ గౌరవనీయులసభ్యులు యీ తీర్మానము నుపపాదించునపుడు, అందరి తార్య భారము నాలోచించి యుండవలసినది. అందరికష్టము లేనో చూడుడు. ఇప్పుడే, ఒకరాష్ట్రీభాగమునుగూర్చిన విషయములో నభిప్రాయభేదము వచ్చెను. తీర్మానోపపాదకులు, మధ్యరాష్ట్రములు కొంతదేశమును బాంబాయి కిచ్చివేయవలెననియు, బాంబాయి కొంతదేశమును మధ్యరాష్ట్రముల కిచ్చివేయవలెననియు, చెప్పియుండెను. బాంబాయియు, మద్రాసును భాషాప్రయుక్తముగ సంపూర్ణముగ విభజింపవలయును. బీహారు, బెంగాలులోని దేశములు ప్రత్యేకభజనము గావలయును. దీనియంతటివల్లను ప్రభుత్వస్థితి యేమగును? హరిశ్చంద్రవిష్ణుదాసుగారు చెప్పినటుల యీ తీర్మానము వలన భేదభావములు గలుగవారే తీర్మానోపపాదకులు సంఘభావముగాని, దేశభావినితామ మాధారపడియున్న జాతీయభావముగాని నిరుత్సాహపరచుటలేదా? సింధుదేశమునకును, బాంబాయికిని భాషాభేదము కలదని తెలియుచున్నది. అయినను సింధుదేశమునకు సంబంధించిన భావనములను బాంబాయి ప్రభుత్వమువారే చేయుచున్నారు. దీనికి మా జన్మభూమి యగు వేల్పుకును భేద మేమిగలదు? మాభావముల నన్నియు బ్రతిఫలపాల్గొమెంటువారే యెన్ని వత్సరముల నుండియూ జేయుచుండిరి. ఇంతవరకును అందు అన్యాయమున్నదనిగాని, దానివలన అన్యాయములు జరిగినది గాని యెవరును ఆక్షేపించి యుండలేదు. బ్రిటిషువార్ల మెంటు క్రిందనున్న స్కాట్లండు, వేల్పుదేశములకంటె సింధుదేశము చెడ్డస్థితిలో లేదు. ఇట్టి పునర్నిర్మాణసమితి ఒక్కసారి ప్రారంభించిరేని, దానివలన గలిగెడి రాష్ట్రీయఅస

హిష్ణుతయు అసందర్భప్రదేశ నిర్ణయమును జరిగితిరును. సంయుక్త రాష్ట్రములమాట యోచింపుడు. ఇప్పుడే ఒకముగనున్న ఆగ్రా, అయోధ్యరాష్ట్రములను వేరుజేయవలసినదిగా నొకతీర్మానము న్నుటలనిదివరకే దెలిసెను. ఆ విభజనము భాషాప్రయుక్తముగ మార్తము కాదు. ఇట్టివిభాగమును కోరుటకు కారణము ఆగ్రావాసులకును అయోధ్య వాసులకును, అభిప్రాయభేదములుండుటచేత గాబోలును! ఇట్టివిభజనము నంతటను ప్రారంభించినచో యెట్టి భేదాభిప్రాయములు ముదలిడునో యోచింపుడు. ఈతీర్మానము నంగీకరించుటవలన ప్రభుత్వమువారికి గల్గెడి కార్యభారమును నూచించియుంటిని. మతీయొకమాట నేను చెప్పనక్కరయేలేదు. అయినను యిప్పుడు సంస్కరణములవలన నున్న అమితవిస్తారకార్యభారమునున్న, నిత్యమును, అనుదినమును వచ్చుచుండెడి క్రొత్తక్రొత్త విధానమును, పరిపాలనములోని మార్పులనున్న, భావనము లోన పుష్కలములు జేసెడి మార్పులనున్న వీని నన్నింటి నొకసారి యోచింపుడు. దీని నంతను ఆలోచించి, గౌరవనీయులసభ్యులు, క్రిమినలు ప్రాసీజరు కోర్టు సవరణ చెప్పు అట్లు, వివిధములగు కఠినభావనములు మున్నగువానిని రద్దుచేయుటకు యిండియాప్రభుత్వము వారిని గోరుట మంచిదనుకొనెదరా? లేక యిప్పుడు వచ్చిట్టి ఆచరణ యోగ్యములుగాని తీర్మానముల గూర్చి యడిగెదరా? ఈచెంటిలో నేది యెక్కువ లాభకరమైనదియు, దేశక్షేమమునకు మంచియు నైయున్నది? ప్రభుత్వమువారు తమ న్యాయవిద్యుక్తధర్మముల వదలి గౌరవనీయులసభ్యులు చెప్పిన కార్యభారమునకు గడంగుటవలన ప్రజల కేమైన లాభముండునా? వారు, ప్రజలు, యీసమస్య అనుభవయోగ్యమేనా యని యాలోచింపవలయును. పంక దేశవిభజనమును గూర్చి కొన్ని కాగితములుజదివిన మాకు లేద్యభజనమునందుగల్గిన కష్టము దెలియును. మరల 1911 వ సంవత్సరములో బీహారు ఒరిస్సా రాష్ట్రముల నూతనముగ నిర్మించినపుడు గలిగిన కష్టము యిప్పుడు సభ్యులు తలచినదానికంటె నెక్కువగ నుండెను. అయితే యిప్పుడు దేశము రాజీయాభివృద్ధి పొందుస్థితిలో నున్నపుడు, అంతను పునర్నిర్మాణము గావింపవలెనన్నచో నెంతకష్టమో సభ్యులే యోచించెదరుగాక!

తీర్మానోపపాదకులు దెల్పినవిషయములందు నాకు సానుభూతిలేదనిమాత్రము వారు తలంపనక్కరలేదు. నేనింతవరకు జేసినదిగూడ నదికాదు. ప్రస్తుతపరిపాలనా విభాగమువలన కొన్ని నేనట్లు కష్టము లుండియుండవచ్చును. కాని నేను చెప్పదలచినది నాకేమి, సభ్యులు నాతో నేకీభవింపవలెననదియు యేదివిషయమనగా దేశమంతటను, యిట్టివిభజనముగూర్చి యోచించుట ఆచరణయోగ్యమైనది కాదనియే!

మతీయొకవిషయ మేమనగా: విభజనము భాషాప్రయుక్తముగ నుండవలెనని చెప్పచున్నారు. ఇప్పుడది అంతటను వర్తించునా? అదియేమిభాషాధారమా? ఇక నేమియును లేదా? ఇంతటి ముఖ్యవిషయము లింక నేమియును లేదా? చారిత్రక సంబంధము ముఖ్యముగ విచారించవలసినదిగాదా? భౌతికవాణి స్వపారిశ్రామికవిషయములు వదలివేయవలసినవేనా? ఈవిషయము లన్నియును అనుభవములో ముఖ్యమైనవికావా? క్రిందటిపర్యాయము సమావేశమైనపుడో అంతకుముందో ఒరిస్సాను భాషాప్రయుక్తముగ భాగింపవలయునని ఒకదరఖాస్తు వచ్చెను. అప్పుటి నుండి అవిషయములో జేయదగిన దేమో ఆలోచించుచుంటిమి. ఇప్పుటికిని మిద్రపూరుప్రాంతములలో నున్న ఊరియాల బెంగాలుక్రింద నుండుట కిచ్చగింపలేమో దెలియుట లేదు. మధ్యరాష్ట్రములలోనూ, మద్రాసులోను కొన్ని భాగములు ఒరిస్సాకు చేర్చవలసినదిగా నొకవిషయముకలదు. ఈవిషయమై మద్రాసు సభ్యులు, అచటి ప్రజలు ఒరిస్సాక్రింద జేరుటకు యిష్టపడెదరో మరేకారణములచేతనైన తమరాష్ట్రమును విడచుని చెప్పెదరో, తెలుపవలయును.

పారిశ్రామికవిషయము అన్నిటికంటె ముఖ్యమైనది. దాని నుల్లంఘించుటకు వీలులేదు. ఈభాషాప్రయుక్తమనియొక్కడ దీనికి అంతు? ఒక రాష్ట్రమునందు రెండుభాషలు మాట్లాడు నొకప్రత్యేకమున్నచో దానిని విభజించుట యెట్లు? అయితే రాష్ట్రవిభజన చేసి ననుసరించి చేయవలయునా? చోటానాగపూరు నొకప్రత్యేకరాష్ట్రముగ చేసెదరా? సంతాపము ప్రత్యేకపరిపాలన ముండవలయునా? ఈ భాషాప్రయుక్త విభజనమున కంతుండదు.

ఇకను, యీ తీర్మానమువలన అయ్యేఖర్చు చెప్పెదను. రాష్ట్రముల నన్నింటిని పునర్నిర్మాణము గావించుచో యెంత ఖర్చుగను? పని మొండియు, సంస్కరణములు అలభ్యమగుటయు నటుండనిండు. క్రొత్తభవనముల గట్టుటయు, క్రొత్త సిబ్బందల నిర్మించుటయు, వీని కెంతఖర్చుఅగునో యోచింపు

కు. ప్రస్తుత సంస్కరణములవలన యెంతయో ఖర్చయ్యెనని తెలియచున్నది. ఇప్పుడు డి.టి.రామమూ నాచరణలో బెట్టుటవలన యెప్పుడు ఖర్చయ్యెనని నది సమాప్తంకముండదు. ఇందుల కొకయుదాహరణ జెప్పెదను. ఎంతకాలమునుండియో ఆంధ్రరాష్ట్రవిద్యాలయము గూర్చి చాల చెప్పబడుచుండెను. గౌరవనీయులు మానవకాలికు లాక రీతివయ్యమై ఒకప్పుడు కడుక్రద్ధవహించియుండిరి. అప్పుడు సేనాతిర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ జెప్పితి సేనా తెలియదు. కాని యీ సమయమున సేన చెప్పడానిని బలపరచుచు వారి విధియొప్పునది. ఆంధ్రరాష్ట్రవిద్యయను తప్పుక అలోచించి తీవ్రపరిచినది. సేనా గౌరవనీయుసభ్యుల యభిప్రాయముతో కొంతవరకు యేకీభవించుచున్నాను. ముం జెప్పినదైనది ప్రభుత్వజనముగాని, లేకున్న కొన్ని మార్పులుగాని అవసరమైయుండును. కాని అది సమయము వచ్చినపు డెల్ల జరుగుచుండవలయును. ఆంధ్రరాష్ట్రమును గూర్చి యోచించునపుడు మద్రాసు ప్రభుత్వస్థానము, హైకోర్టు, విశ్వవిద్యాలయము, మున్నగు ముఖ్యమైనవి కొత్తరాష్ట్రము లో నుండవలయునా లేక ప్రాతరాష్ట్రములో నుండవలయునా? అనువిషయములో అభిప్రాయభేదమొంటేనిగలదు. కొత్తరాష్ట్రమును నిర్మించి కొత్తగవర్నరు, కొత్తమంత్రిలు, కొత్తసైన్యపేరియటు, కొత్తవిశ్వవిద్యాలయము, కొత్తహైకోర్టు కొత్తయెక్జిక్యూటివు కొన్ని అన్నిటిని కొత్తవానిని స్థాపించుటకు యెంతఖర్చుగలనో సభ్యులు యోచించవచ్చును. ఎందుకు? ఖర్చు భరింపరానంత యగును. సరే! తీర్మానము సంగీకరించినచో నది దీని కన్ని రెట్లో యగును. ఇదటిసభ్యులు యాకాయాక్త వివేచనను, కార్యకారణజ్ఞానము గలవారు అని ప్రసిద్ధి. సేన జాయింటు కమిటీవారు చెప్పినవర్తకులున్నచో అట్టివిషయమును విచారింపవచ్చునని చెప్పియుంటిని. అయినను, సభ్యు లీ తీర్మానమును బలపరచకుండురుగాక?

అధ్యక్షు లంతట నిటుల జెప్పిరి.

తీర్మానోపపాదకులు- ఆసామసభ్యులు చేసిన సవరణ సంగీకరించెదమని చెప్పిరి. గౌరవనీయులగు హోముమెంబరు గారు చర్చకువచ్చిన తీర్మానముయొక్క ప్రధానాంశము బాగుగ చర్చించిరి. ముందు రావుబహదూరు జి. సి. నాగుగారు దెచ్చిన సవరణను పరిష్కరింపవలయును:

సవరణయేమనగా:- అందుకు ముఖ్యముగ సంబంధించిన ప్రజాభిప్రాయముల దెలిసికొనినవిధం అనుటకు బదులుగా - 'తో సంప్రతిచి' యని యుండవలయును.

(ఇందులకు 57 మంది అనుకూలురుగను, 37 మంది ప్రతికూలురుగ నుండుటచే సవరణ యంగీకరింపబడెను).

మిగిలిన సవరణల నుపపాదించుటకు ముందు తీర్మానములో రెండవలైనులో ఇండియాను యున్నంతవరకును, గల ఆధారవిషయమునుగూర్చి సభ్యులు తీర్మానింపవలయును. ఆ తీర్మానము తీర్మానమున కనుకూలముగానుండే సేన సవరణల కుపపాదించవచ్చును. ఆయాధారవిషయము ప్రతికూలముగ తీర్మానింపబడే సేన సవరణలన్నియు నెగిరిపోవును."

అంతట తీర్మానోపపాదకులు ఏ. బి. లతీగారు హోముమెంబరుగారు చెప్పినదానికి అభ్యుత్తర మిచ్చిరి.

అయ్యా, సేన ప్రభుత్వపక్షమున హోముమెంబరుగారు విశదపరచిన విషయముల గూర్చి ఒకటి రెండు విషయముల జెప్పి విషయము నంతను విపులపరచెదను. సేన రాష్ట్రపునర్నిర్మాణమును భాషాప్రయుక్తముగ మూల్రమే కొరచున్నటుల హోముమెంబరుగారు తలంచి యుపన్యసించిరి. మరియొకవిషయ మేమనగా భారతరాష్ట్రము లన్నియు పునర్నిర్మితములు గావలెనని సేన కొరవటుల వారూహించిరి. నేనిపుడు చెప్పకొచ్చి దేమనగా యీ రెండు విషయములనున్న సేన తలంచి యుండలేదు.

భాషనాధారము జేసికొని రాష్ట్రవిభజనము గావింపవచ్చును. అది యేమభ్యాధారము కావచ్చును. కాని భారతదేశములోని ప్రతిచిన్ని భాషకును ప్రత్యేకరాష్ట్ర ముండవలయునని యెవ్వరును కొరరు. అంతేకాక అది సాధ్యముకాదు కూడాను. ప్రతిభాషకును ప్రత్యేకరాష్ట్ర ముండవీటు లేకపోవుటచేత ముఖ్యభాషలగు మరాఠీ, హిందీ, కన్నడమున్నగు భాషలు మాటలాడువారికి ప్రత్యేకరాష్ట్రముల నొసగకుండుట యుచితము గానేరదు. ప్రతిసమస్యయూ దాని దానిగుణములవై విచారింపవలయును.

హోముమెంబరు సయితము ఆంధ్రరాష్ట్రమును గూర్చియు, యితర రాష్ట్రములగూర్చియు విచారింపవలసి యున్నదని ఒప్పుకొనిరి. ఈ తీర్మానమును దెచ్చుటలో నా ఉద్దేశము యేమనగా, పితృ అవసరమైన చోట నెల్ల యీ సమస్య విచారింపవలయునని చెప్పటకే. ఈ సమస్యను విచారింప గల్గినది

యిండియా ప్రభుత్వమనియు, అందుకు సంబంధించిన రాష్ట్రమును అభిప్రాయము కొరవలసినదిగను సేన విన్నవించుచున్నాను. నాకు సంబంధించిన కన్నడరాష్ట్రమున్నది. మద్రాసులో కొందరును, బొంబాయిలో కొందఱును కన్నడభాష మాటాడువారున్నారు. మద్రాసుకన్నడపువారు బొంబాయికిరిండికి రానిప్రపదక పోవచ్చును. నాకావిషయమై యెక్కువగ తెలియదు. ఈ విషయమై సేన మూఘముగ సేమియు చెప్పవలచుకొనలేదు. మద్రాసు కన్నడజిల్లాలను బొంబాయికి మార్చుకొనుటకు బొంబాయి కాన్సిలు గాని, ప్రభుత్వము గాని యీ విషయమై సరిగా విచారింప లే దని సేన విన్నవించెదను. కాన యిండియా ప్రభుత్వమువారే యీ విషయమై మొత్తము విచారించింపవలయును. ఆచరణ యోగ్యమనియు సంభవనీయమనియు ప్రత్యేకరాష్ట్ర మవసరమని దోచినయెడల, ప్రజాభిప్రాయమునున్న స్థానికప్రభుత్వమునున్న విచారింపవచ్చును. సేన చెప్పినదంతే. ఇప్పుడున్న వానికంటె రాష్ట్రము లెక్కువగునని సభ్యులు భయపడ నక్కరలేదు. యానై టెడు ప్లేట్సు, యిండియాకన్న చిన్నది. అందు 48 స్వతంత్ర రాజ్యములుగలవు. ఇప్పుడు మనకు కొలదిమాత్రము రాష్ట్రములేగలవు. పోనీ ముఖ్యభాష లన్ని రాష్ట్రములున్నను, అమెరికాలో నన్ని రాష్ట్రీయసంస్థానములు యిండియాలో నుండవు. ఇకను ఖర్చులవిషయమై యోచించుము. ప్రత్యేకరాష్ట్రనిర్మాణమునకు ఖర్చును భరింపనక్కడ వీలుకాదో, అప్పుడు దానిని నడచి వేసినచో ప్రజలకుయిష్టముండదు. కాని రాష్ట్రాంతర్గతరాష్ట్రాభివృద్ధి జనముజేయుటకు యిది వర్తింపనేరదు. అప్పుడు గవర్నరుగా లొక్క రేయిండురు, శాసనసభ్యులును, మంత్రిులును వేరుగనుండురు. అందులకు అనుకొనినంత ఖర్చు అగునని భయపడ నక్కరలేదు. కాని యీ తీర్మానమున కంగీకరించుమని సభవారిని కొరవటుల నాయుద్దేశము అవసరమైపోటనెల్ల నివిషయ మాలోచింప వలయుననియే. కొన్ని రాష్ట్రముల విషయములో నిది యత్యావశ్యకముగ నున్నటుల విశదమైనదని సేన విన్నవించుచున్నాను. ఈ తీర్మానము సంగీకరించుటవలన యేదైన నొక ప్రత్యేకపు నర్నిర్మాణమునంగీకరించుటలేదని సేనవిన్నవించుచున్నాను. సేనంతకును జెప్పినదేమనగా ప్రభుత్వమువారి సమస్యనుగూర్చి యోచింపవలయుననియే. కాన సభ్యులు యీ తీర్మానము సంగీకరింపవలయునని సేన కొరచుచున్నాను.

ఆనరబుల్ సరువిల్లియం విన్నెంటుగారు, లతీగారికిష్ట ప్రయత్న మిచ్చిరి.

"తీర్మానములోని మరతులగూర్చి మీ రాలోచింపవలసి నది. ఒక వేళ సేన గౌరవనీయుసభ్యులు చెప్పినదానిని అపార్థముగ గ్రహించినచో, నన్ను సరి జేయవచ్చును. తీర్మానమునకు భారతదేశములోని రాష్ట్రములన్నియు పునర్నిర్మాణము గావలెనని యుండెను. అట్టివనిని యిండియా ప్రభుత్వమువారిప్పుడు భరింపజాలరు. సమయమువచ్చి, యేదైన రాష్ట్రము ఆన్యాంశపరిపాలనముకింద నున్నటుల దలంచునని, జాయింటుకమిటీవారు చెప్పిన మరతులు పూర్తిగా వింపబడేసేన అందుకు సంబంధించిన స్థానికప్రభుత్వమువారు పంపిన తీర్మానమునై, యిండియా ప్రభుత్వమువారు అలోచించెదరు జాయింటుకమిటీవారు నిశ్చీకము వ్రాయునపుడు వారినుననులో నుండిన దేమనగా, అటుల నిబ్బందిపడుచున్న ప్రదేశములోనున్న వారు స్థానిక శాసనసభలో ప్రభుత్వమువారికి విన్నవించి, మార్పు అవసరమని కొరచు తద్వారా ప్రజలు యిండియా ప్రభుత్వమువారికి దెలుపుకొనవలయును. సేన చెప్పడానిని గౌరవనీయ సభ్యులు చెప్పడానిని భేద మేమనగా, సేన పద్ధతి నవలంబింపవలయునని కొరచుచున్నాను. వారు, యిండియా ప్రభుత్వమువారు సామాన్యముగ విచారణ చేయవలయునని కొరచుచున్నారు."

పిదప అధ్యక్షులు ప్రస్తుతమున్న ప్రశ్న తీర్మానములోని రెండవ లైనులోనున్న యిండియా అను మాటలో నూడ తీర్మానములోనున్న సేనా యనియే యని చెప్పిరి.

అందులకు 58 మంది అనుకూలురుగను 53 మంది ప్రతికూలురుగ నుండిరి.

తీర్మానము ఒడిపోయెను.

నేతేందియము - దీనిసంరక్షణ.

ఇది యొక కొత్తపు పకము.

కన్నులున్న ప్రతివారికి అత్యావశ్యకము.

వె. పోస్టు గా. ర. 0.4-0.

(3197) వల్లూరి పద్మనాభరాజు, కాకినాడ.

అసహాయోద్యమము

అలీసోదరుల విచారణ
కరాచీ సెషన్సుకోర్టులో ప్రభుత్వపక్షమున సంయుక్త రాష్ట్రములనుండి వచ్చిన సోజు అలస్టను గారు వాదించెదరు. కొత్తగా తొమ్మిదిమంది ప్రభుత్వమున సాక్ష్యమిచ్చెదరు. వారిలో ఆసామలోని సల్మాటవ నడ్లీ డిప్టీ నూపర్నెం టాకరు మార్చి 21 వ తేదీ నచట షేకతాబీగా రిచ్చిన యుపన్యాసమును గూర్చి యితడు సాక్ష్యమిచ్చును.

సింధు రాష్ట్రీయసభ
ఈ సభ యీ నెల 24 వ తేదీని మిగతాభాగో సోజీ జేవిగారి అధ్యక్షతక్రింద జరుగును.

సేలము మ్యూనిసిపాలిటీ
కొన్నిలు అనుచరు లందరికిని యియ్యబడు యూనిఫారములు ఖర్చులోనే యుండవలెను. మ్యూనిసిపలు యువోగ్యులందరును పుష్పాధ్యాయులును విద్యార్థులునుగూడ ఖర్చుబట్టల సేకట్టుకొనవలెను. రామచంద్రరావుగారు పాపానించిన చట్ట మామోదింపబడదగిన దనుతీర్మానములు 14-వ తేదీని జరిగినసభలో ఆంగీకరింపబడెను.

సింధు హైదరాబాదులో కేసులు
కండీరావు. అనసదులు కరింతను కార్ గెనుపతుమువారి నిద్దరిని అరెస్టుచేసిరి.

కృష్ణాజిల్లా గ్రామోద్యోగులసభ
ఈనెల 20 వ తేదీని కైకలూరులో అల్లలూర్ గామ మునసబు నూతులపాటి నేంకటనరసింహ చౌదరిగారి అధ్యక్షతక్రింద సీసభ జరుగును గ్రామోద్యోగు లందరును విచ్చేయిపాక్షితులని సన్మానసంఘ కార్యదర్శి సేడు (17 వ తేదీ) తంతివార్త నంపెను.

రైలుబండ్లు సరిగా నడచుట
బళ్లారి రాయదుర్గములకు నడుచు అన్నిరైళ్లును 15 వ తేదీనుండి మరల సరిగా నడచుచున్నవి. సామానబండ్లుగూడ నడుచుచున్నవని బ్రాఫిట నూపర్నెంటుగారు గుంటుకల్లునుండి తంతినంపిరి.

మావలూరి పిచ్చవము

15 వ తేదీ చెన్నపురి ప్రభుత్వప్రకటనము
ఈ ప్రకటనము నేజిల్లా మేజిస్ట్రేటు గూడ ప్రకటించెను. సేరియంతులనున్ననుండి బయలుదేరిన సేన మెల్లటూరుకోడ్డున మావలూరి తలపడి 12 గురిని చంపెను. సేనలో యిద్దరు చనిపోయిరి. మంబాడు సేన పొంచియుండి మావలూరున హతము చేసెను. మన్నారూపుటకు యీశాన్యమున రెండుమైళ్లలోనున్న వెంకరాలలోని మావలూరు 40 కత్తుల నిచ్చివేసిరి. 18 వ తేదీరాత్రి కొద్దిమంది మావలూరు మంతేరిపోయి కొంతమంది హిందువులను గాయపరచిరి. సేననై నొకడు తుపాకీకాల్చెను. పకత్తూరు మావలూరు తిరువంగడికి యీశాన్యమున రెండుమైళ్లనున్న వెంగరావంకరును డెగోతువంకరును పోయెను. మలబారు సేన 14 వ తేదీ విమలూపురమునకు వెళ్లినది.

విచారణ.
15 వ తేదీని అలిముసలీరుజిల్లా కేసు విచారణ మరల జరిగినది. హుజూరు కరస్తవారు ముకుందను, కనిస్టేబు అమ్యుత నాయరు, కోలాతు గోవిందనాయరుగారు సాక్ష్యమిచ్చిరి. పిక్కుట ముద్దాయి అలీముసలీరు వాజూల్ మిచ్చెను. తాను ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలముగ సేమియు చేయలేదనియు తన విరోధు లిట్టి దొంగ సాక్ష్యముల నిచ్చిరినియు నతడు చెప్పెను.

దోషిజి కేసు

ఈ కేసులో ముగ్గురు ముద్దాయిలలోను యిద్దరికి షెరి 7 ఏండ్లు దేగాంతరవాసమును ఒకనికి రెండేండ్లు కఠినశిక్ష యను విధింపబడెను.

అలిముసలీరు కేసులో తక్కిన ముద్దాయి లందరును వాజూల్ మిచ్చిరి. ఒక ముద్దాయికి 70 ఏండ్లున్నవి.

నైనిక న్యాయస్థానముల పుత్తరువు

నైనిక శాసనము ప్రకటింపబడిన ప్రదేశమున నైనిక న్యాయస్థానముల విచారణను పెట్టులునుగూర్చి యిండియా దొరతనము వారిక యుత్తరువును యిండియా గెజెటులో ప్రకటించిరి. శత్రువులగా విప్లవకారులు. యెవ్వరును విప్లవకారుల కెట్టి సహాయమును చేయరాదు.

జోబులు

ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతీయోపసంఘము.

ఈ నెల ౨౦ వ తేదీ మధ్యాహ్నము ౧ ఘంటకు అనంత పునఃసంఘ కాంగ్రెసుసంఘ కార్యాలయములో ఆంధ్ర రాష్ట్ర జాతీయోపసంఘ కార్యనిర్వాహకవర్గసభ జరుపబడును.

విషయములు:—అభిలషారిత సంఘమువారు మంజూరు చేసిన ధనమును వినియోగించుపద్ధతులు మరతులు—(౧) మల బారు సహాయనిధికి ఇయ్యదగినవందా, (౩) కరాచీ తీర్మానము సంకీర్ణించుట—(౪) కాంగ్రెసుప్రతినిధులు దగ్గరానుకొల్పబడిన వ్యవధిని వృద్ధిచేయుట, (౫) చెరువునాడ సంసింహంగారికి ఖర్చులనుగూర్చి, (౬) ఆంధ్రమండలములో ప్రచారముచేయ దగినవారిని నిర్ణయించుట, (౭) ఇద్దరు బట్టలడిపో ఒకటి పెట్టుట, (౮) నిర్ణీతసంఖ్య రాకనిల్పిపోయిన సభ్యులగుర్చి నిబంధనలుచేయుట, (౯) ఇతరవిషయములు.

గౌ. సీతారామభాస్రీ, కార్యదర్శి.

మరియొక రాజీనామా

కాకతి ఆదివారం కోర్టుమునఁబయివారినముఖము:—

అయ్యా, న్యాయశీలరును భర్తృత్వపును దేశభక్తులును మతాభిమానులును నిర్దోషులును మీదుమిక్కిలి అహింసావ్రతాలంబు వులును అగు అతీనాదరులు మొదలగు మహమ్మదీయసాధుల మీదను అన్యాయములగు నేరముల మోపి దేశముల న్యాయోక్త్యమున కడ్డనపడవట్టియు రామదాసు గోపాలకృష్ణయ్యగారు మొదలుగాగల ఆంధ్రప్రముఖులను కారాగారముల కనుపుచు న్యాయమును కాంతి అనుపేర ఘోరఅన్యాయములను అశాంతిని దేశమునందుప్రతిష్ఠింపవలయునట్టి కుట్రభుత్వవిధానమున కూడిగ ముచేసి అప్పడుపుకూడు భుజించుటకు నామంజూర్లమి ఈరాజీనామాను అంగీకరించి నన్ను వెంటనే వాస్యవిముక్తుని చేయవ్రాధించవలయునని. చేపట్టినందున నా ఒపిసకొలది చేతనేన చేయుటకు తీర్మానించు కొనియున్నాను.—గాదేపల్లి-నరసింహము

గుంటూరు సనాతనధర్మమండలి

౨౩-౧౦-౨౧ కి సరియగు దుర్మతివాను సంవత్సరాశ్వయుజు ౭ ఆదివారమున గుంటూరు శ్రీసనాతన ధర్మమండలియొక్క పంచదశవార్షికోత్సవము యేతద్ధనవసుండుననే జరుపబడును.

కార్యక్రమము:— ౧. ఉదయము ౭ గంటలకు భాగత మాతపఠము ఉత్తరేంపు. ౨. మామూలు పూజాంతరము స్వరాశ్వక్షేత్రము.

మధ్యాహ్నము ౨ గంటలు మొదలు:— ౧. అగ్రాస వాధిపురానిని యెన్నికొనుట ౨. నుండలికార్యదర్శి రిపోర్టు. ౩. అగ్రాసనాథురాలి యుపన్యాసము. ౪. బాలికలయాట పాటలు, మంగళములతో ముగింపు త్రేమునకు వచ్చువారు కానుకలు నివేదనలు పూజాద్రవ్యములు తీవలెను.

మరుదినము పగలు ౧ గంటకు ప్రారంభము:— ౧. స్వరాశ్వవిషయము లగు వివిధోపన్యాసములు. ౨. నుండలి యొక్కయుద్దేశములను కాంగ్రెసుకమిటీవారికి తెలియజేయవలసిన చర్చలు ౩. రాజ్యాంగ విషయములో స్వరాశ్వమును కోరువా రందరు యుపన్యాసములు చెప్పువచ్చును.

ఏ.కా. వెంకటరత్నమ్మ, అధ్యక్షురాలు, ఇ. వెంకమాంబ

కార్యదర్శి,

కాంగ్రెసుప్రచారకునిపై కేసు.

కడచిన ఆగష్టునెల ౧౭ వ తేదీన శేషలై తాలూకాకిసులో జరిగిన కల్లుమకాణపు పాటల సందర్భములో నొకపాట దారుని కొట్టి పాటపాడకుండా అడ్డువెట్టినాడని కనగాల ఫిర్యాదుప్రచారకుడగు వేముల వెంకటప్పయ్య గుప్తగారిమీద శిక్షాస్పృహ ౩౪౧, ౩౨౩ శాస్త్రములక్రింద అన్యాయముగ తేబడినకేసు 6 తేది శేషలై సబుమేజిస్ట్రేటుగారి కోర్టులో విచారణకువచ్చెను. వెంకటప్పయ్య గుప్తగారు వారి స్వగ్రామముగు వోలేరునుండి గ్రామమును భజనతో వెంటరాగా కోర్టులో హాజరైరి. మేజిస్ట్రేటుగారు ఫిర్యాదిని పిలువగా హాజరుకాలేదు. అంతట వారు గుప్తగారిని పిలిచి కేసు కొట్టజేసినామని చెప్పిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు కేసు కొట్టివేసెమని

Advertisement for Kaminiya Oil. It features an illustration of a woman and text in Telugu. The text describes the benefits of the oil for hair and skin, mentioning its purity and effectiveness. The brand name 'KAMINIYA OIL' and 'THE IDEAL HAIR TONIC' are prominently displayed.

మదరాసు కార్యరేషను

నోటీసు. (3139)

తెండ్రు కావలెను. కార్యరేషనువారి ఎడ్లకు 1921-వ సం॥ అక్టోబరు (10-11-1921 మొదలు 10-12-1921) నెలకు కావలసిన 140,000 పాను ఉలవలు సప్లయచేయుటకు ధరల కట్టిని ఈ క్రింద చావాలిచేయబడిన వారివలన ఈనెల 24-వ తేది మధ్యాహ్నం ౩ గంటలవరకు అంగీకరించబడును ప్రతి ఒండురును ఒక కవరులో అతికించి కవరుపైన 'ఉలవలు సప్లయ చేయుటకు తెండరు అని వ్రాసి కవరువలెను. మాదిరి పెద్ద తెల్ల సీసా బుద్దలో వేసి జాగుగా సీలుచేసి కంపుచు రూప 500 లు ధరావత్తు కట్టవలెను. ఏ తెండరు దారుని ధరలు అంగీకరించబడునో అతడు 1921-వ నవంబరునెల 10-వ తేది మొదలొని డిశంబరునెల 10వ తేది లోగా కనువులకాలల చీఫ్ మానిగ్ లుడెంటు గారివలన, ఏయే తారీఖునందు ఎన్ని పానులు ఉలవలు యివ్వవలె నని ఏర్పాటు చేయబడునో, వాటిని అంతయు సెంట్రల్ గ్రామ్ డిపో అయిన ట్రేవెలెయిన్ టేసిగవద్ద, నిర్ణయకాలము నందు డెలివరీ చేయుటకు బద్ధుడౌను.

జయమొందిన తెండరుదారుడు వై వరత్తుల ప్రకారము, తాను నెరవేర్చునట్లు తెండరులు అంగీకరించిన కి దినముల లోపల అగ్రిమెంటు వ్రాసి యియ్యవలెను. బుద్దను జాగుగా ఊదిలించినప్పుడు, చెత్త పైకి వచ్చుటకు పీలుగ నుండుటకై, ముక్కలు భాగమువరకై వాటిని నిండించవలెను. పాల్పడినార్డుసెంటు డివిజన్ కార్యరేషన్ 14 10-1921. పాల్పడినార్డు ఆఫీసు

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము ఈ ఆశూర్య గంధములో జర్మనీ గారడి, యాగద్యుక్తి హస్తలాఘనము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంగళకాశ్రమ, భూతనైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేజీ రమా నాలు విశిత్ర విసోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మునుషిచ్చెను పుట్టించుట, జీవములో సహాధియుగట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట, భూమిపైన గజమువలెను గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విశిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గంధమును చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ జేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీనికెల రూ 4.0-0 లు. (2118-688) ఏ. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా

చిలమకూరు:— ౧౦-౧౦-౨౧ వ తేదీన కడపజిల్లా కమలాపురంబాగా చిలమకూరు గ్రామమున మ-రా-శ్రీ, శింగంపేడిపాపిచెడ్డి అధ్యక్షుత్వక్రింద కడపజిల్లా కాంగ్రెసు ప్రచారకులగు శ్రీయుత చందన వెంకీబరావు కరవది వెంకటకృష్ణయ్యగారు ఒకమహాసభగావించిరి. అందు మద్యపానదురాచారమును నిర్మూలముచేయుటకును స్వదేశీవ్రతము ననుష్ఠించుటకును గ్రామసంఘము నెలకొల్పబడెను. తలమునకు ముగ్గురపంతున పంచాయితీ సభ్యులు ఎన్నికొనబడిరి. సారాయి, కల్లును త్రాగగూడనియు ఇందుకు విరుద్ధముగా నడచినవారల పంచాయితీద్వార కులశత్రుత్వ పాత్రులగుదురనియు, సభయందు ఏక గ్రీవముగ తీర్మానించబడినది. హిందువులు మహమ్మదీయులు పంచములు మున్నగువారు ఇదివరకుకంటె ఇప్పుడుఅమితోత్సాహముగనున్నారని, ఈ గ్రామమునందు మద్యపానము అడుగంటుటయెగాక చుట్టపట్ట గ్రామములందును ఇదియేకట్టుబాట్లు జయపడవలెనని కోససాగుచున్నది.

మహాత్మా అభిప్రాయములు

ఆలీనాదరులు

ఆలీనాదరులను క్షామించువారును, విమర్శించువారును కలరు. వారియందు తప్పులేమియు కనిపెట్టలేనంత మోహము వారియందు నాకున్నదని ఒకమిత్రుడు వ్రాసెను. అతడు వ్రాసి నది బాగున్నది. మిత్రత్వమునందు సంశయము కాన్పడముండదు. కాని తనస్నేహితుని దుర్గుణములను తెలిసికొనలేకపోవుట యోగ్యమైన మిత్రునిలక్షణము కాదు. ఆలీనాదరులందు గల లోపాలలోపములను నే నెరుగుదును. అయితే నాయందు లోపములు లేకపోలేదు. అందుచే నేను వానిని చూచిమాడ్కనట్లుంటిని. వారు యోగ్యులు, చాల భైర్యులు. నేను వారిలో కలిసి పనిచేయగల భాగ్య మున్నది.

వారి అనందర్యములు

వారిమీద ఇంకొక ఆక్షేపణ. ఒకవిశేషము డిటులు వ్రాసెను:—“నాకు కొన్ని విషయములకును, నిరాకరణమునకును సమన్వయము కరుదుక తంటాలుపడుచుంటిని. నిరాకరణవాది విచారణలో శిశువుగనుకొద్దాము చూపకూడదు. కాని ఆలీనాదరులు వాక్యాలము లియ్యలేదా? ఇది కొద్దివారికి తోడ్పడుట కాదా? దీనిని ప్రభుత్వప్రస్థానవాదియే స్పష్టపరచెను. ముద్దాముల సంభాషణములన లాను చేయవలసినపని లేలకయ్యెను అతడు చెప్పకొనెను.

ఆలీనాదరులకి యీ ఆక్షేపణ తెలియును. వారు మొదట ఇట్లు చెప్పిరి; కొద్దిరు తోడ్పడుటకుగాక, లాను నేరముచేసి తిరుని తెచ్చినకోపములవలనమై ప్రజలమనస్సులలో లేనిపోని అభిప్రాయము కలుగకుండ చేయుటకు వాక్యాలము లిచ్చుచుంటిమని చెప్పిరి. వారు క్రొత్త నేరములేమియు చేయలేదనియు, చాలకాలమునుండి చేయుచున్నదే కాని నేరు కాదనియు తెలుపదలచిరి వారు.

వారిట్లు చెప్పి సర్దుకొనిరి. కాని నాకిది నచ్చలేదు. ప్రజలు వారిని వాక్యాలమియ్యమని కోరలేదు ప్రభుత్వమును మార్పులో నాశనముచేయుటో ఏదో ఒకటి మీరు సంకల్పించితిరని అందరికి తెలియియున్నది.

కావున ప్రభుత్వముమీద ద్వేషము పుట్టించుట మీకు విధానకామే. అంగ్ల సేనలో పనిచేయుట పాదిత్యమని ఆలీనాదరులు చెప్పియున్నారు. చెప్పినదే చెప్పటకు వాక్యాలము మియ్యవలసిన యవసరములేదు. సరే ఒకవేళ అవసరమున్నను పత్రికలలో చేయుట మంచిదికాని కొద్దిలో దాఖలుచేయుటెందుకు? సరే కొద్దిలో నిచ్చినందున వారికి తోడ్పాటు కలుగనే కలిగెను. నిరాకరణభైర్యమునకు వారు వాక్యాలము మిచ్చినదానికి ఎక్కడ తైర్యత్యము సంభవించెనో నేను చెప్పితిని.

ఇంతవరకు నాకు కలిగిన ఒకచిక్కు చెప్పితిని. ఇంకొక చిక్కుకూడ కలదు. మన మింకను కాసనాతిక్రమణము నుపక్రమింపలేదు. కావున ప్రభుత్వ ఉత్తరవులను తిరస్కరించవలెను. మలబారుకు మిమ్ములను రావద్దంటే మారిచేసినచ్చితిరి. మీరు దానిని అతిక్రమించలేదు. మరి అట్టిదానిలో కరాచీలోని మేనేట్రు కూర్చుండు మన్నప్పడు కూర్చుండక, మహమ్మదాల్ కోపంచేసికొనుటెందుకు? ఇట్లు కోపంచేసికొనుట బాగున్నదా? ఇది మేనేట్రు తరపు నల్లంఘించుట కాదా? “నీకు భగవంతుని యందు నమ్మకము లేకా? యని మేనేట్రును అడుగుటయు, కూర్చుండు మన్నప్పడు కూర్చుండక పోవుటయు భావ్యముగ నున్నదా? “నీ నేమి చేస్తావో చూస్తానుకాదు” అని తిరిగి అడుగుట బాగున్నదా?

నాకు ఒకటి తోచుచున్నది. కాసనతిరస్కారమును ప్రారంభించినప్పుడు మనము చాల నవ్వుతో నుండవలయును. నిరాకరణవాదియందు ప్రవృత్తి భవించిన ట్లుండవలయును. ఎంతకోపము కలిగించినను, కోపించుకో గూడదు. పోనీ ఖలువు చూడను కూడదు. తలవిసురుతనము చూపింపకూడదు. నేనింతవరకు ఏకరపు చెట్టినదినిజమే అయినయెడల, ఆలీనాదరులు చేసినపని ఏమీ బాగుండలేదు. ఇది పెంకెతనమనిపించుకొనును. ఇంతమాట అన్నందుకుమార్గము నన్ను తమించండి.

వారు మానముగ నున్నయెడల ఎంతో బాగుండియుండును. నేనిమాట చెప్పినందుకు మీకు కష్టముగ నుండునని నాకు తెలియును. మీకు కష్టముగ నున్నచో నన్ను మన్నింపండి. మన్నింపుమని కోరుదునే కాని నైమాటానకుండ ఉరకొలేను. మీరు ఎట్లాగైన ఆలీనాదరులపనిని సమర్థించకమానరు. ఎట్లాగోమార్గము నాకు తెలియదు.”

ఆయన మొగమాటము తేటపడ వ్రాసెను. ఆయన కొక దుకుద్దేశము లేదు. చాలమంది నన్ను బ్లై అడిగినారు. ఒక అనందర్యమున్నయెడల అది యావత్పూర్వక కాంగ్రెసుసంఘమువారివలన వచ్చినది కాని నేరుకాదు. వాక్యాలము లియ్యవచ్చునని వారు నిర్ణయించిరి. తప్పున్నయెడల వారి నిర్ణయమును శంకించుటయు త్రుముగాని ఆలీనాదరుల నాక్షేపించుట పాడికాదు.

నా సలహామీద కమిటీ వార ట్లు నిర్ణయించిరి. వాక్యాలము వలన లోకుల కా ముద్దా యిస్థితి తెలియను. కొద్దిలో చెప్పటచే కాశ్యతముగ పడియుండును. ఈయేదాదితో స్వరాజ్యము రాగలదు. అది వచ్చుటకు ముందు లక్షలకొలదిమంది బందిఖానాలకు పోవలెను. ధర్మవిరుద్ధమైన నేరములు చేయనివారిని స్వరాజ్యపార్లమెంటు నిరాకరణ వాదులను బందిఖానాలలో నుండి విడిచివెట్టగలదు. అప్పుడు కొద్దిలో దాఖలైన వాక్యాలములు చాలసహాయకారిగ నుండును నేరగాంధీ నిరాకరణమును సంయచేసికొనకూడదు. వాక్యాలములు లేకపోయిన వారందరు నిర్దోషులని లేలును. దోషత్వము నిర్దోషత్వము నిరూపించుకొరకు ఇచ్చు వాక్యాలములు చాల క్లుప్తములుగ నుండును.

మహమ్మదాల్ వాక్యాలము మిందులో చేరదు. అతడు చాలదురము మహమ్మదీయ న్యాయశాస్త్రమును విమర్శించెను. అతడు వాదించుకొనుట కిట్లు చేయలేదు. ఉద్యమవాద్యులను కట్టుకొనెను. కావున నేను అతని వాక్యాలమును సమర్థించను. ఆక్షేపింపను ఆక్షేపింపను.

అది ఇంకాత్తుప్రముగ నుండిన బాగుండేది. క్లుప్తము చేయుట సాధ్యముకాదు. త్వరలో ముగించెదనని చెప్పి ఒకగంట సేపటివఱకు మార్చి ఉపన్యసింతుట నేను ఏర్పగుదును.

రెండో ఆక్షేపణ. ఆలీనాదరులంద నేను. ఇందు కాసనోల్లంఘన మేమియు లేదు. పెంకెతనమును లేదు. అవసరముగ ధిక్కరించుట మార్గము జరిగెను. నిరాకరణవాది చాల న మ్రుడై యుండవలెను. వారివర్తనము దానికి భిన్నముగ నున్నది.

మనము కొద్దిలనిన దిగులుపడుచుము. కొద్దిలందు, లాయందు గౌరవముండవలెను గాని కొద్దిలనిన భయపడనక్కరలేదు. వారా భయమును పోగొట్టవలసింది. కావున వారు కావాలని ధిక్కరించిరి. కొద్దిలో దర్బానిలుపుకోవాలని చూచిరి. కాని ఆలీనాదరులు దీనిని పొగనిచ్చిరి కారు. వారు నవ్వుతో చూపించిన యెడల అసలు ఉద్యమము పాడైపోయేది. వారు తమయందలి సత్యమును మరియొకసారి చూపించిరి. కొద్దిలు గౌరవపదములుగ నుండకపోవుటచే వారి గౌరవమును తీసిపారవేయ దలచితిమి. వారికి మేజిస్ట్రేటుమీద కడుపులో నేమియు లేదు. తెంచి దిగుటతోడనే నన్ను గౌరవించునట్లే అతనిని గౌరవించురు.

మదరాసు ఆయుర్వేదోపన్యాసములు:

ఈనెల 8, 12, 15 తేదీలలో, మొత్తూరు, ఎస్కూరులలో ప్రాచ్యశ్రీ ఆయుర్వేద వికారద చాళి రామమూర్తి శాస్త్రి గారు మద్రాసు ఆయుర్వేదకళాశాల పండితులు కరుణగా ఆయుర్వేదాభివృద్ధి, గౌరవభక్తి అనువిషయములను గుఱించి యుపన్యసించిరి. తొలియుపన్యాసమునకు శ్రీయుతులు జస్తిను కరుణాకరుణగా రగ్రాసన మలంకరించిరి. రెండవదానికి కుర్రసిద్ధులగ, కొమఱ్ఱాళి లక్ష్మణరావు కంఠలుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. శ్రీయుతులకు శాస్త్రిగారు ఆయుర్వేదాభివృద్ధిని గుఱించిన యుపన్యాసమునందు ప్రాచ్యపాశ్చాత్యవైద్యములకు గల భేదములను, ఆయుర్వేదమునకు గల ప్రాశస్త్యమును, దాని నభివృద్ధి చేయుటకై పామరులు మొదలయిన పండితులవఱకును, చేజనలసిన విధానములను నిపుణులుగా చర్చించుచు నడుమ నడుమ సుశ్రుత చరక వాగ్భటాదులనుండి ప్రమాణముల నుద్ధరించి ప్రదర్శించుచు గంభీరముగా నుపన్యసింతిరి. సభ్యులును అధ్యక్షులును శాస్త్రిగారి యుపన్యాస విధానమున కెంతయు నలరిరి. రెండవ యుపన్యాసమునందు మన ఆర్యులకనాదిగ వచ్చుచున్న, ఆయుర్వేదాష్టాంగములలో గౌరవభక్తికిచ్చిన ప్రాశస్త్యమును, ఇప్పుడు మన వివిధవిషయమున కీయదగిన ప్రాముఖ్యమును, ఆవశ్యకతను, విపులముగ నుపన్యసించి పురాతనాధునాతన కాలములంది ఎట్లు పరిణమించుచున్నదో ప్రదర్శించి, తదభివృద్ధి మార్గములను వైతము సూచించిరి. సభ్యులు మహాత్మావామతో యుపన్యాసమును విని తదుపన్యస్తాంశములను ఆచరణానికి తెచ్చెదమని వాక్రచ్చిరి. ఉపన్యాసకులకును అధ్యక్షకులకును అభివందన సమర్పణములతో సభలు ముగిసినవి.

వైటుగారు బర్మాకు వెళ్లుట:— ఈనెల 25వ తేదీని ఏరు సింహానుండి బయలుదేరి వెళ్లెదరు.

మదరాసు శాసనసభ.

ప్రశ్నోత్తరములు

853. ఎ. డి. ఎం. భవోతిసా హెబ్బుగారు ప్ర:-(ఏ)మల బారులో తిరుగబాటుదారులవలన నెంతమంది మాపిలాలు చంపబడిరి? (బి)ఎన్ని మాపిలాగ్రామములు కొల్లగొట్టబడినవి? (సి) తిరుగుబాటు నణచుటలో రాజభక్తిపరులైన మాపిలాలు ప్రభుత్వమువారికి సహాయమొప్పిరా (డి) ఎంతమంది హిందువు లెక్కు చేయబడిరి? (ఇ)ప్రజల క్షేమముగలిగించిందుకుగాను భిలాఫతుద్యమనాయకులపై ప్రభుత్వమువారేమి చర్యకొనిరి. 8(ఎఫ్) మాపిలాదురంశముల చట్టము నీసందర్భమున నుపయోగించెదరా? ఉ. (ఎ)(బి) మలబారులో తిరుగబాటుకనుశ్రీప్రముగనున్నది. ఇట్టిసందర్భమున సరియైనసమాచారము తెలియదు (సి) కొన్ని సందర్భములలో మాపిలాలు సహాయమొప్పిరి (డి) ప్రస్తుతము ప్రభుత్వమువారు దానికి సరియైనసమాధానము లేయవలదు. (యెఫ్) అవసరమగు ప్రదేశములలో నీ చట్టము నుపయోగించెదము.

860. మున్సిఫుమన్యు అబ్దుల్ రహ్మాన్ సాహెబుగారు. నెం 458 ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరము ననుసరించి సర్దును జనరలుగారి కద్దముండి ఏమైన సలహాలు వచ్చెనా? విశాఖపట్నము లోని వైద్యపాఠశాల 1922 సంవత్సరమునుండి కళాశాల చేయబడువాయని ప్రశ్నింపగా సర్దును జనరలుగారినుండి ఏమియునలవా రానాదు వైద్యపాఠశాలను కళాశాల చేయుటకు గురించి ప్రస్తుతము నిశ్చితముగా జెప్పజాలము అని ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

862 ఈ సభ్యులే: గుంటూరు జిల్లాలోని దివిజనులు ఆఫీసుబ్రాహ్మణులూ మరెవరైన అసహాయాద్యమమునకు పుట్టిరేకముగా సభలుజరిపిరానిని ప్రశ్నింపగా వైజిల్లాలోని 4 గురు దివిజనులు ఆఫీసురులలోను తిరు బ్రాహ్మణులనియు వారు సభలు జరిపినది తెలియదనియు జవాబిచ్చుటచెను.

863. ఈ సభ్యులే గుంటూరు జిల్లాలోని రిజర్వు అడవులలో పశువుల మేపుకొనుటకు అనుజ్ఞాపత్రములగురించి ప్రశ్నింపగా ప్రభుత్వమువారిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. 1, 2, 4, తరగతుల అడవులలో పశువు ఒకటికి 12 అణాలు చొప్పున పుల్లరి వ నూలు చేయబడును. ఈ అడవులలో పశువులను సంవత్సరములో 7 మాసములవరకుమాత్రమే మేయనిచ్చెదరు. 5 వ తరగతి అడవులలో అవుకు 4 అణాలు వనూలు చేయబడును. మిగత 5 మాసములలోను పశువులను మేయనియక పోవుటకు కారణము లేమనగా ఫిబ్రవరినెలనుండి మేనెలవరకు అడవులలో మేతయుండదు. పచ్చిక లేకపోవుటచే పసులకాపరులు పశువులను చెట్లెత్తులమీద మేపెదరు. అందుకుగాను వారు చెట్లెత్తులను మొదలయినానికి పశువులకయనట్లుగా వంచెదరు. ఇందువలన చెట్లు నశించుటయేగాక నీడ లేకపోవుటచే పచ్చిక గూడ లేరుగదు. జాక్ జులై మాసములలో పచ్చిక అప్పుడప్పుడే మొలచుచుండును. అట్టి సమయమున పశువుల రానిచ్చినయెడల పచ్చిక నశించిపోవును. అందుచే నామాసములలో పశువులను రిజర్వుఅడవులలోనికి రానియరు. ఇందువలన రయతులకు కష్టముగానున్నదని అట్టిలవచ్చినవి. రిజర్వు అడవులలో పచ్చిక వృద్ధిగావలెనన్న ఈకష్టముల కొద్దుకొనవలెను. అడవి అధికారుల ప్రవర్తన ప్రజలకు దుస్సహాయగా నున్నదని ప్రభుత్వమువారికి తెలియదు. ప్రస్తుత జిల్లాకలెక్టరుగారు పూర్వము వలెనే సంవత్సరమంతకును పుల్ల పుచ్చుకొని పశువులను మేపుకో నీయవలెనని సలహానిచ్చిన మాట నిజమే కాని ప్రస్తుత నిబంధనల నాచరణలో పెట్టుటకు గలకారణములు తెలియక అట్లుగానిది. అడవి నిబంధనలకు వ్యతిరేకముగా నడచినందుకుగాను 1920-21 సంవత్సరములో 5192 మంది మనుష్యులు క్షితింపబడిరి. ఇందు 3877 మంది జిల్లాపార్లమెంటు ఆఫీసుగారివలన కాంపాండు విధింపబడెను. 1815 మంది మామూలు కొద్దిలో క్షితింపబడిరి. పార్లమెంటు నిబంధనలవలన ప్రజలలో గలిగిన యసంతృప్తి అసహాయాద్యమా వలంబులకు సహాయకారి యాయెనని ప్రభుత్వమువారికి తెలియను. గుంటూరు రిజర్వు అడవులలోని ఉద్యోగుల నందరను ఇంకొకచోటికి ప్రభుత్వమువారు బదిలీ చేయరు.

864. ఈ సభ్యులే: గుంటూరులో వైద్యులు 1922 సంవత్సరములో స్థాపించుటకై ప్రయత్నింట్టూరులో వైద్యపాఠశాలను స్థాపించునపుడు సకటించెదరా దరఖాస్తులనుగూడ సకాలము దరాయని ప్రశ్నింపగా, తగినవిద్యార్థులు చేత్సరములో స్థాపించెదరనియు సకాలము భాస్తుల నాహ్వానించెద రనియు ప్రతు

867. భాను బహదరు మహమ్మదు సదుల్లా బాద్షా సా హెబుగారు ప్ర:—ప్రభుత్వో ద్వారా గ ములలోని పండితులు అను కీర్తి క్రింద ఆగష్టు 5 తేదీ హిందూ ప్రతికలోని వ్యాస మును జూచిరా? (బి) చూచినయెడల, ప్రభుత్వమువారు గాని విద్యా శాఖాధ్యక్షుడు గాని యందు విషయమై ఏమైన చర్య దీనికొనిరా (సి) ప్రభుత్వమువారి మహమ్మదీయ కళాశాలలో ప్రాధానములకు సహాయకులుగా నియమింపబడిన ముస్లింలను అసిస్టెంటు ప్రాధానములు అని ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీవలె నెందుకు పిలుచుటలేదు. (డి) వారికి అసిస్టెంటు ప్రాధానముల హోదా నిచ్చుటను గురించి ప్రభుత్వమువారలో చింతెదగా?

ఉ:—ప్రభుత్వమువారు వ్యాసమును (బి) ఇందు విషయ ములో చించుచున్నాము (సి) ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీలోని వాల్ఫోర్డ్ కిని మహమ్మదీయ కళాశాలలోనివారి స్థితికిని చాల వ్యత్యాసము కలదు. డి. ఆలోచించు

872. రావుబహదూరు సంజయ్ మాక్ కెట్టియారుగారు, ఆగష్టు నెలలో కూనము నదిని బాగుపరచుటకు త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారిచే తేబడిన తీర్మానముమీద ప్రభుత్వమువారి వాగ్దా నము ప్రకారము అందు విషయమేమి చర్యదీనికొనబడెనని యడుగగా, జేషియగునంతెను తూర్పువైపుగా కూనము నదినుండి హస్తనకు ఒకకాలువ త్రవ్వనలెనను సలహామీద ఒక నివేదికను తయారుచేయవలెనని ప్రభుత్వపు హస్తం ఇంజనీయరు గారి నడుగగా వారట్లుజేసిరి. దీనిగురించి ఛీఫునీయరుగారు విచారించుచున్నారు.

879. ఎ. పి. వి. సయ్యదు ఇబ్రహీమురావుత్తరుగారు, స్థానిక, రాష్ట్రీయ, సామ్రాజ్యసభాప్రతినిధులు ప్రభుత్వమువారి తో నేమైన కంట్టాక్టులు చేసినవచ్చునా యని ప్రశ్నింపగా అందును గూర్చి సరియైన నిబంధనలు లేవని ప్రత్యుత్తరమియ బడెను.

880 ఈసభ్యులే, 20-9-1921-వ తేదీ పత్రికాయందు ప్ర భుత్వమువారి కేమిచేయుదురు అను కీర్తి క్రింద వ్రాసినవ్యాస మును జూచిరా యని యడుగగా జూచిరి, అందు విషయమై విచారించుచున్నారని ప్రత్యుత్తరమియబడెను.

884. ఎస్. టి. మన్మథుభంపిళ్లగారు 16-9-21 తేదీని తిరు నల్వేలి జిల్లాసంఘమువారు, దేశీయవైద్యవిధానములను గురించి విచారణలపై సంఘకార్యక్రమమున తమిళనీలూరు వైద్యవిధాన మునుగూడ చేర్చుటకు ప్రభుత్వమువారు కోరిరి. అందు విషయ మై ప్రభుత్వమువారికి చేసిరి, యనియడుగగా అసంఘము నేర్పాటు చేసినతరువాత, సీతారవిధానమునుగూడ వారికార్య క్రమమున కేర్పడవని జవాబిచ్చిరి.

889-టి.సి. తంగవేలపిళ్లగారు. ప్ర: (ఎ) తిరుచనాపల్లి జిల్లాలో ఆరియలూరు డివి జను లో ఎన్ని ఆ స హ యోద్యమ సభలు జరిగెను (బి) ఆ డి వి జ నలు ఆఫీసరు రాజకీయ పరిస్థితులనుగురించి ఆ జిల్లా కలెక్టరుకు తెలిపెనా (సి) వైదివిజులలో కరణములు, మునసులును గొప్ప అసహాయోద్యమసభలు గావించుటలోను, తిలకుస్వరా జ్యనిధిని వసులుజేయుటలోను చాల తోటపడుటనిజమేనా ఉ: (ఎ) ప్రభుత్వమువారికి విషయము తెలియదు (బి), (సి) దీనిగురించి సమాచారము తెలిసికొనవలయును.

890. ఈ సభ్యులే ఇట్లు ప్రశ్నించిరి (ఎ) గత మే మాస మున నేలము, తిరుచనాపల్లి ఆదిద్రావిడులు కురుంబలూరు నందు సభగావించి అసహాయోద్యమమును నిరసించిరా? (బి). ఈ సభ జరిగినప్పటినుండియు అరియలూరు డివిజనులో హిం దూవర్గము వారికిని ఆదిద్రావిడులకును స్పర్ధలుగా నుండుట నిజమేనా?

ఉ:—(ఎ) నిరసించిరి (బి) వారిస్పర్ధలనుగురించి సమా చారములేనిది. ఆదిద్రావిడులు హిందువులవర్గములవారి ఎదుట సాష్టాంగప్రణామము లాచరించరాదని కరప్రతిములు పంచిపెట్టబడెనని తెలియుచున్నది. ఈ సలహా నాచరణలో పెట్టిన ఆదిద్రావిడులను హిందూమతకర్ణముల వారు బహిష్కరించిరి.

శివామయ్య తైలము
బుక్ మేల్కొనెడి. మొదటికి బలము.
ఈ సాగోట్టును. నెల 6 టెన్సుల బుడ్డి రూ 1.
ముగా కొనువారికి పంచి కవిపాపను.
బృహద్రామ్య ఆయుర్వేదోపగ్ర భవనము,
కోల్వారు. (నెల్లూరుజిల్లా)

విచేతన వార్తలు

విల్లండు సమస్య.

లండను, 12:—ఆంగ్ల ప్రభుత్వముతరపున సర్ హేమరు గ్రీన్ వుడ్డు, సర్ ఎల్. వర్మింట్టన్ ఇన్స్పెక్టరులు విల్లండు తరపు న మైకేలు కొల్లిస్సు, బార్తను, దగ్గునగార్లును కలసి ప్రస్తుత వా త్కాలిక సంధినిగురించి మూడుగంటలవరకును చర్చించిరి. జేన రత్ మేక్రెడిగారు కూడ ఈసభలో నుండిరి. సభలో సరిగినవిష యములు సంధిసభకు రేపు తెలుపబడును.

విల్లండు సంధిసభ

లండను 13:—ఈసభ ఈదినమున తిరిగి సమావేశమయె ను. విల్లండు ప్రతినిధులు ఒకగంట ఆలస్యముగ వచ్చిరి. సంధి సభ 1-30 గంటలు జరిగెను.

తాత్కాలిక సంధిసభ

ఈసభపని ప్రారంభించెను. సంధినిర్ణయములకు వ్యతిరేక ప్రవర్తనలనుగురించి విచారించిరి. పోలీసువానిని వ్యవసాయదా రులను వాచుచున్నారు. చాలమందిని విల్లండు ప్రజాప్రభుత్వము లో నైనుకులుగ తేరుటకు నిష్పంధించుచున్నారు. ప్రజాప్రభుత్వ వై నికులు స్పెరింగులాడ్జివర్డు మకాముచేసిరి. చుట్టుపట్ల భవనము లను నైనిక స్థానములుగ మార్చుచున్నారు. అచ్చట ఒక సిన్ వైన్ కోర్టుగూడ నెలకొల్పుబడెను.

మైకేలు కొల్లిస్సుగారు చర్చిలుగారితో ప్రసంగించిరి. రాత్రి 7 గంటలవరకును ఈసభ జరిగెను. చాల అభివృద్ధిచావక లు గాన్పించుచున్నది.

నైలీషియా సమస్య

వర్మనుమంత్రి వర్మమువారి భయము

బర్మిన్ 13:— మంత్రివర్గమువారి సమావేశసందర్భమున చాన్సెలరుగారు రాగు డాక్టరు వర్మగారు నైలీషియా సమస్య పరిష్కారము గురించి ప్రతికలోలో ప్రకటింపబడినది నిజమగు నెడల జర్మనుదేశమున క్రొత్తపరిస్థితు లేర్పడెను. ఈపరిస్థితుల వలన ప్రస్తుత ప్రభుత్వమునెడల నెక్కువ ద్వేషముపలుకును. సుప్రీము కోర్టులువారు సత్యమైనవార్త తెలుయువరకును మంత్రివర్గమువారి తీర్మానము నిలిపివేయబడెను.

నానారాష్ట్రీయ సమితివారి సలహాలు

నానారాష్ట్రీయ సమితివారు అప్పుడు నైలీషియానుగురిం చి తమసలహాలను బ్రయాండుగారికి తెలిపిరి. ఇవిచాల చిక్కులు గానుండెనుగాని దీనివలన సరిహద్దుల తగాదాకుదురవచ్చు ను. జర్మనుమార్కు నాజెమునొప్పుకొనుట వ్యాపారము, పన్ను లు, మొదలైనవి ఆప్రాంతప్రజాభిప్రాయముమీద నాధారపడి యున్నది.

కార్మిక సమస్య

క్రొత్త ఫ్యాక్టరీల లరనకట్టుట.

లండను, 12:—ప్రస్తుత కార్మిక సమస్యను పరిష్కరిం చుటకు గొప్పయత్నములు చేయబడుచున్నవి. కార్మికులను సామ్రాజ్యములో వలసపంపుటకు ప్రభుత్వమువారు ఆలోచనలు జరుపుచున్నారు. ఇందుకు అధినివేతరాజ్యములలో సంప్రదిం చ వలెను. ఇందుకు ప్రభుత్వమువారు ధనసహాయము జేసెదరు జర్మ ను ప్రభుత్వమువారు స్వపరిహారము క్రింద ఆంగ్ల దేశమున కియ్య వలసినభవనమునకు గానువారికి కావలసిన వస్తువు విచ్చుట కేర్పా టులుజరుగుచున్నదను వార్తను అధిగారుల నూఢిపరచుకాదు.

ఈ దినమున మంత్రివర్గమువారు కార్మిక సమస్యను గు రించియు వాషింగ్టను సభనుగురించియు జర్మను నష్టపరిహారము నిచ్చుటలో మార్పును గురించియు చర్చించిరి.

భీమాపథతి.

మంత్రివర్గము సమస్యనుగురించి యాలోచించుటకు సమా వేశమైనపుడు కార్మికులనుండియు యజమానులనుండియు వార మునకు ఒక్కొక్కరు 2 టెన్సిలు చొప్పున వసూలు చేసి నిధి నేర్పరుపవలెనను విషయము చర్చింపబడెను. వారందరును ఇచ్చినయెడల 300000 పానులు కూడును.

రమ్యాక ఆపు.

హిందూ దేశ సహాయము,

లండను 13:— రమ్యాక సహాయాధిని వెచ్చించుటలో బ్రి టిషుదారి కధికారముండినయెడల హిందూ దేశముగూడ వైనిధికి సహాయముచేయునని తంతివార్తవచ్చెనని సర్ ఆర్థరు ప్లాన్లిగారు చెప్పిరి.

వైనిధిని ఖర్చుపెట్టుటకుగాను; బ్రిటిషు కమిషను నియ మింపబడునని డాక్టరు నానెగారు వాగ్దానముచేసిన యెడల

సహాయముజేయుటకు చాలమంది సిద్ధముగనున్నారు. భర్తవృష్టి తో ప్రజలందరును ప్రభుత్వము తోడ్పడవలెనని సర్ ఆర్థరు ప్లాన్లి గారు చెప్పిరి.

నైలీషియా సమస్య

లండను 13:—ఈదినమున నానారాష్ట్రీయ సభవారి తీర్మా నమును గూర్చి చర్చించుటకును, దాని నాచరణలో పెట్టుటకును రాయబారుల సమావేసు మజరుగును.

జర్మనుస్థితి

బర్లిన్ 14:—ఇంటరు అల్లయడకు కమిషను వారు నైలీ షియాపరిష్కారమునకు సమ్మతించవలెనని ప్రజల సుద్బోధించు చున్నారు. అల్లరులకు గడంగు వారు కఠినముగా శిక్షింపబడుదు రని కూడ తెలిపిరి.

డాక్టరు వర్మగారు తాము ర జీచామా నీయననియు జర్మ నీభావిస్థితి రిచ్ ప్లాగుచేటలలో నున్న దనియు, నైలీషి యాపరి ష్కారము గొప్ప అన్యాయమనియు, పక్షపాతముతో నిపరి ష్కారము గావించబడెననియు తెలిపిరి.

వాషింగ్టను సభ.

వాషింగ్టను, అక్టోబరు 12:—పసిఫిక్ మహాసముద్రములో తంతివార్తలను గురించియు తంతిలేనివార్తలనుగురించియు, ఆ యుధ నియమసభయందు చర్చింపబడును. ఈసభకు ప్రతికా విలేఖకులను రానిచ్చెదరు.

పోర్చుగల్లవారు ఈసభలో పాల్గొన నిచ్చగించిరి.

ఆస్ట్రేలియా ప్రతినిధి

మెల్బోర్న్ 13:—మియన్నగారు (మంత్రి) వాషింగ్టను సభకు హాజరుగుటకు బయలుదేరిరి.

ఆస్ట్రేలియా నాకాదశమున తగ్గించుట

కానసభయందు నాకాదశమునకు 3180000 పానును అంచనా వేయబడెను. 1920-21 సంవత్సరమున ఘమారు 960.0 పానులు తక్కువ అయెను.

మెసపొటోమియా సమస్య.

విషమస్థితి.

లండను, 12:—పెలమ్మసభ ప్రభువుగారు మెస పొటోమియాను గురించి ఒకసభలో నిట్లు చెప్పిరి. మెసపొటో మియా సమస్య విషమ స్థితిలో నున్నది. మనము మెసపొటో మియా ప్రభుత్వమును నాశనము చేసితిమి. ఆదేశమును పాలించు టకు మనము భారమువహించితిమి. మరియొక వైపున ప్రజలు వ్యయమును తగ్గించుదని కోరుచున్నారు. ఆ రెండు ప్రభు త్వము మెసపొటోమియాలో భగ్నమైనపుడు యూరపియను జాతి ఆభారము వహించుట అరాజకమునకు త్రోవవొక్కట యని ఎడ్విజ్ బివెనుగారు చెప్పిరి. ఆంగ్ల ప్రభుత్వ మిభారము వహింపలేదని గూడ నుడివిరి.

ప్రపంచమున దంతటను ఆయుధనియమము.

ప్రెసిడెంటు హార్డింగ్ గారి నీవిషయ మడుగగా నిది అత క్యచనియు కోరడగనిదనియు చెప్పిరి.

లండను 12:—చేల్మరుగారు వాషింగ్టనుకు బోవు ఆంగ్ల ప్రతినిధులకు నాయకుడుగ నుండునని తెలియుచున్నది. అమెరి కావా రేవిధముగ నుండవలెనో విచారించుటకు 12-వ తేదీన ఆమెరికనుప్రతినిధులు సమావేశ మయిరి.

మరణము

అమెరికను సెనేటుసభలో సభ్యులుగనున్న సెనెటరు నాక్సుగారు మరణించిరి,

నానారాష్ట్ర సభ

హిందూదేశము

లండను, 13:—సర్ విలియం మేయరుగారు జేనివానుం డి వచ్చిన తరువాత మాటలు ప్రతినిధి వారితో మాట్లాడెను. నానారాష్ట్ర సభవారు చాలాభకరములగుపనులనునిర్వహించిరి. నైలీషియా సమస్య సుప్రీముకోర్టులకు పంపుటవలన నానారా ష్ర సభ పలుకుబడి పెచ్చెను. హిందూదేశమున నల్లమందు వ్యా ప్రారమును గురించి ఈసభవారు చాల కఠిననిబంధనల నేర్పరిచిరి. హిందూదేశము వీనికి సమ్మతించవచ్చును. ఆర్థికసంఘమునందు ఇండియా ప్రతినిధులు ప్రాముఖ్యత సంపాదించిరి. వీరు బడ్జెటు నందు చాల మొత్తములు వ్యయము తగ్గించుటకు తోడ్పడిరి. వీగు పెక్కుటలేటలలో వివిధజాతులతోపాటు హిందూదేశమునకుగూ డ సరియగు ప్రాతినిధ్య ముండవలెనని తీర్మానింపబడెను.

మన జాతీయవిద్యార్థులకు మెట్టుండవలెను ?

(1) జాతీయవిద్య మనదేశీయుల యధీకారము దుండవలెను. దేశీయులే దాని స్వరూపమును నిర్ణయించుచుండవలెను. దేశీయులే దాని నిర్వహించవలెను. దేశీయులయొక్క భక్తిజ్ఞానమే రాగ్య యాదర్శములును ప్రకాశింపుచుండవలెను. సమాన భావము ఉదార శీలము సమన్వయజ్ఞానము మోక్షము కొందుట కనేక మార్గములు కలవను స్వాధ్యాయ మహాత్ములందరు పరమాత్మయొక్క వాచాశీలను లోకంబున కెరింగించిరను లక్ష్యము అందు కోల్గొలుచుండవలెను.

(2) జాతీయవిద్య సగర్వమును ప్రకాశమును నగు వాతావరణమున సదా జీవించియుండవలెను. స్వాతంత్ర్యంబున పుట్టిన పూర్వజేబులతో విహరింపవలెను. దేశీయ వాఙ్మయమందు కమ్మతావుల వెదజల్లుచుండవలెను. అచట దేశవేదావేదాలాపముల పల్కుచుండవలెను. ఆచార దేశీయ విజ్ఞానము, శిల్పము, రాజ్యధర్మములు, ఔషధవేద విజ్ఞానములు, పరిశ్రమలు, వ్యాపారములు తమ జయనివాదముల జేయుచుండవలెను. ధర్మాధ్యక్ష కామమోక్ష శాస్త్రములును సరిపడజ్ఞాపముల ప్రధ్వనించుచుండవలెను.

(3) జాతీయ విద్యారంభము కలాశాలలందును గృహములందును ఒక్కటే చేయబడు తాండవమాడుచుండవలెను. ఒక్కటే తీరున భాషింపవలెను. అమలు నోటినుండి యనర్థము రాగూడదు. ఒక్కచోట నామ పల్కు అదర్శములు భావములు ధర్మములు నురియుకచోట న్యుత్సాహముగా వెలువడగూడదు. ఏలయన గృహముల తాండవమాడు తల్లియే దేశము నేలను. కలాశాలలందలి యాచార్యులు గృహములందలి గురువులతో యభిరుచు నెడపవలెను.

(4) జాతీయ విద్య మనజాతీయతేజులను ప్రోదించేయవలెను. జాతీయతేజస్విని విజృంభింప జేయవలెను. మనహిందూ దేశము అంగస్థంధియు గానూడదు. ఇంతకంటె బలాన్వితంబగు మహాభూతిదేశముగ విశాసును నొందవలెను బ్రిటిష్ వారి అదృష్టములు బ్రిటిషువారికే తగునుగాని మనకు తగవు. మనదేశీయులొక్క యాదర్శములు మనకు యాత్మములు. పరదేశానుకరణము మనకు నదు. ప్రపంచమున ప్రతిభ్యును లావ శక్తికము లేదు. నానాజాతుల నానావిధ స్వస్థమిష్టమే శ్రవణదానందంబుగ నుండును. దానియందే పరిమితముకొని నిఖిలకల్యాణగుణంబులు ప్రతిబింబితంబై యుండును. సృష్టియందొక్కటే రంగా? ఒక్కటే ఛాయ? ఒక్కటే పుట్ట? ఒక్కటే పర్యతిమా? ఆకాశం చెప్పుదు నొక్కటే రంగును చాల్చునా? సర్వసమన్వయా దేశలక్షణలక్షితంబే పరమాత్మయొక్క స్వరూపము.

మనజాతీయదర్శము లెవ్వియో విచారించుము. మనము సర్వప్రపంచమునం దుండమా? దానిపురోభివృద్ధికి మనము మన కానుక నిర్మించమా? మన భావప్రకాశాలాపములచే దాని బోషించమా? లేక దానితో సంబంధమున ప్రెంచుకొని మారుమూల ముక్కుపట్టుకొని మనయేకాంతమున నానందించమా? మనకు రాజకీయస్వాతంత్ర్యము కావలెను. ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము కావలెను. సాంఘికమత స్వాతంత్ర్యము గావలెను. సంజేవామలెను. కాని ఇవి గుర్తుగా మనకు గీరిగోరకు కావలెను? ఇవియే మనకు సిద్ధియూ తమ వినిపిండు గొప్పసిద్ధి కని సాధనములూ? ఇవి సాధనములైన వీనికి ఫలసిద్ధి పరియొకటి యేది? మన పరమావధి మోక్షమా? ఆ మోక్షముయొక్క తెరంగేడు? గ్రాధుల నిర్మాణము? వేదాంతాల సారాప్య సాయుజ్యములూ? ఆర్యసమాజముయొక్క స్వర్గమా? క్రైస్తవుల మోక్షమా? మహమ్మదీయుల వీరస్వర్గమా? లేక ఇవి యన్నియు ప్రాంతాలేనా? నిజమైన మోక్షము సుఖము దారిద్ర్యము లోగము అజ్ఞానము మొదలు గాగల ప్రవృత్తిమైన దానినర్థము నుండి ముక్తికొందుటయో? ఇచ్చట ఇహలోకమందు మనకును మనసంతరివారికిని వైభావ్యము తనండ్లట. లోకములొని మతములన్నియు ఇహలోకమునందు దుఃఖము ననుభవించిన తరువాత పరలోకమందు సుఖము కల్గునని చెప్పుచున్నవి. తరువాత పరలోకమున సుఖము మాట యెటు లున్నను ఇహలోకము నందు అన్నివిధములైన దుఃఖములనుండియు తప్పించుకొనుటకు సమస్తమైనవారు మనఃస్ఫూర్తిగ పనిచేయుచున్నారు. పర్యాయసాయుగ ధనమును సుఖమును జ్ఞానమును సంపాదించుట తప్ప అని యేమతమువారును నాదించుట లేదు.

హిందూధర్మము మనుజునకు నాలుగు ఆశ్రమములను విధించుచున్నది. బ్రహ్మచర్యము, గార్హస్థ్యము, వానప్రస్థము, సన్న్యాసము, విద్యాలంబులను బ్రహ్మచర్యమునందు చక్కగా గ్రహించినవాడే గృహస్థాశ్రమమునకు తగినవాడు. గృహ

స్థాశ్రమమున సంసారానందములను జ్ఞానమును లెస్సగా ననుభవించి వేద్యము చేసికొన్నవాడే వానప్రస్థాశ్రమమునకు తగినవాడు. అంతయువారితే వారికి సన్యాసాశ్రమము తగును. జ్ఞానమును అనుభవముచే గ్రహించినవాడే సన్యాసాశ్రమమును నిజమైన వైరాగ్యము నెరుంగవలెను.

ఆశ్రమములు.

బాలరతు వైరాగ్యమును విశేషముగ బోధింపగూడదు. జీవితముయొక్క సంతోషముఖమునే వారి కెక్కువగా చూపించవలెను. దుఃఖముఖమును వారికి చూపించవలెను. శ్రమాదుఃఖమును వారు సంతోషపూర్వకముగ స్వీకరింపగల ధీమతులుగా తయారుచేయవలెను. ప్రపంచము దుఃఖమయంబని బోధించి వారిని పిరికిపందలనుగా భ్రాపింపవలెను. దాగుకొనుటలు చేయగూడదు. ప్రపంచభోగములు ధర్మానుసరణంబుగ ననుభవించవలెనని చెప్పవలెను గాని యవి కల్లులుగాన వానిని పూర్తిగ పట్టించవలెనని చెప్పవలెను. ఆశ్రమ విధానంబుల బోధించి వారి కేయేముకాలముల సేధర్మంబు తగునో చెప్పవలెను. ఒక్కొక్క ఆశ్రమస్వీకారము ఆకాలముల జేసినయెడల వచ్చు కీడులను వారికి క్రద్ధతో చెప్పవలెను. అంతయే కాక ఆ మా ఆశ్రమమునందు వారు అభ్యాసించు బహు సాములను చరితులెప్ప ముందుగా గ్రహించివలెను. విద్యార్థులు బ్రహ్మచర్యశ్రమంబున అనుభవరాహిత్యముచే బడు దురభ్యాసములను ముందుగనే కనిపెట్టిమంచి వారిని సంరిక్షించుచుండవలెను.

వర్ణములు.

మనదేశమునందు వర్ణముయొక్క భేదముల లింకను ఎక్కువగ నున్నవి. వర్ణ భేదము పోయినది కాన వర్ణ భేదభావము పోలేదు. మాయముగ వాచించు వర్ణ విచక్షణమునం దెక్కడ? అంతయు సంతరించినది. వర్ణ సంకరము పూర్తిగ అయినది. కాని వర్ణావారము మాత్రము పోలేదు. ఈ ఆవారమును కలాశాలలందు మొదట పూర్తిగ కరివిచేయవలెను. ఎవ్వరైనను నేను భారతీయుడ ననుగర్వము తప్ప వారియొక్క సంకుచితమైన భావగర్వము తడగూడదు. ఈ భావమును జాతీయతకాలాదు మనోవాక్యాయకర్మలయందు ప్రతి యుపాధ్యాయుడూ బోధింపవలెను.

సంస్కృతిభావ

సంస్కృతిభావ సర్వసామాన్యభావ గలాశాలలందు నేర్పగూడదు. అంధబోధిని వాక్యద్ధి కలుగుటకుగాన కొంచెముగా సంస్కృతిపదముల ప్రయోగమును చెప్పినను ప్రత్యేకముగా భావపరిభోధమును ఇతివాసపరిభోధమును చేయువారికే సంస్కృతిపాపీత్వ మవసరము గాని తిక్కిన వారలకు నేర్పకొన నవసరములేదు.

వ్యవహారమున సంస్కృతిముకంటె అల్పి పరిషియక భాషలు ప్రయోజనములు. అవి కొంత మార్పుచెందినను జనుల వాడుక భాషలుగా నుండి జీవకళలతో నున్నవి. యూరపు దేశమున గ్రీకు ల్యాటినుభాష లెట్లో యహిందూదేశమున సంస్కృతము నట్లే యున్నది. యూరపుదేశము విశేషముతో నారెండు భాషలను వదలివేయుచున్నది. హిందూదేశమును తనవ్యావహారిక జీవిత సమస్యల నిర్వహించుటకు తనదెట్లు తమ కాలబలంబులను వినియోగించి ప్రయోజనము గావలెనన్న జనసామాన్యమునకు సంస్కృతంబును గలపరాదు.

ప్రాచీనపద్ధతిని తీవ్రముగ వ్యర్థము అనివేకము అసాధ్యము. మనభవిష్యత్తును మనము బాగ్రత చేసికొనవలెను. మన హిందూదేశము పూర్వమా ఆరోగ్యనిధానమా దృఢమా జీవితములను నడపవలసినయెడల తిక్కిన ప్రపంచముతో దగ్గర సంబంధముల నుంచుకొనవలెను. ఈభూమిపై జనులలో వ్యాధి యైనస్థానమును సర్వపాదించవలె ననిన భారతపుత్రులు తమ మానసిక సాత్వికక్షేత్రలను పూర్వముగా సద్వినియోగంబు చేయవలెను. యూరపు ఆమెికాల సామాన్య విద్యార్థికి గ్రీకుల్యాటిక భాషలు అక్కరలేదని యెట్లు పరిత్యజించుచున్ననో యాదర్శంబుగనే మన హిందూదేశీయులు సామాన్య విద్యార్థికి సంస్కృతంబు వదలివెట్టి తిక్కిన నవీనభాషలను నేర్పిన బాగుండును. మనప్రాచీనభాష యగు సంస్కృతంబు వైషమ్య విశేష గౌరవం బుండవచ్చును. మనపూర్వులు మహామేధావులగు సంజేవామలెను. వారియొక్క జ్ఞానంబు నకు మనము ఆశ్చర్యభక్తులమన్నాము. గర్వపముచున్నాము. వారి ధర్మ శాస్త్రములు, వారి పురాణ కల్పనలు, వారి గాథలు, వారి యాద్యంధములు మనలను గొప్ప దేశకు గొనవచ్చినవి. ప్రపంచమున కింతవృద్ధి నొంద ననకాశ

మిచ్చినది. కాని ఇటీవల ప్రపంచజ్ఞానమొంత వృద్ధి నొందినదో చూడకుండ మనము కమ్మల మూడికొనవలెము. మూడువేల సంవత్సరములక్రిందటి కంటె ఇప్పుడు ప్రపంచ మెంతయో జ్ఞానవంతమైనది. ఈజ్ఞానధనంబులయొ పుడేశభావ చేటికల యందున్నది. ప్రతిసంవత్సరమును ప్రతివేలయు, ప్రతిదినమునా జ్ఞాన మభివృద్ధి నొందుచున్నది. నిఁటిసంవత్సరము పుస్తకము లింకవత్సరము ప్రాతయగుచున్నవి. ఈశాస్త్రములను దినదినమును పారజూడకున్న మనుజుడు వెనుకబడిపోవుచున్నాడు. పుడేశభాషలలో నీ విజ్ఞానంబును జయనగలెను.

ఇంతేకాక నవీనజ్ఞాన దృవంబు లగు ధూమవిద్యుత్త్రయోగంబులు దేశకాలప్రమాణంబులను తగ్గించినవి. వ్యాపారమునకు పుడేశసాంగత్యంబు ఇప్పుడు విచ్ఛింబు గాదు. విధాయకం బగుచున్నది. మనహిందూదేశముయొక్క వ్యాపారము మనదేశీయులే చేయవలెను. పుడేశీయుల చేతులలో నుండరాదు. కాలటి మనవారిని సాధ్యమైనన్ని పుడేశీక భాషలు నేర్పకొనవలెను. మనవారిలో బహుమంది వ్యవసాయమునకును వ్యాపారమునకును పరిశ్రమలను నడుము కట్టవలెను. వానికన్నిటికిని సేవభాషాజ్ఞాన ముండవలెను. ఈ సందర్భముగా సంస్కృతభాషయందు దేశములో సర్వసామాన్యముగా నుండదగినది కాదు. సంస్కృతవిద్యాభ్యాసము ఎవరో కొద్దిమందికి భోగ్యపదార్థముగా నంగీకరింపవలసినదే. పాండిత్యమునకును పరిభోధనకును దేశభాషాభివృద్ధికిని కొలదిమందిచే నభ్యసించవలెననిది. బహుమందికి పుడేశభాషలు నేర్పవలెను. దేశమునందలి ఇతరప్రాంతభాషలు నేర్పవలెను.

దేశమునందు ఏద్యవహారమును దేశభాషయందు తప్ప జరిగినాక భాషయందు జరుగగూడదు. దేశభాష చచ్చి వారు దేశమునం దెయ్యద్యోగమునకల నర్హులై నూగడంలెను ఎట్టి యొత్తయ యద్యోగమునకైనను పుడేశభాషాసాంక్షిక్యముండి తీరవలెనని నిబంధన యొండగూడదు. కేవలము సర్వార్థద్యోగముకొర కెప్పుడు ఇంగ్లీషుభాషాభ్యాసము చేయుచున్నాడో వాడు దాస్యమునం దూరుచున్నాడని యెంచవలసియుండును. ఇంగ్లీషుభాషతో నేబహింకగలయునందైన మనదేశమునందు ఫలకములందు ప్రాయబడియున్న యెడల అది సునవాన్యమును ప్రకటించుచున్న ట్లెంచవలెను. అట్టి ఇంగ్లీషుభాష మన కలాశాలలందు ప్రధానమైన భాషగా నెంచుకొనవలెననిగాని దానికి దేశభాషకంటె యెక్కువ గౌరవ మియ్యజవదు. మనము పాశ్చాత్యభాషలలో నెద్రాని నైన నేర్వవచ్చును. పాశ్చాత్య విజ్ఞానము కొంత విద్యవృద్ధి కించెడు వారు పాశ్చాత్య భాషలలో నెద్రానినైన నేర్వవచ్చును. కాని కత్తెరు అశీలులు కొద్దులు మొదలైన స్థానంబులందుద్యోగము నేక్షించి చతువుకొనవారు తమ యాయురారోగ్యంబుల నీ ఇంగ్లీషు భాషాపాపికాయున కర్పింప నవసరము లేదు. ప్రపంచమునందలిజ్ఞానము ఒక్కరిని గాను, దానిని నేర్చుకొన్నందువలన మన మెక్కరికి గాని యుపేది యుండదు. మనదేశము జ్ఞానసంపదతో కులదూరియున్న పృథ్వీదేవికో దానిని దానముచేసియున్నాము. జ్ఞాన మింకొకరిభాషనుండి మనము తీసికొన్నంత మాత్రమున మనము సిగ్గుపడ నక్కరలేదు. యుజుపడుచున్నా మని తలంప నవసరములేదు. కావున సమస్త ప్రపంచభాషలలో నున్న విజ్ఞానమును మనదేశభాషలోనికి భాషాంతరికరించుకొని సులభముగ దేశీయులెరికిని అలవడునట్లు చేయుట ఇప్పుటి విద్యార్థివల ధర్మమైయున్నది. దేశభాషలో సమస్త నవీన శాస్త్రములను విరాజిల్లవలెను. కలాశాలలందు సమస్త శాస్త్రములను దేశభాషలో బోధగావలెను. అప్పుడే దేశములోని యువకులు దేశానునోబలంబులతో ప్రకాశించుచుండురు.

ప్రాచీన పద్ధతులు.

ప్రాచీనపద్ధతులను పురుషదాన చేయుట వెలికినను. ఆప్రాతపద్ధతులు పనికిరావు. వాని నవలంబించుటకెవన మనము వెనుకకు పోవుచుముగాని ముందుకు పోవాలము. ప్రస్తుత విద్యాపద్ధతులు కొన్ని ఆసవాదకరములుగా నున్నవి; సంజేవామలేదు. కాని ప్రాచీనపద్ధతులనిగా బ్రిటిషుపరిపాలన ఈ దేశమునకు వచ్చునరికి ఆచారాలన్ను పద్ధతులు వాని పూర్వపు మంచి లక్షణంబులు గోల్పోయినవి. ఈపూర్వకాలపు పద్ధతు లంతరించిపోవుటయే. మనదేశమునకు శ్రేయస్కరము అట్లుగాక యాప్రాచీనపద్ధతియే యవలంబించవలసిన యెడల మనదేశముయొక్క యవసర యంతకంటె 1 దుర్భలమయ్యెడిది. ఈవిషయమున కొన్ని యుదాహరణ లిచ్చినగాని దాని యర్థముగోచరంబు గాదు.

ఇకను శస్త్రమక్కరలేదు.

(3188)

శ్రీ దక్షిణమూలం, ఉయ్యూరు (యస్టేట్) సంస్థానాధిపతులచే పోషింపబడుచున్న నేటిపు డాక్టరు అబ్దుల్ అజీసు సాహెబుచే నుపసిద్ధముగా తయారుచేయబడి ఆనేకయోగ్యతాపత్రములు దడసిన మందుల వివరము:—

1. సిల్వరు వపుకరు— ఇది రావపుండ్లు, మేహరణములు, నుఖరంబంధమైన రణములు, తుపాకిదెబ్బలు మున్నును. శరీరములో చిక్కుకున్న తుపాకిగుండ్లు, గాజు ముక్కలు, యినుపముక్కలు వగైరాలు అపరేవనలేకనే బయటికి తీయుటకు పనికివచ్చును. కత్తిపోట్లు వగైరాలున్నా, గోరుచుట్టు, తామర, కబుపుడెట్లు, గజ్జి, కర్పాటి, మదమ నూలువగైరాలు అమోఘముగా కుదరును. యావత్తు జీవ జంతువులకు గాయములకు, జబ్బులకు పనికివచ్చును. వెల తులం 1-కి రు 5-0-0.

ఒక కేసుకు పావుతులముందు సరిపోవును.

2. సిల్వరు లోషను— ఇది పోటిపూత, కాలిన పుండ్లు, రక్తనాళములనుండి కాకున్న రక్తము నాపుటకున్న పుషయోగించును. గజేరియాను మాన్యుటలో దీనికి మించిన మందు లేదని వాడుకవలన మీకే తెలియగలను. వెల 1 అవున్న బుడ్డి రు 1-0-0.

3. పాముకాటుకుమందు— బుడ్డి 1-కి రు 1.

4. కాభియాత్ సులేమాన్— ఇది యునాని శాస్త్రము ప్రకారముగా తయారుచేయబడినది. ఇది కండ్లు మెరుపు, నీరుకారుట, దురద, కండ్లకలక, యెండ చూడలేకుండుట మొదలైన యావత్తు కండ్ల జబ్బులకు వ్యజాయోధము. బుడ్డి 1-కి వెల రు 0-8-0.

5. కలరామాత్రలు— i. మాత్రలు 25 గల డబ్బీ 1-కి వెల రు 1-0-0. ii. తెజాబీఫరాకు అవున్న సీసా రు 0-8-0. ఇది కలరావగైరా యావత్తు విరోచనములు, వాంతులు వగైరాలకు అమోఘముగా పనిచేయును. బుడ్డి 1-కి వెల రు 0-8-0.

6. పార్శ్వపునొప్పి వగైరా యావత్తు నొప్పిలకు మందు— వెల సీసా 1-కి రు 0-8-0.

వై నడవారించిన మందు లన్నియు బర్మా, చై నా దేశముల డాక్టరు వుంగీ అను ఒక మహామహానివలన కనిపెట్టబడినవి.

ఇంకను వివరములు గోరువారు యీక్రింది చిరునామాకు వ్రాసిన ఒడయగలరు. వై నడవారించిన మందులు పుషయోగించువిధము, అనుపానములు మందు పంపునపుడు వై నడవారించును.

Abdul Aziz Sahib,

Native Doctor

South Vallur and Vuyyur Estates

Thota-Vallur, Kistna District

“అద్భుత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని”

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి మనుజునకును ప్రతిదినమున మిక్కిలి పుషయోగకరము. ఇది చూచుకొనుటకు జాతకము, పుట్టిన తేదీ, నక్షత్రము, మొదలగునవి అపు సరములేదు. ముఖమైన తెలుగులో వ్రాడబడినది. గొప్ప నర్తిపిళ్లలను పొందినది. వెల 1 రూ. ప్రస్తుతం ఏలూరు సబ్ జడ్జి గారిగు అతీ నారాయణరావు. పంతులు. బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిల్లు వ్రాసిరి. గౌరవం వారిని తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంకల్పము కలిగించునని నా నిశ్చయము. పుస్తకములు వలయువారు యీ చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము.

2858

చోడవరం, విశాఖపట్నం, జిల్లా

పనాపదినరస్పదిల్లా

రక్తసీసరణ రక్తముయొక్క పుష్కలతను పోగొట్టుకుండును శరీరస్థి క గాంచినది. ధర 1-12-0 ఇండియా సిలోకానందు ఎన్సటికెనను తపాలాఖర్చు ప్రతితముగా పంపబడును. (2978)

విలాసము వీ. డి. సావంత్.

నెం 144 ఫనసవాడి బొంబాయి.

స్వదేశ మాన్యనిర్మిత వస్తువులు.

గట్టి పని!

వెల సరసము!!

ప్రశస్తమైన ఉక్కుతో తయారుచేయబడుచున్న చిన్న. పెద్దనైజల నుడతచాకులు, పేనా కత్తులు, బత్తాయికత్తులు, లీవరు విశేషముగా వేసి తయారుచేయబడుచున్న అన్ని నైజల యిత్తడి కళ్ళతాళములు, ఇనుపకళ్ళతాళములు, మేలయిన మ గలికత్తులు, ఇత్తడి యినుముకలిసిన కళ్ళతాళములు, మంచి తాళములతో బందోబస్తు చేయబడిన యినుపపెట్టెలు వగైరా సామానులు సూకర్మాగారమున తయారు గడుచున్నది. (2081)

ధరఖాస్తులు పంపిన ధరలు తెలుపబడును.

వర్తకులకు సరసమైన కనిపావ నీయబడును.

తంతి చిరునామా: బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో., “ఇండస్ట్రీసు” కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు etc. వెద్దాపురం. వెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)

తాళిసాదిచూరము

(కార్టఫనసంహిత)

తాళిసాదిచూరము ముక్కసకోశములకు బలమిచ్చును. దగ్గు ఎగరూపిరి రోగమును బోగొట్టును. తాళిసాదిచూరము దగ్గుతో కూడిన జ్వరమును, వాంతులను, అలెసారమును పోగొట్టును. తాళిసాదిచూరము ముక్కసరోగములో మిక్కిలి యుపయోగకరము. తాళిసాదిచూరము ముక్కినామ, గ్రహజిరోగము, పాండురోగములను పోగొట్టును. తాళిసాదిచూరము చిన్న పిల్లలకు తరుచుచున్న జలుబుల దగ్గుల పోగొట్టును. తాళిసాదిచూరము గట్టిశీత్రీలకు వచ్చు అరుచిని, వాంతులను పోగొట్టును. తాళిసాదిచూరము గుంతకు రాదుకొనిపోవుట, గ్వస్టరహితము మొదలగు గొంతుసంబంధమైన వ్యాధిలయందు మిక్కిలి యుపయోగించున.

వైద్యులకు ప్రత్యేకమైన ధరలు. (సామ) చూరము 10 రు 1-2-0 పేదెట్టు 50-కి 0-8-0

మీ చేడింగు డ్రైవర్లు

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. ఆంధ్ర ఆయుర్వేదపార్శ్వని, లిమిటెడ్, 10 హారిస్ రోడ్, మాంటూరోడు, మదరాసు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

మెలయి చందకము

గనేరి ముగ్గు అను పెగరోగములకు మహారణా పద్ధతులేదు. వీధికారితో పనిలేదు.

ఎటువైతెలుపువచ్చు, అను మూడు విధముల పెగరోగమును మూడు పూటలూ మున్నును. శ్రీల కుసుమ వ్యాధులకు కూడ ఇది రాజ్ ధము. డబ్బీ 1-కి వెల 2-4-0

1 చందరి (మలయచందకమున కనుపానము) డౌబ్బు 8-0-0 1951

ముత్తుకోదక

ముత్తుకూల మున్నును గగ్గొక్కము దోషములను పోగొట్టి సంతానము నొసంగు చింతామణి. డబ్బా 2-0-0

వీ యూషము

కాఫీ, టీ, కోగోలకు బదులు. మంచినువాసన. గుణము గల ఆయుర్వేదయోగము. డబ్బా 0-12-0 గంధర్వభార్గవీ, రాయవరం, (గోదావరి.)

ముఖ్య గమనింపు

యోగ్యతాపత్రములు 2952

(2) మొదడు నుపయోగించునట్టి నా రందరికిని కాశిలో నుండు, దుర్గా మెడికల్ హాల్ వారి ఫాస్ఫోరైట్ డౌబ్బము ఒక వరము వంటిది. నా మొదడు సంబంధమైనట్టి వ్యాధులన్నియు పూర్తిగా నయమైనవ.

రంగూను } బాబులూల్, హెడ్ మాస్టరు 30-6-1

ఇది చూడవద్దు

చూచికచో మరువవద్దు

వైద్యరత్న పండిత

డి. గోపాలాచార్యులుగారి

ఇకపుయెకజా

కలరా వేగు

వ్యాధులకు జగత్ప్రసిద్ధిచెందిన

ఆయుర్వేదవిద్యావధములు

మా కలరా, ప్లేగుమందులకు

ముఖ్యతా శస్త్రము

20 వత్సరములకు ఇండియా, బర్మా, సింగా, ఏజ్ మొదలగుచోట్ల అనేక వేల ప్రాణులకు, కలరా, ప్లేగునుండి

కాపాడుటయే

కలరా శెట్టు 1-కి రు. 1-2-0

ప్లేగు శెట్టు 1-కి రు. 2-2-0

ఇకపుయెకజా శెట్టు 1-కి రు. 1-12-0

క్యాబుగు ఉచితము ప్యాకింగు పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆయుర్వేదా శ్రమం,

41 ఆచారపుకవిధి, జి. టి. మదరాసు.

అబ్దుల్ అజీసు సాహెబు

ఒక గొప్పలాభము (3188)

రూ 115 లు చెల్లించిన రూ 500 మీ అనంతరం మీ వాస్తుదారుల కివ్వబడును. ప్రతి సంవత్సరం లాభము పంచిపెట్టబడును. రూ 1000 కి క్లితే కలుగు మివ్వబడును. 31-10-21 తేదీవరకు వరుసను, డాక్టరు నర్తిపిళ్లెలు లేదు దరఖాస్తులు తక్షణం పంపుకొనుడు.

డి. ఎస్. పోస్టరామ్ నెం. 287, చంద్రాను.

నమ్మకము (1842)

బంగారు వెండిరత్న

ముఖ్య వగలుగు ఇతర వస్తువులును

వాణిజ్య యిచ్చిన పుణ్యకొని

వైకము ఇవ్వబడును

ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి

గురుసామి శెట్టి కంపెనీ

21, చై నాబజారురోడ్, మదరాసు.

నగలు నాణ్యముగాను పూచితోడ కరియైన ధరలకు తయారుచేసి విక్రయించుటకు తుంచబడును. తయారుకానినాటిని అనిశ్చయముగా ఆర్డరుమేరకు తయారుచేసి యివ్వబడును. ఒకసారి ఆర్డరు యిచ్చి నగలు తయారు చేసికొన్న వారి వలన చూచుకొనుకము తెలిసికోవచ్చును.

బహుమానము

వైద్యవిద్య

ఆయుర్వేదవైద్యములకు మార్గదర్శి

అన్ని భాషలలో దొరుకును.

రాజువైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,

27, చినాబజారు, మదరాసు.

DUNCAN STRATTON & Co.

డన్ కన్ స్ట్రాటన్ అండ్ కో.

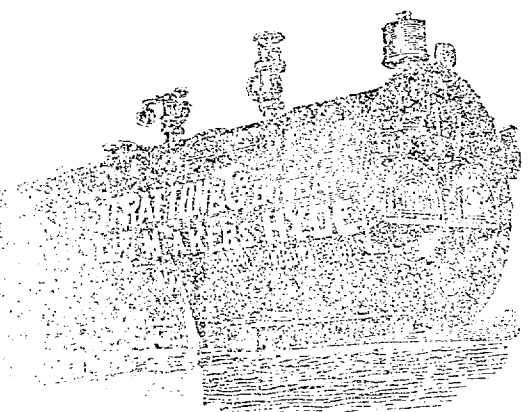
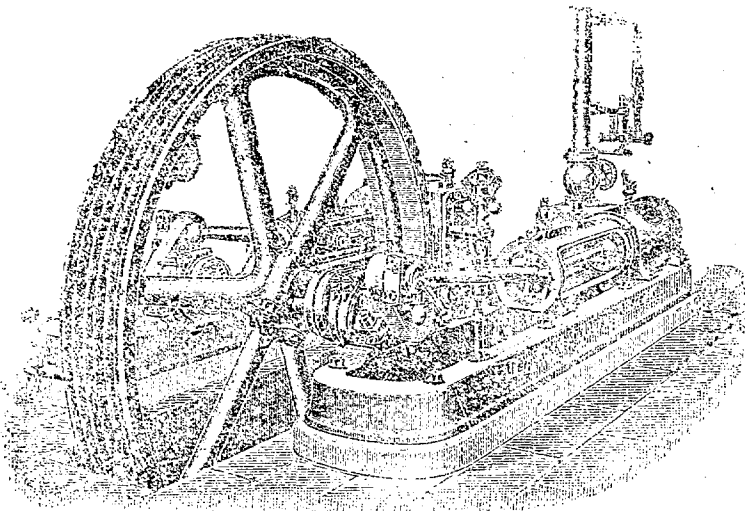
(2412)

ఎంజనీర్లు, మెషిన్ రీపేర్మెన్, మి మెయిన్ వీది, బొంబాయి.

హైడ్రాస్టాటిక్ కార్నిష్ బాయిలర్లు.

హాడవు 10 అడుగులు
మొదలు 24 అడుగుల వరకు
మందును — డయామీటరు
ఆ క. మొదలు 6 అ. 6 అం.
వరకు యెంచును.
స్టీంబల్లింగు ప్రెషరు
80 పౌనులు మొదలు
160 పౌనులవరకు వుండును.

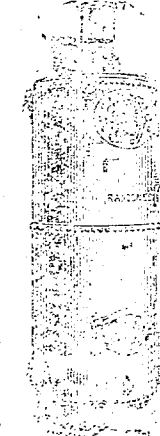

హైడ్రాస్టాటిక్ లంకామైద బాయిలర్లు.
హాడవు 24 అ. మొదలు 22 అ. వరకు వుండును.

డయామీటరు 6 అ. మొదలు 8 అ. వరకు వుండును.
స్టీంబల్లింగు ప్రెషరు 100 పౌ. మొదలు 250 పౌ. వరకు వుండును.

లోకో మల్టిప్లయర్ బాయిలర్లు.
స్టీంబల్లింగు ప్రెషరు 80 పౌనులు మొదలు
100 పౌ. 120 పౌ. 150 పౌ. వరకు వుండును.

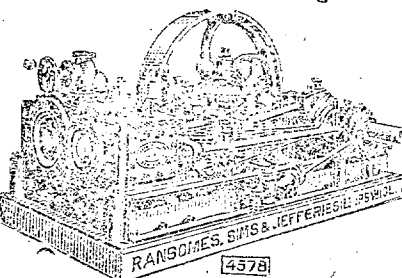
వర్టికల్ బాయిలర్లు.

స్టీంబల్లింగు ప్రెషరు 80 పౌనులు మొదలు
100 పౌనులు వరకు వుండును.

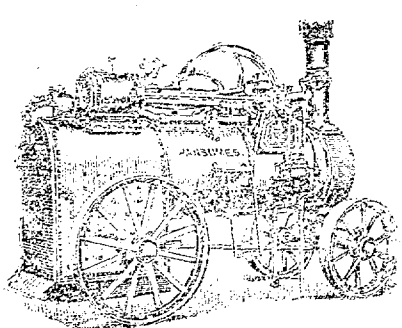
ఈ క్రింద తెలుగుబడిన నాటివి
నన్నయి చేయుదుమా.
దూది బ్లస్టింగు మెషిన్, వాటిసామానులు
దూది ప్రెస్సింగు మెషిన్
దూది స్పిన్సింగు మెషిన్
దూది పీచింగు మెషిన్
ఆర్మిరకముల డ్రైము ఎంజిన్లు
ఆర్మిరకముల డ్రైము బాయిలర్లు
లోకో వర్క్ బిల్డింగు మెషిన్
నూనె మిల్లు మెషిన్
మంచుగడ్డచేయు మెషిన్
వడ్డు బియ్యముచేయు మెషిన్ వాటి సామా
ఆర్మిరకముల వంపింగు మెషిన్లు
సాక్షు, వ్యవసాయ సంబంధమైన కొరముట్లు
కిరకన్ నూనె కురుడు ఆయిల్ ఎంజిన్లు
ఎలక్ట్రిక్ డ్రైటింగు (ప్లాట్లు) కొరముట్లు
తేములు వడ్డుసాపు కొరముట్లు
స్టీలు షాఫ్టింగు, క్లప్టింగులు, వెజెట్టివ్లు
కాట్ బరన్ ఆండు క్యాన్సెర్ ఫ్రెష్టిలు.
వగయిరా ఆర్మిరకముల సామానులు.

సైడ్ బైసైడ్ కాంపాండు
'హిందూస్థాని' ఎంజిన్లు.

((కాన్ కుహపు మొననుండి పోట్ తీయబడినది,
ఇందులో సింగిల్ సిలిండరు ఇంజిన్లు కూడ గలవు.

హెస్టీడు కాంపాండు ఎంజిన్లు.

బోర్లల్ స్టీము ఎంజిన్లు.
సింపిల్ సింగిల్, డబుల్ సిలిండరు గలవి.
స్టీము ప్రెషరు 120 పౌనులు గలవి.
కాంపాండు — హై, లో ప్రెషర్ సిలిండర్లు.
స్టీము ప్రెషరు 150 పౌనులు గలవి.

వివరములకు, ధరలకు బొంబాయిలోయుండు డన్ కన్ స్ట్రాటన్ కంపెనీ కైనను లేక

బెజవాడ (కృష్ణాజిల్లా)లో యుండు ఇంగ్లీషు స్టోర్సు ఇంపోర్టింగు కంపెనీ ప్రొప్రైటరు గారైన
మానేవల్లి బాపనయ్యగారి కైనను వ్రాయవలెను.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము.

దగ్గు, తైత్తము, వడిశము, రొమ్మువడిశము, తలనెప్పి, వాయువునొప్పులు,
పోట్లు, బెజుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.
చక్కని డబ్బితో నడక కల రూపు 0—10—0; డజన్ 1-8 రూపు 5—12—0. పోస్టుఖర్చులు నాలు.

అమృతాంజనం డిపో. } 109, ఫ్రెరి రోడ్డు, బొంబాయి,
6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

